

STARONOVÝ ÚDEL

Ujde sa európskym priateľom
viac pozornosti Ameriky?

V marketingu víťazí
kreativita a profesionalita

Online šanca pre Slovensko:
rast e-HDP sa zrýchľuje

Spolu to ide ľahšie

STAVEBNÉ SPORENIE

Rozumieme vašim potrebám, lebo žijeme rovnako ako vy. Vieme, že stavebné sporenie je výhodné uzavrieť aj na konci roka. **Preto vám ho ponúkame s možnosťou získať štátnu prémie až do výšky 66,39 €, s extra úrokovými bonusmi až do 4 % a ročnou diaľničnou nálepkou zdarma.**

Vo Wüstenrote robíme všetko preto, aby bol váš domov taký, ako ste si ho vysnivali.

ročná diaľničná nálepka zdarma*

*Vzťahuje sa na zmluvy o stavebnom sporení uzavreté od 1. 11. 2012 do 31. 12. 2012. Viac informácií na www.wuestenrot.sk.

GOODWILL

Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

november 2012

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.

IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
tel./fax: 02/48 28 74 25
goodwill@goodwill.eu.sk

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor a konateľ

filin@goodwill.eu.sk
redakcia@goodwill.eu.sk
tel.: 0907 78 91 64

Mgr. Valéria Nagyová

obchodná riaditeľka

nagyova@goodwill.eu.sk
valeria.nagyova@gmail.com
tel./fax: 02/48 28 74 25
tel.: 0911 80 70 10

Libuša Hodossyová

manažérka obchodu

obchod1@goodwill.eu.sk
tel.: 0903 656 066

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s.,
Slovenská pošta, a. s. a súkromní distribútori.
Časopis sa distribuuje na konferencie, do hotelov, VIP akcie.
Distribúcia directmailingom – súkromný sektor,
a neziskové organizácie a inštitúcie.
Časopis na stiahnutie aj na Apple iPad™

Predplatné:

12 € ročne (10 čísel vrátane poštovného a balného)
Objednávky na predplatné: goodwill@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Artwell Creative, s. r. o., Bratislava
www.artwell.sk

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Koláž na obálke: Peter Buček (k článku na s. 8 – 9)

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja. Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Za správnosť textov sú zodpovední autori. Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media a Slovakia Online. Niektoré články sú prístupné na www.abreklama.sk.

Pre budúci rast potrebujeme vzdelaných a flexibilných ľudí

Vzdelávanie v Európe v súčasnosti čelí veľkej výzve – zabezpečiť kvalifikované ľudské zdroje pre potreby naštartovania hospodárskeho rastu. Táto výzva je bezpochyby ešte dôležitejšia ako v minulosti, keďže Európa prechádza významnými hospodárskymi aj sociálnymi zmenami. Pod vplyvom týchto zmien vidíme dopyt po nových vedomostiach a zručnostiach.

Investovať do vzdelania pre podporu zvýšenia hospodárskeho rastu a zamestnanosti v strednodobom horizonte je jednou z nosných tém súčasnosti. Predpokladá sa, že do roku 2020 si bude viac ako tretina pracovných miest v EÚ vyžadovať zručnosti vyššieho stupňa a polovica pracovných miest na trhu práce si bude vyžadovať zručnosti stredného stupňa. Potreba ľudských zdrojov s nízkou kvalifikáciou bude postupne klesať.

Ak chcú občania Slovenskej republiky obstať v tvrdej konkurencii, je potrebné, aby boli v každodennom živote schopní kriticky myslieť, analyzovať spoločenské javy a pružne reagovať na zmeny potrieb na trhu práce. Školské aj ďalšie vzdelávanie preto musia svojim absolventom poskytnúť viac ako iba konkrétne vedomosti a zručnosti v rámci jednotlivých vzdelávacích a výchovných predmetov či programov ďalšieho vzdelávania. Náš hospodársky rast musí byť založený hlavne na schopnosti ľudí pracovať s novými informáciami, produkovať nové poznatky a inovácie a využívať ich v praxi.

Je tiež nevyhnutné zdôrazňovať význam potreby kvalifikovaných ľudských zdrojov pre systém vedy a výskumu, a tak zvýšiť záujem mladých ľudí pracovať v high-tech prostredí.

Slovenská republika podniká konkrétne kroky na dosiahnutie týchto cieľov. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR presadilo novelu zákona č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá posilňuje nástroje koordinácie odborného vzdelávania a prípravy s cieľom prispôsobiť odborné vzdelávanie a prípravu požiadavkám trhu práce.

Vláda SR predložila na rokovanie Národnej rady SR novelu zákona o vysokých školách, zameranú na zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania v troch hlavných oblastiach: personálnej, v oblasti organizácie štúdia a v oblasti riadenia kvality.

K pružnému riešeniu problematiky celoživotného vzdelávania má prispieť novela zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní, ktorá vstupuje do platnosti 1. novembra 2012. Novela posilňuje kvalitatívne štandardy akreditácie ďalšieho vzdelávania a rozvíja systém na získanie kvalifikácie pre trh práce.

Dosiahnutie všetkých vyššie stanovených cieľov však nebude možné bez úzkej spolupráce hlavných aktérov – štátu, škôl aj zamestnávateľov.

Štefan Chudoba

štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
(Z vystúpenia na konferencii Americkej obchodnej komory v SR Education in Slovakia v októbri 2012)

Vzťahy USA s Európou sa po voľbách posilnia

Každá americká administratíva sa v druhom volebnom období orientuje na zahraničnú politiku viac ako v prvom. Možno preto očakávať, že Obama sa sústreďí na vzťahy s EÚ, s ktorou sú USA na jednej globálnej ekonomickej lodi. **8**

Ekonomika

- 8** Vzťahy USA s Európou sa po voľbách posilnia
- 10** Nezdravá spoločnosť
Príjmové nožnice sú príliš otvorené.
- 12** Čínsky zlatý vek konzumu
- 13** Do Číny cez Hongkong
- 14** Prečo Čína nemôže a nechce dominovať svetu
- 16** Trampoty s dôchodcami alebo: strieborná ekonomika

Obchod

- 18** Sezóna predvianočných pôžičiek sa predlžuje
- 19** Zákazníci šetria, no domáca kvalita ich osloví
Predseda predstavenstva COOP Jednoty Gabriel Csollár

Financie

- 23** Poistenie ako zamestnanecký benefit
- 24** Banková populácia v SVE rastie
- 25** Ocenenia lídrom finančného trhu
Zlatá minca opäť oceňovala.

Podnikanie

- 26** Nová legislatíva proti neplatičom
- 27** Svetový úspech v slovenských podmienkach
Konferencia predstavila úspešných exportérov.
- 27** Zákon o odpadoch už spĺňa kritériá EÚ
- 28** Jednoduchšia ako jednoduché účtovníctvo
Možno sa vám oplatí daňová evidencia.

- 29** Menej zamestnancov, viac benefitov

- 30** S daňovým nedoplatkom už s. r. o. nezaložíte

- 72** Viete, čo robia vaši zamestnanci za počítačom?

- 73** Dôvera je efektívnejšia ako kontrola

Energetika

- 32** Energetické zdroje nemôžu byť bez ochrany

Informačné a komunikačné technológie

- 34** Online šanca pre Slovensko
- 38** Fotoaparáty a smartfóny nie sú len konkurenciou
- 39** Udeľovanie slovenských počítačových „Oscarov“

Prečo Čína nemôže a nechce dominovať svetu

Čínsky zlatý vek konzumu

Dnes je druhou najväčšou ekonomikou sveta a v roku 2017 bude najväčšia. Jej vplyv však limitujú ideologické prekážky. **12 14**

Online šanca pre Slovensko

Podiel internetovej ekonomiky na HDP môže rýchlo rásť, ak zapracujeme na niektorých problémových oblastiach. **34**

Doprava a logistika

- 40** | Dopravné modely prospejú mestám i krajine
- 42** | Tradícia plavby po Dunaji

Automobily

- 46** | Vaše auto by vám nemalo byť ukradnuté
Monitorovacie systémy sú účinná prevencia.

Stavebníctvo a reality

- 48** | Zelené kancelárske budovy sú žiadané
- 49** | Európske stavebníctvo sa internacionalizuje

Cestovný ruch

- 50** | Ako prilákať na Slovensko viac návštevníkov

Zdravie

- 54** | Jesenná detoxikácia chráni pred vírusmi
- 54** | Psychohygiena patrí k starostlivosti o zdravie
- 55** | Kolagén a naše kĺby
- 56** | Porazí vitamín B17 rakovinu?
- 57** | Silná imunita s beta glukánom
- 58** | Pri nákupe liekov rozhoduje najmä značka
- 58** | Strava pomáha liečiť

Európa

- 65** | Európa čelí prílevu migrantov a utečencov
- 65** | Na úteku sú aj deti bez sprievodu; zastaňme sa ich
Vyzýva eurokomisárka Cecilia Malmströmová.
- 66** | Európa: hľadanie spoločného jazyka

Marketing

- 68** | Vojnové hry ako boj značiek
- 69** | Presvedčivé obchodné listy nie sú až taký problém
- 70** | Milujem tvorivú stránku marketingového biznisu
– hovorí Dwain Jeworsky
- 71** | Oblíbenosť dopytových systémov rastie

Vzdelávanie

- 74** | Vzdelávanie, kurzy, semináre
- 75** | Slovensku chýbajú technici

English Annex

- 76** | The Bad Society
How much inequality is acceptable?
- 76** | Most Slovaks Are Satisfied with Their Jobs

Slovensko by malo udržať vedu a výskum

Podľa Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) by malo Slovensko zvrátiť pokles súkromných investícií do výskumu a vývoja. „Za riziko je považovaný možný pokles verejných investícií do inovácií vzhľadom na prebiehajúcu fiskálnu konsolidáciu,“ informovala Stála misia SR pri OECD v Paríži. OECD upozorňuje, že vo všeobecnosti je na Slovensku podiel HDP, ktorý smeruje do výskumu a rozvoja, nízky. Hrubé domáce výdavky do tejto sféry predstavujú 0,6 % HDP, z toho výdavky súkromného sektora sú len 0,27 %. Dostávame sa tým na najnižšie priečky v OECD.

Okrem rozvíjania kvalitného výskumu, vývoja a technickej infraštruktúry organizácia odporúča posilniť aj kvalitu ľudských zdrojov od primárnej po terciárnu úroveň. Bolo by treba zlepšiť riadenie národného inovačného systému – najmä v transparentnosti, koordinácii eurofondov a vzdelávaní.

Singapurské inšpirácie na návšteve v Bratislave

Na Slovensko na jeseň zavítala 120-členná delegácia singapurského biznisu a kultúrneho života s cieľom nadviazať kontakty a spoznať slovenské prostredie. Jej súčasťou boli topmanažéri z oblasti financií, realít, kreatívneho a zábavného priemyslu, vzdelávania, hotelierstva a gastronómie, ako aj tridsať študentov.

Návšteva bola súčasťou projektu Spotlight Singapore. Ide o medzinárodný výmenný program, ktorý prepája podnikateľský program s umením a prezentáciou kultúry. Iniciovala ho nezisková organizácia The Old Parliament House Limited (TOPH).

„Slovensko a Singapur majú mnoho spoločného. Tak ako my, aj Slovensko je malá krajina v počte obyvateľov. Je to tiež otvorená, na export orientovaná ekonomika medzinárodného štandardu, ktorej rast veľmi závisí od jej ľudí,“ konštatovala (nerezidentná) veľvyslankyňa Singapurskej republiky v SR Jennie Chua. „Vždy hľadám spôsoby, ako prehĺbiť a spečatiť nové vzťahy medzi oboma krajinami. Spotlight Singapore je platforma, ktorá dokáže premostiť Slovákov a Singapurčanov,“ uviedla.

Mestský štát Singapur je finančné centrum a dopravný uzol globálneho významu. Umiestňuje sa vysoko v rebríčkoch kvality podnikateľského prostredia, investičného potenciálu, potlačania byrokracie a korupcie atď.

JS

Superlatívy 20-ročného diela v Gabčíkove

Cez Vodné dielo Gabčíkovo (VDG) sa za dvadsať rokov jeho fungovania preplavilo vyše 300 000 lodí, ktoré viezli dovedna viac ako päť miliónov pasažierov. Dielo si túto jeseň pripomína dvadsať rokov od svojho uvedenia do prevádzky.

„Vodné dielo Gabčíkovo plní protipovodňovú funkciu, vyrába osem percent ročnej spotreby elektrickej energie na Slovensku a nemá negatívny vplyv na životné prostredie,“ konštatoval na otvorení výstavy o VDG v Bratislave minister životného prostredia Peter Žiga. Generálny riaditeľ Vodohospodárskej výstavby, š. p., Ladislav Lazár upozornil, že ide o najväčšie vodné dielo v strednej Európe, okolo ktorého výstavby boli veľké emócie, ale dnes už panuje

pokoj. „Gabčíkovo pomáha všetkým ľuďom a je to vysoko ekologické dielo,“ povedal. Plavebná komora Gabčíkova je podľa L. Lazára jednou z najväčších plavebných komôr v Európe vôbec. „Jej šírka je 34 metrov, čo je viac, ako má plavebná komora v Panamskom prieplave,“ konštatoval.

Zároveň vodná elektrárňa (VE) Gabčíkovo je produkciou energie najväčšou vodnou elektrárnou na Slovensku. Elektrárňa, v ktorej je inštalovaných 8 agregátov po 90 MW, vlastní Vodohospodársky podnik, š. p., a prevádzkuje ju spoločnosť Slovenské elektrárne, a. s. Priemerná ročná výroba elektriny v nej dosahuje približne 2 200 GWh.

Transparentnejšie pridelovanie dotácií

Poskytovanie štátnych dotácií firmám by malo byť podľa slov ministra hospodárstva SR Tomáša Malatinského od roku 2013 transparentnejšie a malo by viac podporovať výskum, vývoj a inovácie. „Máme úmysel v rámci programového vyhlásenia vlády rozšíriť v slovenskom priemysle vplyv na výroby, ktoré majú výskum, vývoj alebo aplikujú inovácie. V legislatíve dotačnej politiky, ktorú máme doteraz, takáto možnosť

nebola,“ informoval minister.

Jeho rezort podľa Malatinského v novom zákone o poskytovaní dotácií zlepšuje transparentnosť procesov. „Budú sa zverejňovať výsledky procesu pridelovania dotácií, teda komu boli dané a komu neboli dané dotácie. Zároveň dost jasne definujeme, ktoré smery nebudú v dotačnej politike podporované,“ povedal minister.

COOP Jednota víťazí v obľúbenosti u mladých ľudí

Trend bankou roka je SLSP

Spoločnosť COOP Jednota Slovensko, spotrebiteľské družstvo, obsadila už po piatykrát za sebou prvé miesto v celoročnej ankete „TOP firma mladých r. 2012 v SR“ v kategórii Obchodné reťazce. Anketu organizovala nezisková mimovládna organizácia Junior Chamber International – Slovakia; do hlasovania sa zapojilo 1 400 študentov z 20 stredných škôl a 20 fakúlt

v rámci všetkých krajov Slovenskej republiky. Hlavná anketová otázka znela: „Ktorá firma v SR, resp. ktorá obchodná značka v príslušnom odvetví podnikania je pre vás synonymom úspešnosti, kvality a dlhodobej prosperity?“ COOP Jednota Slovensko tak potvrdila svoju silnú pozíciu z hľadiska imidžu a úspešnosti medzi mladými ľuďmi na Slovensku.

Začiatkom novembra sa rozdeľovali aj ceny pre objektívne najúspešnejšie podnikateľské subjekty, ktoré vyhlasuje časopis Trend. Firmou roka 2012 sa stal leopoldovský výrobca bionafty z rastlinných olejov, spoločnosť Meroco. Cenu pre najúspešnejšiu banku získala Slovenská sporiteľňa a pozíciu najúspešnejšieho poisťovateľa obhájila poisťovňa MetLife Amslico. Manažérom roka 2012 sa na základe hlasovania čitateľov stal bývalý generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Ľuboš Lopatka. **RM**

Merkelová, MMF, OECD a recept proti kríze

Zotavovanie globálnej ekonomiky zostáva krehké. Preto sú na oživenie rastu potrebné fiskálne a štrukturálne reformy, uvádza sa v spoločnom stanovisku Nemecka, Medzinárodného menového fondu (MMF) a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Prijali ho na stretnutí kancelárky Angely Merkelovej, šéfky MMF Christiny Lagardeovej a šéfa OECD Ángela Gurríu.

Eurozónu vyzvali, aby podporila rast a zvýšila konkurencieschopnosť, a USA, aby prijali presvedčivý plán fiskálnej konsolidácie. Požadujú aj väčšiu liberalizáciu obchodu ako kľúč k stimulácii globálneho rastu. Lagardeová neskôr povedala, že vlády rozvinutých ekonomik by mali pokračovať vo fiskálnej konsolidácii „ro-

zumným tempom“, aby riešili svoje dlhové problémy. Rozvíjajúcim sa ekonomik odporučila, aby zmiernili sprisňovanie menovej a fiskálnej politiky.

Stredná Európa má dôveru investorov

Dôvera investorov a analytikov v ekonomiku krajín strednej a východnej Európy (KSVE) sa v októbri výrazne zlepšila. To je pozitívna zmena v porovnaní s jej poklesom v predchádzajúcich mesiacoch. Vyplyva to z prieskumu Centra pre výskum európskeho hospodárstva (ZEW) a rakúskej bankovej skupiny Erste Group.

Kľúčový index ekonomického sentimentu, ktorý vyjadruje očakávania odborníkov v súvislosti s vývojom ekonomiky regiónu v najbližších šiestich mesiacoch, v októbri 2012 vzrástol

medzimesačne o 20,1 bodu na 5,5 bodu. Optimizmus pritom stúpa vo všetkých krajinách regiónu. Podobne sa vyvíja aj situácia v eurozóne. Októbrová hodnota relevantného indexu sa pre ňu zvýšila o 17,2 bodu na 2,3 bodu. Súčasnú ekonomickú situáciu v regióne pritom investori hodnotia kritickejšie – príslušný index v októbri klesol o 2,6 bodu na 0,1 bodu.

ZEW hodnotil krajiny V4, Bulharsko, Chorvátsko, Rumunsko, Srbsko, Slovinsko a Turecko.

Francúzsko: dozrel čas na reformy

Francúzsky prezident François Hollande chce trvale zvýšiť konkurencieschopnosť svojej krajiny a ešte v tomto roku plánuje spustiť rozsiahle reformy. Je to o. i. aj reakcia na oficiálnu správu vládneho splnomocnenca Louisa Galloisa, ktorá navrhuje 22 opatrení na mobilizáciu hospodárstva.

François Hollande

L. Gallois, ktorý je bývalým šéfom koncernu EADS a v súčasnosti zastáva funkciu generálneho komisára pre štátne investície, požaduje pre francúzsku ekonomiku ozdravný šok. Základom reforiem má byť zníženie výdavkov na prácu celkovo o 30 miliárd eur. Z toho by sa v priebehu dvoch rokov malo znížiť zataženie zamestnávateľov o 20 miliárd eur a o 10 miliárd eur zataženie zamestnancov. Prítom by mal fungovať „sociálny pakt medzi všetkými partnermi“.

Mikrosekundové burzové transakcie budú zakázané

Poslanci Európskeho parlamentu (EP) schválili návrh, ktorý by mal priniesť lepšiu ochranu investorov a spravodlivejšie obchodovanie na finančných trhoch. V tejto súvislosti sprísnil niektoré pravidlá navrhované Európskou komisiou (EK) v oblasti vysokofrekvenčného algoritmického obchodovania, v rámci ktorého počítače vykonávajú milióny objednávok za sekundu s malým alebo žiadnym zásahom človeka. Podľa novej úpravy musia byť všetky pokyny zadávané počítačovým systémom platné bez zmeny aspoň 0,5 sekundy.

Všetci hráči na burze a obchodné miesta by mali prijať opatrenia s cieľom zvládnuť vyšší objem pokynov alebo tlakov trhu. Preto by mali zaviesť prerušovače, ktoré dokážu zastaviť obchodovanie v prípade náhlych neočakávaných pohybov cien.

Spravodajca novej smernice Markus Ferber upozornil, že neexistuje finančný trh bez rizika, avšak obchodovanie s finančnými produktmi by malo prebiehať regulovaným spôsobom a malo by byť prepojené s reálnou ekonomikou.

Kde sa na svete dobre podniká

Žiadne prekvapenie: podľa Svetovej banky sú najlepšie podmienky na podnikanie v Singapure, nasledujú Hongkong, Nový Zéland, USA a Dánsko. Singapur zostáva na špike už siedmy rok za sebou. Do prvej desiatky sa ešte dostali Nórsko, Británia, Južná Kórea, Gruzínsko a Austrália.

SB v pravidelnej správe Doing Business hodnotila podnikateľské prostredie v 185 krajinách. Slovensko sa umiestnilo na 46. mieste – rovnako ako vlani – a zostáva najvyššie spomedzi krajín V4. Maďarsko je na 54., Poľsko na 55. a Česko na 65. mieste. Prítom Poľsko „poskočilo“ o 19 priečok.

V 108 ekonomikách v období 2011/2012 implementovali dovedna 201 propodnikateľských reforiem. Tie sa sústredili najmä na uľahčenie založenia firmy, vyššiu efektívnosť daňovej správy a uľahčenie cezhraničného obchodu.

EÚ otvára trh liekom z Izraela

Európsky parlament v októbri ratifikoval Dohodu medzi EÚ a Izraelom o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov – tzv. ACAA. Zameriava sa najmä na oblasť liekov a farmaceutických výrobkov a jej aplikovanie odbúra administratívne prekážky pri dovoze týchto produktov z Izraela do Európy. Výsledkom by mohla byť vyššia konkurencia a zníženie cien niektorých druhov liekov na trhu.

Vzájomné uznávanie overovacích postupov a kontroly kvality podľa izraelského veľvyslanca v SR Alexandra Ben-Zviho zlepši prístup aj slovenských pacientov ku kvalitným a cenovo dostupným liekom a generikám

z Izraela. „Zníženie administratívneho zataženia, okrem ďalšieho znižovania nákladov, môže významne urýchliť a uľahčiť dovoz liekov. Veríme, že liek sa tak dostane k pacientovi oveľa rýchlejšie, a to často pre neho môže znamenať aj záchranu života,“ zdôraznil veľvyslanec. „Menšiu mieru zataženia by mohli pocítiť aj štátne rozpočty v rámci národných schém úhrad za lieky,“ dodal.

KH/JF

Vzťahy USA s Európou sa po voľbách posilnia

Obama robil aj chyby, riešil však najťažšiu možnú situáciu

Európa sa nemusí obávať nijakého z možných výsledkov amerických prezidentských volieb, dokonca pri víťazstve ktoréhokolvek kandidáta môže iba získať. Tvrdí to Craig Kennedy, ktorý stojí na čele German Marshall Fund of the US.

■ **Súboj Baracka Obamu a jeho vyzývateľa Mitta Romneyho je veľmi tesný. Ako hodnotíte tohtoročnú kampaň? Čo nové priniesla?**

Uradijúci prezident má vždy na svojej strane viacero výhod v porovnaní s vyzývateľom. Existujú však signály, ktoré jeho pozíciu podstatným spôsobom oslabili. Najmä vysoká miera nespokojnosti voličov s jeho politikou, ktorú naznačovali viaceré prieskumy verejnej mienky. Ľudia sa obávajú, že krajina nie je na správnej ceste, a vidia, že sa stala veľmi zraniteľnou. Kvalitný vyzývateľ takúto šancu môže využiť. Napokon, v minulosti sme toho boli niekoľkokrát svedkami. Dokázal to Jimmy Carter v roku 1976, Ronald Reagan o štyri roky neskôr

Craig Kennedy

Euro musí prežiť, pretože náklady na jeho koniec by boli najmä pre Nemecko príliš vysoké.

alebo Bill Clinton v roku 1992. Mitt Romney, tým, že si za viceprezidenta vybral Paula Ryana, ukázal, že sa chce sústrediť na americkú ekonomiku a jej problémy.

■ **Je zrejme, že slabinou prezidenta Obamu v kampani je ekonomický stav krajiny. Ukázal sa ako schopný líder?**

Čelil azda najťažšej novej situácii. V minulosti mali porovnateľnú východiskovú pozíciu asi iba

Franklin Delano Roosevelt v roku 1933 a Ronald Reagan v roku 1980. No takéto porovnanie nie je úplne korektné, pretože Obama bojuje s oveľa komplikovanejšími problémami, spôsobenými

Každá prezidentská administratíva sa v druhom volebnom období viac venuje zahraničnej politike.

globálnou ekonomikou. Mnohé z klasických ekonomických stimulov sa ukázali ako neúčinné. Ale niet pochýb, že sa nevyhol chybám.

■ **Zaoberte sa trendmi v transatlantických vzťahoch. Ktorý z oboch kandidátov by bol lepší pre Európu? Ako ich vnímajú na starom kontinente, keď si uvedomíme, že väčšina vlád je orientovaná politicky viac doľava?**

Každá prezidentská administratíva sa v druhom volebnom období viac orientuje na zahraničnú politiku ako v prvých štyroch rokoch. Možno preto očakávať, že Obama by sa v druhom funkčnom období viac sústredil na vzťahy s Európskou úniou. Na druhej strane, republikánski prezidenti sa historicky vždy viac zameriavajú na vzťahy so spojencami, v posledných dekádach najmä v strednej a východnej Európe. Číže starý kontinent získa – bez ohľadu na to, kto zvíťazí v amerických prezidentských voľbách.

■ **Aký je váš osobný tip na víťaza?**

Rád by som povedal, že mám svojho favorita, no v skutočnosti to tak nie je. Slabinou Obamu je ekonomická situácia. Slabinou Romneyho je sociálna oblasť a jeho osobnosť, pretože ho mnohí považujú za elitára odtrhnutého od problémov bežných ľudí. Americkým voličom chýba entuziazmus pre jedného či druhého kandidáta. Obávajú sa budúcnosti a nie sú si istí, či ktorýkoľvek z kandidátov je správny líder do neistých čias.

■ **Americkým politikom však robí starosti aj situácia v Európe. Najmä v eurozóne, ktorá je pod tlakom vlastnej krízy. Očakávate, že napriek všetkému euro prežije?**

Euro musí prežiť. Náklady možného konca

Najbližší spojenci: vaše problémy sú stále aj našimi problémami.

spoločnej meny sú pre členov eurozóny, a najmä Nemecko, príliš vysoké. Otázkou však je, aká má byť budúca podoba Únie? Najmä to, aké mechanizmy bude potrebné prijať, aby sa

Do transatlantického systému treba pribrať Brazíliu a zosúladiť si vzťahy s ázijskými demokraciami.

podobná kríza už neopakovala. Som presvedčený, že sa nájdu a uplatnia, pretože to je pre EÚ jediná možná alternatíva. Rozpad eurozóny ňou istotne nie je.

■ V amerických médiách sa objavili úvahy o tom, že tamojšie banky s vysokou pravdepodobnosťou už počítajú s odchodom – minimálne – Grécka z eurozóny.

Pripúšťam, že jedna či dve krajiny môžu opustiť eurozónu, ale k tomu, čo hovoríte, by som dodal niečo iné. Banky i vlády často berú do úvahy aj možnosti, pri ktorých je malá pravdepodobnosť, že nastanú. Ide len o to, aby boli pripravené na každý scenár. Informácie, ktoré spomínate, naznačujú len prípravy pre prípad, že by taká situácia nastala, a nie to, že by takáto situácia už bola predo dvermi.

■ Možno potom očakávať, že odpoveďou na finančnú krízu bude tesnejšia integrácia EÚ v podobe fiskálnej únie?

To je jediná možnosť. Dôležité však bude nájsť spravodlivý mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby boli bohatšie krajiny pripravené prijať obeť a finančne pomáhať tým slabším. To bude kľúčová úloha. Napokon, je to životne dôležité aj pre krajinu, ako je Slovensko, ktoré patrí k ekonomicky veľmi úspešným štátom. No muselo zaplatiť vysokú cenu, aby sa dostalo na takúto úroveň.

■ Dôležitou súčasťou transatlantických vzťahov je bezpečnostná oblasť, ktorú zabezpečuje NATO. Finančná kríza však v mnohých štátoch výrazne priškrtila výdavky na obranu. Príkladom je aj Slovensko, kde dlhodobo výdavky na obranu nedosahujú úroveň 2 % HDP. Neohrozuje to akciovosť a kapacitu NATO?

Je to pravda. Krajiny síce investujú menej peňazí, no na druhej strane, oveľa rozumnejšie a efektívnejšie ako predtým. Krajiny ako Lotyšsko, Poľsko alebo Estónsko zoškrtili rozpočet na obranu, ale teraz majú menšiu, viac špecializovanú a moderne vybavenú armádu. Dôležité je, či krajina dokáže poskytnúť jednotky a vyslať ich do zahraničia, tam, kde je to potrebné. Európske krajiny sú v prípade potreby pripravené zmobilizovať približne 10 % svojej kapacity, v prípade USA je to až 45 %. Na druhej strane, ak ide Európa cestou vyššej efektivity výdavkov na armádu, je to v poriadku. Podľa mojich informácií majú európski členovia NATO dokopy rovnaký počet vojakov ako USA, no stojí ich to o polovicu menej peňazí.

■ Dlhodobo sa vyjadrujete o potrebe zmien v transatlantických vzťahoch v tom zmysle, že by mali zahrnúť aj ďalšie štáty, z iných kontinentov. Prečo?

Európa a USA musia pristúpiť na isté zmeny. V prvom rade by mali prizvať k užšej spolupráci nové silné demokratické krajiny, ako je napríklad Brazília. Počúvať ich názory a nájsť spôsob, ako ich viac zapojiť do transatlantického systému. Na jednej strane, Brazília má odlišné bezpečnostné záujmy ako USA alebo EÚ. Nap-

Európski členovia NATO majú spolu toľko vojakov ako USA, no pri polovičných nákladoch.

ríklad nemá žiadne strategické obavy z Ruska alebo Číny. No napriek tomu existuje aj veľa spoločných tém.

Ďalej je do budúcnosti potrebné, aby USA a EÚ dotiahli spoločnú stratégiu smerom k Ázii a Blízkeho východu. Je potrebné viac koordinovať a prehĺbiť vzťahy s krajinami a demokraciami, ako sú India, Japonsko, Južná Kórea alebo Austrália.

Tretím bodom je potreba definovať stratégiu a postup voči krajinám, ktoré neuznávajú podobné hodnoty ako my, ako je napríklad Čína alebo Pakistan. Toto je v medzinárodných vzťahoch dôležitá agenda pre nadchádzajúce obdobie budúcich 20 až 30 rokov.

Prípravila: TA

Foto: GMF, TASR

(Pozn.: Rozhovor sa uskutočnil pred prezidentskými voľbami v USA.)

Nezdravá spoločnosť

Priliš otvorené príjmové nožnice poškodzujú spotrebu a ekonomiku

Aká miera nerovnosti je prijateľná? Značná, súdiac podľa štandardov z obdobia pred nástupom recesie, najmä v Spojených štátoch a Británii.

Peter Mandelson z okruhu „nových labouristov“ vystihol ducha ostatných 30 rokov, keď poznamenal, že sa cíti byť úplne v pohode, keď je reč o „odporne“ bohatých ľuďoch. Zbohatnúť – práve o tom bola „nová ekonomika“. A novým boháčom zostával čoraz väčší diel z toho, čo získali, pretože sa znižovali dane, aby ich to povzbudilo ešte viac zbohatnúť. Od snáh rozdeliť koláč spravodlivejšie sa ustúpilo.

Jeden manažér = 260 robotníkov?

Výsledky sa dali predvídať. V roku 1970 bol plat amerického CEO pred zdanením asi 30-krát vyšší ako plat priemerného robotníka; dnes je 263-krát vyšší. V Británii v roku 1970 základ-

Top 20 % je nielen oveľa bohatších, ale aj dlhodobo bohatnú rýchlejšie ako ostatní.

ný plat (bez bonusov) vrcholového manažéra prevyšoval základný plat priemerného robotníka 47-krát, v roku 2010 to už bolo 81-krát. Od konca 70. rokov sa príjem (po zdanení) najbohatšej pätiny obyvateľov zvyšoval v USA päťkrát rýchlejšie oproti tej najchudobnejšej a v Spojenom kráľovstve štyrikrát rýchlejšie. Ešte vý-

znamnejšia bola rastúca medzera medzi priemerným a mediánnym príjmom: v USA aj Británii narástol podiel obyvateľov žijúcich z menej ako polovice priemerného príjmu.

Niektoré krajiny sa tomuto trendu síce ubránili, ale vo svete ako celku sa nerovnosť za posledných 30 – 40 rokov posilnila. Zvýšila sa nerovnosť vo vnútri krajín a po roku 1980 prudko vzrástla aj nerovnosť medzi krajinami. Koncom 90. rokov sa ustálila a napokon po roku 2000 začala opäť klesať s tým, ako sa v rozvojových krajinách zrýchlil rast.

Akú hodnotu má práca?

Ideologickí obhajcovia kapitalizmu zostávajú pri pohľade na rast nerovnosti pokojní. V konkurenčnom trhovom systéme podľa nich ľudia dostávajú zaplatené toľko, koľko sú hodní: vrcholoví manažéri teda americkej ekonomike prinášajú 263-krát vyššiu hodnotu ako robotníci, ktorých zamestnávajú. Zároveň však, ako tvrdia, chudobní sa stále majú lepšie, ako

Spôsob, ako vypočítať hodnotu produktu radového pracovníka vo výrobnom procese, neexistuje.

keby odbory alebo vlády túto medzeru umelo zužovali. Jediným bezpečným spôsobom, ako zabezpečiť rýchlejšie „stekanie“ bohatstva po pyramide, je ďalej osekávať horné hranice miery zdanenia alebo, alternatívne, skvalitňovať „ľudský kapitál“ chudobných tak, aby získali vyššiu hodnotu pre zamestnávateľov.

Uvedený spôsob ekonomického uvažovania je kalkulovaný tak, aby oslovil tých, čo sú na vrchole príjmovej pyramidy. Neexistuje

Iné prerozdelenie – a nie iba rast HDP – môže byť kľúč k celkovému zvýšeniu príjmov a spotreby.

totiž nijaký spôsob, ako pri kooperatívnych výrobných činnostiach vypočítať produkty rôznych jednotlivcov. Výška plátov sa stanovuje jednoducho pomocou porovnania s platovými sadzbami na podobných postoch.

Zabudnuté mantinely spravodlivosti a rozumu

V minulosti sa platové rozdiely vysvetľovali odkazom na to, čo sa zdalo byť spravodlivé a rozumné. Čím viac vedomosti, zručnosti a zodpovednosti s pracovným zaradením súviselo, tým vyššia bola prijímaná a prijateľná odmena za výkon takejto práce.

To všetko sa však odohrávalo v istých mantineloch, ktoré zachovávali určité spojenie medzi hornou a dolnou hranicou. Najvyššie platy v biznise zriedka presahovali 20- až 30-násobok priemernej mzdy a pre mnoho ľudí bola táto diferenciacia oveľa nižšia. Takže príjmy lekárov a právnikov bývali v porovnaní s príjmami manuálnych pracovníkov asi päťkrát vyššie a nie desať- a viackrát, ako je to dnes.

To, čo nás doviedlo k dnešným nepodloženým metódam určovania výšky platov, je potlačenie takých spôsobov hodnotenia ľudských činností, ktoré sa opierajú o zdravý rozum a zasadujú ich do širších spoločenských súvislostí.

Nízke príjmy väčšiny brzdia spotrebu

Existuje zvláštny, no málo pochope-

ný dôsledok neschopnosti rozlišovať medzi hodnotou a cenou: jediná cesta, ktorá sa ponúka väčšine ľudí k zvýšeniu ich príjmov, vraj vedie cez hospodársky rast. V chudobných

Nožnice nerovnosti príjmov ohrozujú sociálnu súdržnosť, o ktorú sa opiera demokracia.

krajínach je to pochopiteľné; neexistuje dostatok bohatstva, ktoré by sa dalo distribuovať. Avšak vo vyspelých krajínach je sústredenie sa na hospodársky rast mimoriadne neefektívny spôsob zvyšovania všeobecnej prosperity, pretože znamená, že ekonomika musí rásť, povedzme, o 3 %, aby zárobky väčšiny vzrástli približne o 1 %.

Vôbec pritom nie je isté ani to, že ľudský kapitál väčšiny spoločností je možné zvyšovať rýchlejšie ako ľudský kapitál elitnej men-

šiny. Tá totiž ťaží z výhod v oblasti prístupu k vzdelaniu, ktoré plynú z bohatstva, rodinného zázemia a konexií. Prerozdeľovanie je za týchto okolností oveľa bezpečnejší spôsob, ako vybudovať širokú základňu pre spotrebu, ktorá je sama osebe zárukou ekonomickej stability.

Fungujúca ekonomika potrebuje politickú stabilitu

Prístup charakterizovaný ľahostajnosťou k distribúcii príjmov je vlastne receptom na hospodársky rast bez konca, pri ktorom sa bohatí, veľmi bohatí a superbohatí budú ostatným neustále vzdávať. To je zlé z mravných i praktických dôvodov. Z morálneho pohľadu to neustále odsúva mimo dosah väčšiny ľudí vyhladky na dobrý život. Z praktického pohľadu to ničí sociálnu súdržnosť, o ktorú sa v konečnom dôsledku opiera demokracia či akýkoľvek typ nekonfliktnej a spokojnej spoločnosti.

Robert Skidelsky
člen britskej Snemovne lordov, emeritný profesor politickej ekonomie na University of Warwick
© Project Syndicate
Podtitul a medzititulky redakcia, ilustračné obrázky: SXC, TASR

naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako v minulosti?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

TOMÁŠ GAŠPARÍK
predseda predstavenstva
Globtour Group

1 V našej cestovnej kancelárii sme presvedčení, že goodwill je významným faktorom, ovplyvňujúcim úspech našej firmy v tvrdom konkurenčnom boji. Podľa nášho názoru je nesmierne dôležitý najmä teraz, v dobe plnej finančných a iných „kríz“ a neistôt. Preto sa snažíme neustále na ňom stavať a posilňovať ho. Klienti tak naše meno vnímajú ako záruku stability a hodnovernosti, čo nám spätne pomáha pri predaji a ďalších činnostiach firmy.

2 Počas našej existencie využilo naše služby

viac ako 800-tisíc klientov, čo je vysoké číslo, na ktorom stavíme do budúcnosti. Klienti sa k nám vracajú, nakoľko sme „overenou“ spo-

Klientov sme si získali dôsledným výberom a kontrolou ponúkaných služieb, ako aj pravdivým informovaním.

ločnosťou, s dobrým menom a pozíciou na trhu. Toto sme dosiahli najmä dôsledným výberom a kontrolou ponúkaných služieb, na jednej strane, a pravdivým informovaním klientov, na druhej strane. Ďalšími faktormi sú poznanie trhu, rozvážne zavádzanie noviniek či celkové napredovanie spoločnosti a upevňovanie pozície lídra na trhu.

OTO KRAVEC
výkonný riaditeľ
Citadela a Trumpeter

1 V dnešnom preplnenom komunikačnom prostredí je jedným z najúčinnějších marketingových nástrojov odporúčanie. Nejde o klasický nástroj, ktorý sa dá len tak jednoducho vytiahnuť z databázy, ani sa nemôže odkopírovať z riešenia iných situácií. Preto je práve goodwill najdôležitejším prvkom budo-

vania a využívania tohto nástroja. Dobré meno dokáže ktorejkoľvek spoločnosti ušetriť množstvo nákladov pri oslovovaní cieľových skupín, pomáha budovať naozaj dlhodobý vzťah k značke.

Goodwill bol určite dôležitý aj v minulosti. Ale v súčasnej situácii na trhu, kde si veľa spoločností maximálne konkuruje v kvalite produktov a služieb a rozdiely medzi nimi sú minimálne, môže práve goodwill rozhodnúť o úspechu či neúspechu.

2 Dnes považujeme za štandardné nielen poskytnúť našim klientom maximálne kvalitné riešenia ich zadání, ale aj celého súvisiaceho servisu. Dôležitý je prístup ku klientom na každej pozícii, rýchlosť vyhotovenia našich výstupov,

Jedným z najúčinnějších marketingových nástrojov je odporúčanie a goodwill ho pomáha dosahovať.

realizácia kvalitných produkčných riešení, využívanie moderného IT systému a v neposlednom rade bezproblémové riešenie prípadných reklamácií. Dobré meno sa nedá vyskladať len z optimalizácie vybraných činností. Na to je potrebná komplexná súčinnosť celej agentúry. Zárukou udržiavania goodwillu sú naši skúsení a dlhoroční zamestnanci.

Čínsky zlatý vek konzumu

Obyvatelia Ázie sa začínajú mať dobre, aj keď väčšinou o tom ešte nevedia

Rast bohatstva v Ázii pokračuje. A kým vyspelé západné štáty ďalej žijú nad pomery a na dlh, spotreba v rozvíjajúcich sa ázijských ekonomikách je hlboko pod úrovňou reálnych príjmov.

Ako ukázal nedávny prieskum, veľká väčšina Ázijčanov stále podceňuje svoju súčasnú osobnú finančnú situáciu. Prítom sú však optimisti, pokiaľ ide o ich príjmy v budúcnosti.

Spotreba v Číne: nové horizonty

Rast v druhej najväčšej ekonomike čoraz viac ovplyvňuje jej nové zameranie a posun od ekonomiky poháňanej exportom smerom k domácej spotrebe. Samotná veľkosť trhu otvára doteraz nevídané šance. S 1,3 miliardy obyvateľov má Čína oveľa viac spotrebiteľov ako USA a Európa dokopy.

Pevninská Čína je však ešte len na začiatku tohto vývoja. V porovnaní s inými krajinami dnes

Čínsky spotrebný priemysel bude asi rásť až dvakrát rýchlejšie ako celkový priemyselný index.

spotrebujú Číňania podstatne menej – v priemere ani nie 35 percent hrubého domáceho produktu. Pre porovnanie: v USA je to 71 percent. Na zrýchlení rastu spotreby má veľký záujem čínska vláda, ktorá v rámci svojho dvanásťročného päťročného plánu v tomto smere prijala rozsiahly balík opatrení na roky 2011 – 2016.

Nenápadné, no perspektívne podniky

Raymond Ma, manažér fondu Fidelity China Consumer Fund, je presvedčený, že hodnoty spotreby sa budú vyvíjať lepšie ako celý čínsky trh, a to pravdepodobne až dvakrát rýchlejšie. V širokom indexe čínskeho trhu MSCI v súčasnosti dominujú banky, priemyselné a energetické podniky. Väčšina investičných fondov zatiaľ investuje najmä do tých segmentov čínskeho akciového trhu, ktoré sú už rozvinuté, prípadne do západných značkových koncernov operujúcich v Číne.

Avšak, ako upozorňuje R. Ma: „Veľkými víťazmi rastu spotreby v Číne budú domáce firmy. Domáce produkty sú šité na mieru čínskym spotrebiteľom, sú podporované štátom a dostupné pre široké masy obyvateľstva.“ Na Západe sú prítom tieto rozvíjajúce sa čínske spoločnosti väčšinou neznáme.

Optimistický pohľad na budúcnosť

Prieskum uskutočnený v marci 2012 na objednávku spoločnosti Fidelity Worldwide Investment v deviatich veľkomestách Ázie a v Sydney ukázal, že starosti o budúcnosť tam možno cítiť len málo. Na jednej strane, väčšina opýtaných (76 percent) očakáva, že ďalší rast a zvyšovanie prosperity sa v nasledujúcich desiatich rokoch dosiahnu len za cenu väčšieho roztvorenia príjmových nožníc. Ale ešte jasnejšia väčšina (90 percent) je presvedčená, že ich deti budú mať prinajmenšom priemerný, ale skôr vysoký príjem.

V ekonomických centrách Číny a Indie sa možno stretnúť s takmer neochvejnou dôverou vo

vlastnú budúcnosť. A dokonca i v kríze postihnutom Tokiu takmer tri štvrtiny z opýtaných (72 percent) veria, že ich deťom sa ujde vyšší ako iba nízky príjem.

Prehnaná skromnosť

„Som na tom lepšie, ako dávam najavo“ – to by mohlo byť heslo väčšiny pracujúcich ľudí v ázijských metropolách. V jednej z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich oblastí sveta sa dve tretiny opýtaných (66 %) považujú za relatívne chudobnejšie

Priestor pre rast: podiel domácej spotreby na HDP Číny je dnes proti USA len polovičný.

ako v skutočnosti sú, keď sa majú zaradiť do jednej z desiatich príjmových tried. Signifikantné je napríklad to, že ľudia z troch najvyšších príjmových skupín sa v drvivej väčšine zaradili iba do strednej časti rebríčka. A to aj napriek tomu, že okolo 80 percent z nich vidí dôvod domnievať sa, že ich príjem sa bude počas nasledovnej dekády zlepšovať alebo bude prinajmenšom stabilný.

Čína dnes a zajtra: od exportu k spotrebe

Uplynulých 10 rokov

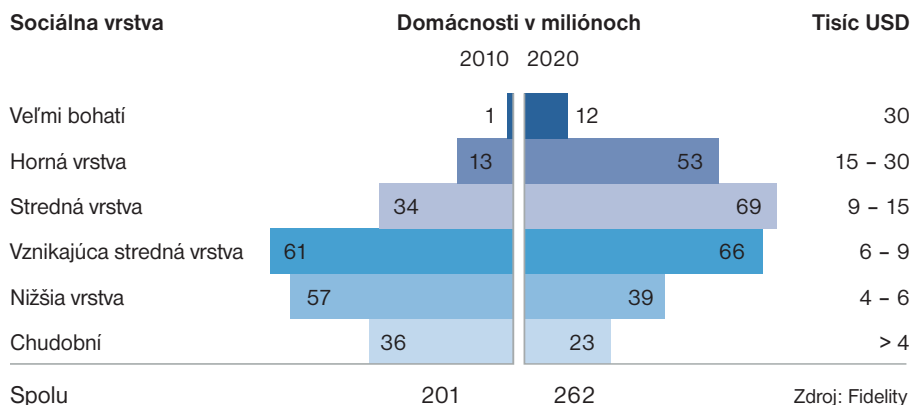
- ➔ zameranie sa na export;
- ➔ zameranie sa na investície;
- ➔ podniky chcú rozšíriť podiely na trhu;
- ➔ prevažne štátne a čiastočne štátne podniky;
- ➔ pri raste závislosť od hospodárstva USA;
- ➔ zakladanie nových podnikov, ktoré sa vyvíjajú na stredne veľké firmy

Nadchádzajúcich 10 rokov

- ➔ zameranie sa na import;
- ➔ zameranie sa na vnútornú spotrebu;
- ➔ podniky chcú maximalizovať zisky;
- ➔ pribúdajúce súkromné spoločnosti;
- ➔ nezávislosť od hospodárstva USA;
- ➔ ďalší rozvoj stredne veľkých firiem na veľkopodniky alebo dokonca vedúce spoločnosti na svetovom trhu

Expanzia strednej vrstvy (ročné príjmy mestských domácností v Číne)

„Obrovský hospodársky úspech v uplynulých rokoch a desaťročiach sa ešte celkom nepremietol do myslenia mnohých ľudí v rozvíjajúcich sa ázijských spoločnostiach,“ komentuje šéf Fidelity pre Rakúsko a východnú Európu Adam Lessing. „Toto zistenie je zaujímavé nielen pre externých pozorovateľov, ale má tiež silný vplyv na výkony Ázijčanov v rámci výdavkov, úspor a investícií. Výsledky prieskumu odzrkadľujú vnímanie ich príjmov, nie samotné príjmy,“ dodal.

Šanca pre včasných investorov

„Postupom času bude povedomie o objektívnych príjmových pomeroch týchto ľudí narastať, pretože sa otvoria trhy a rozdiely v príjmoch budú výraznejšie. To povedie k tomu, že ľudia v Ázii budú čoskoro miňať viac ako doteraz

a budú tým generovať dodatočný rozvoj vnútorného dopytu,“ povedal A. Lessing.

Už dnes veľa domácich podnikov profituje z rastu vnútorného dopytu silnejúcej ázijskej

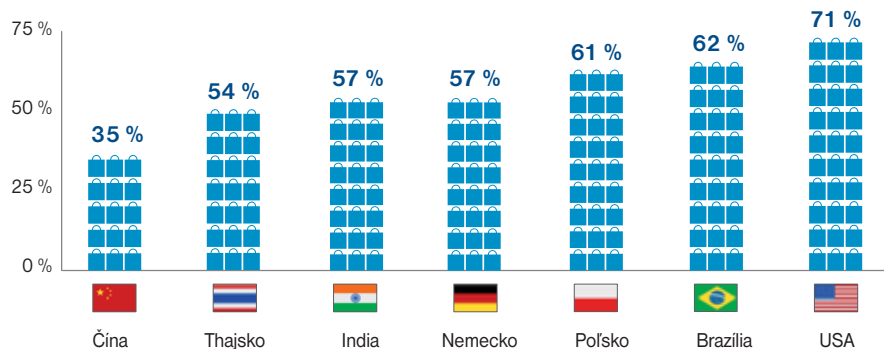
strednej vrstvy. Vývoj smerom ku konzumnej ekonomike namiesto ekonomiky orientovanej na export aktívne podporujú aj rôzne opatrenia vlád, predovšetkým v Číne.

Najmä v prudko sa rozvíjajúcich metropolách, ako sú Nai Dillí a Šanghaj, nemá ešte obyvateľstvo vyvinutý cit pre nové finančné slobody. V týchto mestách podceňuje úroveň vlastných príjmov 79, respektíve 78 percent opýtaných. „Z tohto môžu profitovať investori. Pretože včasné investície do podnikov, ktoré budú najviac profitovať z driemajúcej kúpnej sily ázijských konzumentov, ponúkajú vyhliadky na atraktívne výnosy,“ upozorňuje A. Lessing.

Pre Fidelity Worldwide Investment citovaný prieskum realizovala spoločnosť Nielsen Company formou elektronického dotazníka medzi 5 186 respondentmi z týchto miest: Peking, Šanghaj, Nai Dillí, Bombaj, Hongkong, Tchaj-pej, Singapur, Tokio, Soul a Sydney.

MD/JF
Obrázky: Fidelity

Spotreba a HDP (výdavky na súkromnú spotrebu v % HDP)

Do Číny cez Hongkong

Hongkonská inštitúcia ponúka slovenským podnikateľom pomoc pri vstupe na čínsky trh.

Spofahlivý a transparentný právny systém, nízke daňové sadzby, dlhoročná prax pri obchodovaní s Čínou a ázijským regiónom sú iba niektoré z výhod, ktoré ponúka Hongkong podnikateľom. Podrobne sa s nimi oboznámili účastníci bratislavského workshopu zorganizovaného pražskou kanceláriou Hongkongskej rady pre rozvoj obchodu (Hong Kong Trade Development Council – HKTDC) v spolupráci so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou (SOPK) a Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO).

Všestranná pomoc

Ako povedala manažérka projektu Kateřina

Zapletalová, poslaním rady je sprostredkovať a uľahčiť vstup slovenským a českým podnikateľským subjektom do regiónu a zároveň umožniť

Čínsko-slovenská obchodná rada podporí vzájomný obchod, investície a transfer technológií.

ázijským, najmä čínskym podnikateľom vyvíjať aktivity v oboch krajinách.

Slovenskí malí a strední podnikatelia majú čoraz väčší záujem o vstup na ázijské trhy práve cez Hongkong. HKTDC im poskytne podrobné informácie o možnostiach podnikania v regióne, ako aj overenie prípadného obchodného partnera i množstvo ďalších služieb. Čínski partneri majú záujem o technológie z oblasti ochrany životného prostredia, ale aj o ďalšie komodity.

Užšie väzby s Čínou

Perspektívu má aj priama spolupráca slovenských podnikateľov s Čínou. Predseda SOPK Peter Mihók a viceprezident Čínskej rady pre podporu medzinárodného obchodu (CCPIT) Yu Ping podpísali nedávno v Pekingu dodatok k dohode o spolupráci medzi oboma inštitúciami z roku 1994. Hlavným cieľom dodatku je ustanoviť spoločnú čínsko-slovenskú obchodnú radu. Dodatok zároveň vytvára predpoklady pre ďalší rozvoj vzájomných ekonomických vzťahov medzi SR a ČLR.

Prípravovaná spoločná rada bude združovať významné osobnosti, podniky a organizácie reprezentujúce priemyselné a obchodné odvetvia v oboch krajinách, ktoré buď navzájom obchodujú, alebo majú záujem o vzájomnú spoluprácu a investície. Súčasťou náplne činnosti rady bude aj podpora a propagácia aktivít v oblasti obchodu, investícií, služieb a transferu technológií.

JF/TA

Prečo Čína nemôže a nechce dominovať svetu

Už dnes je druhou najväčšou ekonomikou sveta a v roku 2017 bude najväčšia. Jej vojenské výdavky rastú ešte rýchlejšie ako jej HDP.

Má Čína „našliapnuté“ na to, aby sa stala ďalšou svetovou superveľmocou? Túto otázku možno počuť čoraz častejšie, pretože čínsky hospodársky rast sa prudko ženie dopredu tempom presahujúcim 8 % ročne, zatiaľ čo rozvinutý svet sa topí v recesii alebo stave blížiacom sa recesii.

Otázka teda znie celkom rozumne, kým jej nedáme americký podtext. Z hľadiska amerického myslenia dnes totiž môže existovať len jedna superveľmoc, takže vzostup Číny by bol automaticky na úkor Spojených štátov. Pre mnoho ľudí v USA dokonca Čína predstavuje existenčnú výzvu.

Koľko superveľmocí sa uživí?

To je však značne prehnané. V skutočnosti je existencia jedinej superveľmoci veľmi abnormálna a umožnilo ju iba nečakané zrútenie Sovietskeho zväzu v roku 1991. Normálnym stavom je spolužitie niekoľkých veľkých mocností; niekedy mierové a niekedy vojnové. Napríklad Veľká Británia, o ktorej sa často tvrdí, že uvoľnila miesto Spojeným štátom, nikdy nebola „superveľmocou“ v americkom zmysle slova. Hoci bola rozľahlým impériom a tešila sa

námornej nadvláde, Británia devätnásteho storočia by bez spojencov nikdy nemohla vyhrať vojnu proti Francúzsku, Nemecku či Rusku. Bola skôr svetovou veľmocou – jedným z mnohých historických impérií, ktoré od menších mocností odlišuje zemepisný rozsah ich vplyvu a záujmov.

Vzostup Číny naráža na ideologické prekážky, ako sú verejné vlastníctvo či snaha kontrolovať spoločnosť.

Rozumná otázka teda neznie tak, či Čína nahradí USA, ale či si začne osvojovať niektoré atribúty svetovej mocnosti, najmä vedomie zodpovednosti za globálne usporiadanie.

Ekonomický makroúspech – za cenu mikronezdarov

Aj keď otázku formulujeme týmto skromnejším spôsobom, neponúka jednoznačnú odpoveď. Prvým problémom je čínska ekonomika – na povrchu taká dynamická, ale pod povrchom taká vratká.

Analytik Chi Lo (Či Lo) názorne vykresľuje obraz makroúspechu vedľa mikronezdarov. V novembri 2008 smeroval do prevažne stratových štátnych podnikov prostredníctvom priamych bankových úverov obrovský stimul vo výške 4 biliónov jüanov (takmer 600 miliárd dolárov), ktorý udržal čínsky rast aj napriek globalnej recesii.

Cenou za to však bola čoraz nevhodnejšia alokácia kapitálu, ktorá sa odrazila na rastúcom portfóliu zlých úverov. Súčasne s tým príliš veľké úspory čínskych domácností nafúkli bubliny na trhu nehnuteľností. Chi tvrdí, že kríza z roku 2008 otriasla čínskym modelom rastu fahaného exportom v dôsledku dlhodobého oslabenia dopytu vo vyspelých krajinách.

Zatiaľ málo kapitalizmu a konzumu

Čína dnes naliehavo potrebuje opätovne vybalansovať svoju ekonomiku tým, že presunie ťažisko od verejných investícií a vývozu smerom k verejnej a súkromnej spotrebe. Z krátkodobého pohľadu by bolo potrebné investovať časť jej úspor do reálnych aktív v zahraničí, nielen „zaparkovať“ ich v amerických vládnych dlho-

pisoch. V dlhodobejšom výhľade sa však musí znížiť prehnaný sklon čínskych domácností k úsporám, a to rozvinutím sociálnej záchrannej siete a nástrojov spotrebiteľských úverov.

Navyše, ak chce byť Čína svetovou hospodár-

Bohaté krajiny Ázie a Blízkeho východu sa nevzdávajú vojenskej ochrany USA a v rezervách držia doláre.

skou veľmocou, potrebuje menu, do ktorej cudzinci budú chcieť investovať. To znamená zaviesť plnú konvertibilitu a vytvoriť hlboký a likvidný finančný systém, akciový trh na získavanie kapitálu a trhové úrokové sadzby na úvery. A hoci Čína hovorí o „internacionalizácii“ jüanu, doteraz pre ňu urobila málo. „Naopak, dolár má stále podporu vďaka silným politickým vzťahom USA s väčšinou najväčších svetových držiteľov

zahraničných rezerv,“ upozorňuje Chi. Japonsko, Južná Kórea, Saudská Arábia, Kuvajt, Katar aj Spojené arabské emiráty sa ukrývajú pod americkým vojenským dáždnikom.

Komunizmus, konfucianizmus, budhizmus

Druhý problém súvisí s politickými hodnotami. Ďalšie „stúpanie“ Číny bude závisieť od demontáže takých klasických komunistických pilierov, ako sú verejné vlastníctvo majetku, kontrola nad obyvateľstvom a finančné represie. Otázkou zostáva, ako ďaleko budú môcť tieto reformy zájsť predtým, ako by spochybnili politický monopol komunistickej strany, ktorý zaručuje ústava z roku 1978.

Čínsky politický systém podopierajú dve dôležité kultúrne hodnoty. Prvá z nich je hierarchický a rodinný charakter čínskeho politického myslenia. Čínski filozofi uznávajú hodnotu spontánnosti, ale v rámci striktno usporiadaného sveta, v ktorom ľudia vedia, kde je ich miesto. Ako sa píše v Hovoroch Konfuciových: „Knieža nech je kniežaťom, poddaný poddaným, otec otcom a syn synom.“

Navyše, je tu veľmi málo viery v posvätnosť ľudského života: podľa budhizmu v tom medzi ľuďmi, zvieratami a rastlinami nie je rozdiel. Záväzok chrániť ľudské práva vpísali do čínskej ústavy v roku 2004; ako však dokazuje nedávny prípad slepého disidenta Čchena Kuang-čchenga, sú to prázdne frázy. Podobne aj súkromný majetok stojí na rebríčku nižšie ako majetok kolektívny.

Západ nerezignuje na svoje hodnoty

A potom je tu konfuciánska doktrína „nebeského mandátu“, ktorá legitimizuje politické vládnutie. Dnes zaujíma jeho miesto mandát marxizmu, ale v žiadnom z nich nie je priestor pre mandát ľudu. Ambivalencia v otázke zdroja legitímneho vládnutia nie je iba významnou prekážkou demokratizácie, ale aj potenciálnym

Čína uskutočnila už niekoľko pilotovaných letov do vesmíru – svet si to však príliš nevšimá

zdrojom politickej nestability.

Toto historické dedičstvo obmedzuje rozsah, v akom sa bude Čína schopná podieľať na globálnom vedení, vyžadujúcim si určitú mieru zlučiteľnosti čínskych a západných hodnôt. Západ tvrdí, že jeho hodnoty sú univerzálne, a USA a Európa neprestanú tlačiť na Čínu, aby

Najlepšia budúcnosť čaká Čínu vtedy, ak prijme západné normy, hoci aj s vlastnými špecifikami.

ich prijala. Iba ťažko si možno predstaviť, že by sa tento proces obrátil a Čína začala exportovať svoje hodnoty.

Čína má na výber: buď prijme západné hodnoty, alebo sa môže pokúsiť „odkrojiť si“ určitú sféru vo východnej Ázii a od týchto hodnôt ju izolovať. Druhá z uvedených možností by však vyprovokovala konflikt nielen s USA, ale aj s inými ázijskými mocnosťami, osobitne s Japonskom a Indiou. Najlepšia možná budúcnosť tak Čínu pravdepodobne čaká vtedy, ak prijme západné normy a dochuti ich „čínskymi špecifikami“. Žiadna z týchto možností však nezapadá do scenára, v ktorom by Čína nahradila USA. A domnievam sa, že Čína si to ani nepraje. Jej cieľom je mať rešpekt, nie svetovládu.

Robert Skidelsky
člen britskej Snemovne lordov, emeritný profesor politickej ekonómie na University of Warwick
© Project Syndicate
Medzitulky redakcia, ilustračné obrázky: TASR, JF, CDC

Čo čaká nové čínske vedenie

Čínsky ekonomický model, ktorý zabezpečil krajine na 30 rokov dvojciferný medziročný rast HDP, stráca silu. Noví vodcovia krajiny budú stáť pred ťažkou úlohou, ako zabezpečiť jej budúci vzostup. Ale nezdá sa, že existujú ambiciózne riešenia. A keď ich aj urobia, rozhodnutia budú musieť odobriť vplyvní členovia politbyra komunistickej strany.

Vládni poradcovia tvrdia, že treba rozvíjať služby a podporovať domácu spotrebu, čím sa krajina môže zbaviť závislosti od exportu a zahraničných investícií. Zmena musí byť spojená s otvorením viacerých sektorov súkromným podnikateľom a prinútením štátnych podnikov, aby sa stali konkurencieschopnými.

Proreformný ekonóm Mao Ju-ši uviedol, že vedenie sa dostáva pod tlak naliehavých ekonomických reforiem, ale nechce sa vzdať vedúcej úlohy strany. Maov nezávislý ústav vlni uverejnil štúdiu, podľa ktorej dostali veľké štátne firmy v uplynulom desaťročí stovky miliárd dolárov dotácií. Pritom ich straty boli v priemere 6 % ročne.

Vláda bráni privilégiá ropných, telekomunikačných a iných veľkých podnikov s odkazom na globálnu konkurencieschopnosť. Podnikatelia sa však sťažujú, že zneužívajú výsadné postavenie a uzurpujú si surovinné zdroje, energiu, komunikačné siete a finančné prostriedky zo štátnych bánk.

TA

Trampoty s dôchodcami alebo: strieborná ekonomika

Vďaka pokroku v Európe rastie neproduktívne obyvateľstvo; vďaka pohodlnosti a zmenenej životnej filozofii sa rodí čoraz menej detí. Po stáročia nemenná rovnováha sa preklápa neželaným smerom.

Naša dôvera vo vedecký pokrok dostáva v posledných rokoch vážne trhliny. Pokrok medicíny, zvýšená životná úroveň, výživnejšie stravovanie, pokojnejší život bez vojenských konfliktov – to všetko prispelo k zvýšeniu priemerného veku obyvateľstva vyspelých krajín sveta. Za čias našich dedov a pradedov bola

Starší ľudia žijú vďaka modernej medicíne dlhšie a pribúdajú; rastie tak tlak na sociálny systém.

päťdesiatka a šesťdesiatka matuzalemským vekom múdrosti. Dnešné šesťdesiatničky svojím vzhľadom a temperamentom (taká Helenka Vondráčková!) dajú „fleka“ niektorým pretučneným tinedžerkám. Žijeme dlhšie, vyzeráme zachovalejšie. To je fajn.

Produktívne obyvateľstvo sa oslabuje

Za pokrok sa však platí. Starší ľudia nielen žijú dlhšie, ale aj nebezpečne pribúdajú. Za starých čias do produktívneho veku vstupovalo veľa detí. Vysoká miera pôrodnosti zabezpečovala široký potenciál produktívneho obyvateľstva. Veľa pracujúcich dokázalo hravo užiť úzku skupinku starých ľudí v neproduktívnom veku. V druhej polovici minulého storočia sa však situácia začala meniť. Vďaka pokroku rastie počet neproduktívneho obyvateľstva. A najnovšie – vďaka pohodlnosti a zmenenej životnej filozofii – sa rodí u nás čoraz menej detí. Po stáročia nemenná rovnováha sa zrazu preklápa neželaným smerom. Pokrok si vyžaduje svoju daň.

Klesá podiel obyvateľstva predproduktívneho veku (detí) ako zásobárne produktívneho po-

tenciálu štátu. Rastie podiel stareniek a starcov – neproduktívneho obyvateľstva. Vo vyspelom Nemecku podiel seniorov (nad 64 rokov) prevyšil podiel adolescentov (do 20 rokov), a to v pomere 21 % ku 18 %. Stalo sa to po prvý raz v moderných dejinách. O niekoľko rokov bude produktívne obyvateľstvo tvoriť 51 % obyvateľstva, deti 15 % a podiel seniorov narastie na vyše 30 %.

Robota Twendy-One zostrojili v Japonsku na to, aby pomáhal starým ľuďom.

Každý rok dva milióny nových dôchodcov

Uvedené čísla znamenajú závažný ekonomický problém. V časoch celosvetovej finančnej krízy táto nová demografická výzva spôsobuje ministrom financií Európy obrovské starosti. Ako ušetríť výdavkovú stránku štátneho rozpočtu, ako znížiť zadlženie štátu, keď v Európe každým rokom pribúdajú dva milióny dôchodcov?

Na prvý pohľad sa zdá, že narastajúci podiel dôchodcov znamená pre štátny rozpočet nárast výdavkovej časti. Áno, na Slovensku

Strieborná ekonomika je nové odvetvie so širokou škálou ponuky a špecifickými segmentmi.

máme armádu 1,3 milióna dôchodcov a ich počet každým rokom rastie. Deficit Sociálnej poisťovne je známy a z roka na rok sa prehľbuje. Ako užívi stenčená vrstva produktívneho obyvateľstva narastajúci počet seniorov? Ako si zabezpečia terajší produktívni pracujúci primerané starobné dôchodky pre seba?

Vynára sa široká paleta ekonomických úvah. Ľudia si kladú základné otázky. Sú starnúci občania len prijímateľmi sociálnych dávok? Sú iba ekonomicky bezcenným bremenom, ktoré štát nesie so sebou?

Nástup striebornej ekonomiky

V ekonomicky vyspelých európskych krajinách vznikla úvaha, že rastúci počet seniorov nemusi znamenať len úbytok na výdavkovej stránke štátneho rozpočtu. Viac subjektov na trhu znamená aj väčšiu spotrebu tovarov a služieb a teda v konečnom dôsledku cez dane aj zvýšenie

Voľný čas seniorov umožňuje vzdelávanie a rekvalifikáciu, ktoré môžu viesť k novému uplatneniu.

prijímovej časti štátneho rozpočtu. V roku 2004 v nemeckej spolkovej krajine Severné Porýnie-Vestfálsko vznikol koncept striebornej ekonomiky. O rok neskôr vznikla Bonnská deklarácia pre striebornú ekonomiku, ktorá podnietila verejnosť i vlády, aby sa usilovali ekonomicky využiť novú situáciu. Prepočty ukázali, že kúpna sila narastajúcej armády nemeckých dôchodcov je porovnateľná s HDP niektorej latinskoamerickej krajiny. V podmienkach trhového hospodárstva sú dôchodcovia nielen prijímateľmi, ale aj spotrebiteľmi, a to nie v zanedbateľnom objeme. Musia však nájsť na trhu takú ponuku, aká je pre nich zaujímavá a príťažlivá.

Dopyt po službách

Strieborná ekonomika je teda nové odvetvie so širokou škálou ponuky. V prvom rade ide o nároky na zdravotnú starostlivosť, ktoré sú nad rámec štandardného zdravotného poistenia. Ponuka zdravotných pomôcok, liekov, prípravkov, liečebných pobytov. Vysoký je dopyt po opatrovateľských službách. Vznikajú osobitné inštitúcie pre geriatrickú starostlivosť, agentúry

domácej starostlivosti. Ak si deti dôchodcov nedokážu či nechcú nájsť možnosti na opatrovanie svojich rodičov a dedov, musí túto možnosť poskytnúť niekto iný. Ak si pozorne premyslíme iba túto oblasť, zistíme, že riešenie sa často nachádza aj v samotnej skupine dôchodcov. Koľko osamelých žien-dôchodkýň na vidieku hľadá možnosti zvýšiť si príjmy!

Veľkým segmentom je oblasť voľného času seniorov. Ide tu o dobrovoľné vzdelávanie, rozšírenie kvalifikácie. Nielen ako svojské hobby, ale aj ako možnosť privyrobiť si peniaze. Patria sem kurzy a školenia na získanie zručnosti v oblasti IT, výučba cudzích rečí, unikátnych technológií či zanikajúcich remesiel a pod.

Cestovný ruch a finančné služby pre dôchodcov

Strieborná ekonomika sa šíri v oblasti cestovného ruchu špeciálnou ponukou pre seniorov, vzhľadom na ich odlišné záujmy, zníženú pohyblivosť a pod. I tu nemusí ísť iba o jednostrannú ekonomiku. Dôchodca môže byť spotrebiteľom, účastníkom zájazdu. Rovnako sa môže

Kúpna sila armády nemeckých dôchodcov je porovnateľná s HDP niektorej latinskoamerickej krajiny.

stať aj aktívnym partnerom ako poskytovateľ služieb (turistický sprievodca, inštruktor, znalec miestnych atrakcií atď.).

Nové segmenty striebornej ekonomiky podporujú finančné služby. V zahraničí banky ponúkajú bankové produkty výlučne pre seniorov, špeciálne úvery na opravu domu, zaplatenie turistického zájazdu, zvýšené výdavky na opatrovanie člena rodiny a pod. Vyráťal niekto, koľké státisíce slovenských dôchodcov v núdzi vyhľadávajú služby pokútyných nebankových subjektov s nehoráznymi poplatkami?

Osobitne zaujímavé sú incentívy na podporu

Začať konečne žiť: Brit George Moyse absolvoval svoj prvý zoskok padákom ako 98-ročný.

malého podnikania seniorov, získanie živnosti a pod. Také sú možnosti a perspektívy striebornej ekonomiky vo vyspelých krajinách.

Znevýhodnená východná Európa

A čo u nás doma a v susedných štátoch, ktoré prešli kotrmelcami prechodu od štátneho socializmu k divokému kapitalizmu?

Stačí jednoduché porovnanie. Minimálna kúpna sila dvojčlennej rodiny dôchodcu v Spolkovej republike Nemecko je v priemere 1 600 eur mesačne. Výška starobných dôchodkov v západnej Európe je oveľa vyššia než v postkomunistických krajinách. Naš priemerný starobný dôchodok je 374,52 eura mesačne. Ak odrátame fixné náklady na byt, elektrinu, plyn, mobil, káblovú televíziu, poisťky, prípadne údržbu auta – nášmu dôchodcovi ledva ostane čiastka na stravovanie. Koľko financií môže náš manželský dôchodcovský pár minúť na dobrodrenia striebornej ekonomiky? Pri benevolentnom rátaní 500 – 600 eur (a to sa mi mnohí naši dôchodcovia vysmejú!). Porovnajte si to s nemeckým párom.

S príjmami postkomunistických dôchodcov nemožno rozkrútiť kolesá striebornej ekonomiky. Podnikateľská sféra ostáva mimo hry. Všetko je na pleciah štátu. Tak vzniká začarovaný kruh.

Úloha pre Európu aj členské krajiny

Tento rok máme Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami. Po celej Európe sa rozbieha dialóg, konajú sa odborné konferencie. Lenže čísla demografického vývoja a smutné štatistiky priemerných dôchodkov v strednej a východnej Európe nepustia. Navyše, rad štátov, vrátane Slovenska, musí za každú cenu zraziť deficit štátneho rozpočtu na únosnú mieru. Zmeny systému starobného zabezpečenia sú na programe dňa. Doterajšie systémy ťažko zabránia budúcemu kolapsu.

Orgány Európskej únie si uvedomujú vážnosť situácie. Bol prijatý Projekt inovačného partnerstva pre aktívne a zdravé starnutie. Obsahuje viaceré východiská z núdze, ktoré by si vlády členských štátov mali vziať ako „domácu úlohu“.

Anton Hykisch
Foto: TASR, SXC

Významnú časť klientely výletných lodí tvoria dôchodcovia z vyspelých krajín.

Sezóna predvianočných pôžičiek sa predlžuje

Klienti si vyberajú úver najmä podľa výšky úroku, rozhodujú však aj celkové podmienky.

Predvianočné obdobie sa donedávna tradične spájalo s rastúcim dopytom po úveroch, pôžičkách a nákupoch na splátky. Posledné dva roky pozorovať zaujímavý fenomén, keď predvianočný záujem o pôžičky pokračuje aj po Vianociach.

Objem poskytnutých úverov už tradične narastá v novembri a decembri. Ich podiel na celoročných výkonoch úverových spoločností však klesá. Napríklad spoločnosť Cetelem Slovensko poskytla v posledných dvoch mesiacoch roku 2007 až 30 % celkového objemu všetkých úverov typu „nákup na splátky“. V minulom roku to bolo už len 20 %. Sezónnosť sa prejavuje menej výrazne najmä vďaka novoročným výpredajom a akciám. „Za posledné dva roky tak pozorujeme výraznú citlivosť zákazníka na cenu výrobku,“ vysvetľuje riaditeľ správy priameho predaja Cetelemu Aleš Kos.

Nerozhoduje len úrok

Celoročne je najčastejšie kupovaným tovarom na splátky televízor. Koncom roka rastie záujem aj o počítače a notebooky. Bezúčelové pôžičky začínajú svoju sezónu o niečo skôr – už začiatkom októbra. Klienti ich využívajú napríklad na financovanie rodinnej lyžovačky, exotickéj dovolenky alebo nákup vianočných darčiekov. Po-

žičané prostriedky využívajú aj na rekonštrukcie a kúpu bytového zariadenia. Minulý rok si klienti Cetelemu požičali v priemere 6 500 eur. Typickým „predvianočným“ klientom nakupujúcim na splátky je ženatý, bezdetný muž vo veku 18 až 30 rokov.

Podľa prieskumu, ktorý spoločnosť Cetelem realizovala v prvej polovici roka 2012 na vzorke 1 490 klientov, sa ľudia pri výbere úveru najčastejšie rozhodujú podľa výšky úrokovej sadz-

Bezúčelové pôžičky začínajú sezónu v októbri, nákupy počítačov silnejú koncom roka.

by. 54 % respondentov uviedlo kritérium „úrok“ na prvom mieste rebríčka dôležitosti a ďalších 21 % ho považuje za druhé najdôležitejšie kritérium. Samotný úrok však väčšinou nestačí,

aby sa klient rozhodol. U 43 % opýtaných zaväzujú celkové podmienky úveru a 23 % oceňuje rýchlosť akceptácie žiadosti o úver.

Úver si treba premyslieť

„Pri výbere úveru odporúčame klientom porovnať si vždy viacero ponúk, pretože prvá nemusí byť najvýhodnejšia,“ hovorí Aleš Kos. Aby bolo porovnávanie čo najjednoduchšie, mali by mať porovnávané úvery zhodné niektoré parametre, napríklad dĺžku splácania alebo výšku úve-

Zvýšený záujem o nákupy na splátky trvá od októbra až do januára.

ru. Treba si všimnúť aj ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN), ktorá okrem úroku zahŕňa poplatky spojené s úverom. Dobré je overiť si skutočnú výšku úrokovej sadzby uvedenú na zmluve, ktorá sa nemusí vždy zhodovať s úrokovou sadzbou z reklamy.

Úver je zvyčajne záväzok na dlhšiu dobu, preto je rozumné vopred si zväziť, či danú mesačnú splátku záujemca dokáže pravidelne uhrádzať aj po Vianociach. Dobrým nápadom je pripísať schopnosti splácania. Poistné tvorí nepatrnú čiastku mesačnej splátky, v nepriaznivých situáciách, akými sú strata zamestnania, plná pracovná neschopnosť alebo dlhodobá hospitalizácia, však môže veľmi pomôcť.

AT

Ilustračné foto: SXC

Na pulze obchodu

„Obchod má záujem spolupracovať so všetkými účastníkmi trhu a hľadať partnerov na spoločný postup v ústrety prosperite spoločnosti.“ Uvádza sa to v tlačovej správe, ktorú vydal Zväz obchodu a cestovného ruchu (ZOCHR) SR pri príležitosti Európskeho dňa obchodu 6. novembra.

V tomto termíne sa v Bratislave tradične uskutočnila konferencia Intraco Special, na ktorej vystúpila pestrá vzorka zástupcov obchodu, výrobcov, štátnej správy či cestovného ruchu, ako aj ďalších odborníkov, napríklad z marketingu. „V týchto hektických dňoch je potrebné vedieť sa zastaviť, spočítať si plusy a mínusy a hľadať spoločné východiská do budúcnosti. Aj to je jeden z dôvodov, prečo boli do diskus-

ného fóra v rámci konferencie pozvaní všetci účastníci trhu,“ vysvetľuje ZOCHR vo svojom materiáli. Stretnutie so zástupcami médií počas konferencie dostalo motto „Na pulze dňa“.

„Vedieť otvorene hovoriť o aktuálnych témach, ktoré sa dotýkajú všetkých odvetví trhu, nie je ľahké,“ tvrdí sa v dokumente. „Ešte ťažšie je nájsť cestu, ktorá nás a našu spoločnosť pozitívne posunie. Takýto prístup je súčasne aj cestou zodpovednosti k celej spoločnosti a obchod sa k nej hlási.“ JF

G. Csollár kriticky o novom zákone

Zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny, podľa predsedu predstavenstva

COOP Jednota Slovensko, člena Zväzu obchodu a cestovného ruchu (ZOCHR) SR Gabriela Csollára nesplní cieľ, ktorý sleduje, teda zvýšenie ponuky slovenských produktov na pulzoch obchodu v SR. „Myslíme si skôr, že zákon obmedzí slobodnú formu podnikania, lebo vstupuje do vzťahu dvoch subjektov dodávateľ – odberateľ. Nevstupuje však do vzťahu rovnocenným dielom, ale jedného uprednostňuje – dodávateľa,“ povedal G. Csollár počas 13. ročníka odbornej konferencie o obchode a marketingu Intraco Special 2012.

„Pokiaľ budú dopady zákona o neprimeraných podmienkach veľmi negatívne, tak sa môže stať aj to, že sa rozhodneme neuzavrieť s niektorými dodávateľmi ďalšie zmluvy, lebo to bude pre nás veľmi komplikované,“ priblížil šéf COOP Jednoty postoj obchodníkov. TA/JF

Zákazníci šetria, no domáca kvalita ich osloví

Nie sú to obchodníci, kto zdražuje potraviny

Podľa predsedu predstavenstva COOP Jednota Slovensko Gabriela Csollára si Slováci začínajú uvedomovať dôležitosť nakupovania potravín domáceho pôvodu. Nejdú už po najnižšej cene, ale po dobrej cene za primeranú kvalitu.

■ **Ceny potravín neustále rastú. Sú to naozaj obchodníci, kto prispieva najviac k ich zdražovaniu?**

Gabriel Csollár

To, že obchody zdražujú, je známy marketing pestovateľov, spracovateľov a výrobcov. Za skupinu COOP Jednota jednoznačne hovorím, že marže nezvýšila. Naši dodávatelia však v čase, keď komory vyhlasovali za vinníkov obchodníkov, intenzívne navrhovali zvyšovanie nákupných cien. Niektorí až o 20 %.

■ **Ako sa snaží COOP Jednota Slovensko udržať ceny na prijateľnej úrovni?**

Rokujeme so všetkými dodávateľmi, našou snahou je v maximálnej miere tmiť cenové nárasty. Objektívne požiadavky sa však nedajú obchádzať. V oblasti cien je tu ešte významný fenomén – silné konkurenčné prostredie, ktoré veľa vyrieši v prospech zákazníka.

■ **Často deklarujete podporu domácich výrobcov. V čom spočíva?**

Skupina COOP Jednota ponúka na svojich regáloch okolo 74 % tovarov domáceho pôvodu. Je to najviac spomedzi obchodníkov pôsobiacich na vnútornom trhu. Ide o výsledok dlhodoberej spolupráce a budovania partnerských vzťahov s dodávateľmi. Nie je to len honba za čo najnižšou cenou, ale aj snaha, aby zákazník dostal okrem nutričnej hodnoty aj primeranú kvalitu.

Odvzdávanie daru nemocnici v Dunajskej Strede

■ **Myslíte si, že Slováci majú dnes skutočný záujem o domáce výrobky alebo sa rozhodujú predovšetkým podľa ceny?**

Rád konštatujem, že zmena v nákupnom správaní sa zákazníkov už pozvoľna nastáva. Dôležitá je však aj primeraná znalosť ekonomických súvislostí: Čo sa stane, keď zákazník kúpi tovar vyrobený na území Slovenska? Dnes sa jednoznačne roztáča domáca spotreba, ktorá ovplyvňuje aj domácu produkciu.

■ **Ako sa snažíte vzbudiť záujem o domáce produkty?**

COOP Jednota sa aktívne zapája do edukačných projektov ako je Kvalita z našich regiónov. V predajniach napríklad upozorňujeme na domáce tovary slovenským znakom v tvare srdiečka.

■ **V roku 2011 vaše výkony rástli napriek tomu, že slovenskí spotrebiteľia začali šetriť pri nákupoch potravín. Ako ste to dosiahli?**

To, že zákazníci začali šetriť na potravinách, nie je len zrkadlom ich sociálno-ekonomickej situácie, ale aj výsledkom neustáleho strašenia, ako nám bude zle. Čo sa týka potravín, tu jednoznačne žijeme v čase šetrného vynakladania prostriedkov. Žiaľ, niekedy je to skutočne aj na úkor kvality.

Súhrnný výkon našej skupiny napriek tomu k 30. 9. 2012 predstavoval 1 155 miliónov eur, čo je oproti vlaňajšku 4-percentný nárast. Za úspechom vidím hlavne ponuku tovarov pod privátnymi značkami COOP Jednoty Dobrá cena a Tradičná kvalita, ktoré predstavujú dobrý nákup s primeranou kvalitou.

■ **Aké výsledky očakávate v tomto roku?**

Som optimista. Očakávam naplnenie a prekročenie našich predsavzatí. Napomáha nám k tomu aj otváranie nových predajní či modernizácia existujúcich.

Našou snahou je ponúknuť zákazníkovi rovnaký tovar v príjemnom prostredí v lokálnej predajni tak, aby nemusel cestovať za nákupmi mimo svojho bydliska, a tým šetril nielen čas, ale hlavne peniaze.

■ **Kam sa za roky svojho pôsobenia posunula vaša Nadácia Jednota COOP?**

COOP Jednota Slovensko sa rozhodla pred 10 rokmi posunúť svoje aktivity aj do oblasti filantropie. Založila Nadáciu Jednota COOP, ktorá za obdobie svojej existencie pomáhala cielene hlavne v zdravotníctve, poskytovala humanitárnu pomoc, podporovala školské a mimoškolské aktivity detí. Za obdobie existencie nadácie jej pomoc vo finančnom vyjadrení dosiahla úroveň 2,5 milióna eur.

■ **Ste spotrebné družstvo. V čom vidíte význam tejto formy?**

Význam družstiev pri budovaní sociálno-ekonomických podmienok regiónov a komunit uznala aj OSN, ktorá rok 2012 vyhlásila za rok družstiev. Družstvá pôsobia v každej oblasti ekonomických aktivít ľudského spoločenstva a predstavujú obrovskú silu. Združuje sa v nich asi 1 miliarda ľudí. Princíp je jednoduchý. Družstvá zakladajú členovia, ktorí majú rovnaké práva aj povinnosti. Družstvá sú na Slovensku už dlho a dokázali sa prispôsobiť aj novým formám podnikania. Prejavujú svoju životaschopnosť, keď dokážu držať krok so silnými nadnárodnými spoločnosťami. Je v nich len domáci kapitál a sú najväčšími predajcami domácej produkcie.

CJ

Central prilákal aj nové značky

Nové nákupné centrum, ktoré vyrástlo na bratislavskom Trnavskom mýte na mieste niekdajších kúpeľov Centrál, otvorili 18. októbra. Investorm je developerská spoločnosť ImmoCap Group. Na štyroch podlažiach s celkovou predajnou plochou 36 000 m² sa tu nachádza 150 obchodov, reštaurácií, kaviarní a ďalších služieb vrátane pobočky Slovenskej pošty.

Viacere značky otvorili v NC Central svoje prvé predajne na Slovensku vôbec. Ide napríklad o módne značky Max Mara, U.S. Polo, Overnight, či Présence. Platí to aj pre českého predajcu potrieb na varenie a stolovanie Potten&Pannen Staněk, maďarskú sieť papiernictiev Pirex či predajcu čerstvého ovocia a zeleniny Freshlandia.

Na streche nákupného centra nájdú návštevníci park s rozlohou 6 000 m². Kúpele Centrál kedysi poznali Bratislavčania vďaka 50-metrovému plaveckému bazénu; v novom multifunkčnom objekte ho nahradil 25-metrový bazén, ktorý je súčasťou wellness a fitnesscentra Golem.

Nákupné stredisko susedí s administratívnym komplexom, ktorý otvorili v apríli tohto roka. V marci 2013 by mal pribudnúť ešte štvorhviezdičkový hotel. Celý multifunkčný komplex má byť ekologickou, tzv. zelenou budovou a ako prvé shopping centrum v strednej Európe dostane certifikát LEED. Prevádzkovatelia v ňom očakávajú najmenej 20 000 návštevníkov denne.

VN/TA

C&A omladzuje svoj imidž

Európska maloobchodná módna sieť C&A sa rozhodla zamerať komunikáciu viac na mladšie cieľové skupiny. Výsledkom je redizajn predajní a väčší dôraz na komunikáciu značky Clockhouse. Pilotnou predajňou nového konceptu je na Slovensku dvojpodlažný nákupný centre Central v Bratislave.

C&A má v Európe viac ako 1 500 predajní. Medzi spotrebiteľmi je známa najmä zameraním na cieľovú skupinu od 25 rokov.

„Uvedomujeme si, že náš brand Clockhouse, ktorý má za cieľ osloviť skupinu mladých ľudí generácie Y a tinedžerov narodených po roku 2000, má stále veľký potenciál na trhu,“ vysvetľuje Monika Žilková, hovorkyňa C&A pre Českú republiku a Slovensko.

Po Viedni a Varšave bude predajňou v strednej Európe „mladšieho“ typu. Nový look C&A sa dotkol predovšetkým interiéru. Vizualizácia jednotlivých oddelení je prispôbená charakteru tovaru a celkovo dostal súčasný, modernejší nádych. Obnovou prešiel aj dizajn pokladní a veľkoryso dimenzovaných skúšobných kabín. Vstupný portál do predajne zaznamenal farebnú inováciu, vnútri predajne je nový typ osvetlenia. Modernejšia je i prezentácia v priestore: stojany, figuríny či police sú navrhnuté tak, aby zodpovedali najaktuálnejším trendom a požiadavkám.

VN

Najväčšia IKEA v strednej Európe je v Bratislave

Obchodný dom IKEA na Ivanskej ceste v Bratislave otvorili v októbri pre širokú verejnosť, po takmer rok trvajúcich rozširovacích prácach.

V novej verzii má rozlohu 36 700m², na ktorých zákazníci nájdú viac ako 9 500 druhov výrobkov. Pribudol nový parkovací dom. Vďaka týmto parametrom sa stala bratislavská IKEA najväčším obchodným domom tejto siete v strednej Európe.

Inšpirácii zákazníkov poslúži o. i. 54 nových modelových izieb a bytov, 80 kúpeľní a o polovicu väčšie oddelenie bytových doplnkov. Vedenie Ikea dbalo pri prestavbe obchodného

domu aj na energetickú efektívnosť a trvalú udržateľnosť. Nová „sendvičová“ fasáda má o 30 % lepšiu tepelnú izoláciu, vyhrievanie a chladenie budovy zabezpečuje tepelné čerpadlo, pri splachovaní toaliet sa využíva podzemná voda.

VN

O úspechu e-shopu rozhoduje kvalita služieb

Kvalita slovenských e-shopov sa postupne zlepšuje. Dôvodom je nielen rastúca konkurencia, ale najmä tlak zákazníkov. Vyplýva to z prieskumu portálu Heureka.sk. Internetové obchody lepšie ako v minulosti komunikujú so zákazníkmi, pracujú na procesoch skladovania a logistiky a navyše rozširujú služby. So silnejšou konkurenciou rastie aj tlak na cenu, najúspešnejšie e-shopy však nie sú tie najlacnejšie. Úspech dosahujú najmä kvalitou služieb.

Podnikanie prostredníctvom internetových obchodov láka čoraz viac Slovákov. Kým vlni vzniklo mesačne asi 80 nových e-shopov, v súčasnosti je toto číslo takmer dvojnásobné. Niekoľko desiatok ich však mesačne aj zanik-

ne. Slováci si najčastejšie otvárajú e-shopy s elektronikou, oblečením, parfumami a knihami. Medzi novými obchodmi dominujú menšie e-shopy, ktorými si majitelia privyrábajú popri zamestnaní. Ich slabá angažovanosť však časom vedie k zániku predajne.

TA

Avion sa rozšíril na 10 hektárov

Koncom októbra bratislavský Avion Shopping Park oficiálne prezentoval svoje rozšírenie, ktorým jeho prenajímateľná plocha prekročila hranicu 100-tisíc štvorcových metrov. Zároveň sa premenoval na „Avion!“.

Rozšírením si posilnil pozíciu najväčšieho slovenského miesta na nakupovanie. Do nových priestorov prišlo celkovo 11 značiek, pričom niektoré doteraz nemali na Slovensku svoje zastúpenie. Počet nájomníkov celkovo vzrástol na 170. V areáli Avionu pribudlo aj 400 parkovacích miest, takže sa ich počet zvýšil na 3 600. Nákupné centrum Avion sa zároveň tunelom v podzemných garážach prepojil so susedným OD IKEA.

AS

GOODWILL

VYBERTE SI SAMI, KDE NÁS CHCETE ČITAŤ

GOODWILL je:

- na webe
- v iPade
- v iPhone

...dostupný kdekoľvek aj na vašich
obľúbených miestach.

www.goodwill.eu.sk

Available on the
App Store

www.CoverPageApp.com

Na Slovensko prichádza značka Raiffeisen

Raiffeisen Bank International AG (RBI) predstaví na slovenskom trhu značku Raiffeisen. Banka otvára prvé pobočky začiatkom novembra, pričom do konca roka bude mať v plnej prevádzke približne 10 pobočiek. Raiffeisen banka bude popri Tatra banke, ktorá začala svoju činnosť v roku 1991, a banke ZUNO, uvedenej na trh koncom roka 2010, treťou bankou na Slovensku v rámci skupiny RBI.

Zároveň bude prvou bankou na Slovensku, ktorá využije franšizový model, kde riaditeľia pobočiek – tzv. franšízisti – prevádzkujú pobočky na základe zakúpenej licencie. Banka vníma franšizový model ako príleži-

tosť na výrazné zrýchlenie svojej expanzie pri udržaní prevádzkových nákladov na čo najnižšej úrovni.

Raiffeisen banka sa profiluje ako retailová banka, pričom zameriava svoju pozornosť na fyzické osoby. Dôraz bude klásť na bankové produkty, vyznačujúce sa jednoduchosťou a zrozumiteľnosťou. **MK**

Ocenili poisťovne roka

Na slávnostnom galavečere, ktorý ukončil októbrovú odbornú konferenciu SIBAF 2012 (Slovak Insurance Broker and Agent Forum), vyhlásili víťazov tradičnej ankety o najlepšiu poisťovňu. Poisťovne boli vyhodnotené v dvoch kategóriách – najlepšia poisťovňa priemyslu a podnikateľov a najlepšia poisťovňa vozidiel.

Anketu zorganizovala Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve. Hodnotiteľmi boli nezávislí sprostredkovatelia neživotného poistenia, ktorí brali do úvahy komplexnosť služieb pri tvorbe poisťných zmlúv, ako aj prístup poisťovní k riešeniu poisťných udalostí.

Najlepšou poisťovňou v oblasti poistenia priemyselných a podnikateľských rizík sa stala QBE Insurance (Europe) Limited. Na druhom mieste sa umiestnila Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., a na treťom HDI Versicherung AG. V oblasti poisťovania vozidiel zvíťazila Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. Na druhom mieste sa umiestnila QBE Insurance (Europe) Limited a na treťom UNIQA poisťovňa, a. s. **AD**

Vysoký nárast zisku v ČSOB Poisťovni

ČSOB Poisťovňa dosiahla za prvý polrok tohto roku neauditovaný zisk po zdanení vo výške 6,5 milióna eur. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka sa zisk spoločnosti zvýšil o viac ako 2,5 milióna eur, čo predstavuje nárast o vyše 63 %. Pod priaznivé výsledky sa podpísal predovšetkým pozitívny vývoj škodovosti, predpísaného poistného v neživotnom poistení, ako aj solidný výkon v životnom poistení.

Predpísané poistné dosiahlo k polroku 2012 výšku 40,9 milióna eur, z čoho 27,3 mil. € tvorilo životné poistenie, neživotné poistenie predstavovalo 13,6 mil. €. Pozitívny vývoj zaznamenalo predovšetkým neživotné poistenie, ktoré v porovnaní s minulým rokom vzrástlo o necelých 7 %, životné poistenie zostáva na porovnateľnej úrovni ako minulý rok. **ZE**

Banky cez mobil: zatiaľ máme rezervy

Takmer štvrtina majiteľov mobilných telefónov na Slovensku a v Českej republike má skúsenosť s mobilným bankovníctvom, teda má prístup k účtu vo svojej banke cez mobil. Najčastejšie ide o SMS notifikácie. Má ich nastavených 18 % majiteľov mobilov v SR i ČR. Ďalšie formy mobilného bankovníctva nie sú až také rozšírené, čo súvisí aj s nedostatočnou ponukou bánk.

Necelých päť percent majiteľov mobilov na Slovensku a sedem percent v Česku využívajú internet banking cez webový prehliadač v mobile. Špeciálnu aplikáciu pre mobilné bankovníctvo využívajú iba 3 % ľudí s mobilom v SR a 4 % v ČR. Mobilné bankovníctvo je rozšírené hlavne v skupine ľudí, ktorí vlastnia smartfón. Vyplýva to z aktuálneho reprezentatívneho prieskumu spoločností GfK Czech a GfK Slovakia. **DB**

Lovci nehôd verzus poisťovne

Na problematickú komunikáciu s tzv. lovcami nehôd sa posťažovala Allianz – Slovenská poisťovňa. Počet týchto subjektov na trhu sa zväčšuje. Niektoré sú založené pri právnických kanceláriách, iní ako spoločnosti s ručením obmedzeným. Všetky takéto spoločnosti však fungujú na princípe sprostredkovania služby klientovi, ktorý mal dopravnú nehodu a potrebuje vybaviť svoje nároky v poisťovni.

Ako tvrdí Allianz – SP, v praxi sa poisťovne pri rokovaní s klientmi, ktorí sa nechajú zastupovať

týmito spoločnosťami, skôr stretávajú s predĺžením času na predkladanie podkladov. Komunikácia pri požiadavke totiž prebieha medzi poisťovňou a zástupcom poškodeného a následne ešte medzi zástupcom a samotným poškodeným. Allianz – SP pritom umožňuje priame vkladanie dokladov ku konkrétnej poisťnej udalosti cez internet, bez zbytočného posielania papierovej korešpondencie, čím sa urýchli vybavovanie nároku. **AS**

Fond Creo predstavil manažment IAD.

Fond s rôznymi stupňami rizika

IAD Investments, najstaršia slovenská správcovská spoločnosť, uviedla inovatívnu novinku – podielový fond Creo. Jeho aktíva sú alokované do komodít, nehnuteľností, akcií a obligácií, teda do štyroch tried s rôznym stupňom investičného rizika a očakávaného výnosu. **MK**

Riziko je diverzifikované aj pomocou matematicko-štatistického modelu. Navyše, prostredníctvom fondu Creo je možné investovať do komoditných podielových fondov zameraných na zlato a drahé kovy. **MK**

Poistenie ako zamestnanecký benefit

Jeden z trendov v poisťovníctve – skupinové poisťovanie zamestnancov – súvisí s rozvíjaním systému zamestnaneckých výhod vo firmách.

Moderne zmysľajúce spoločnosti začínajú vidieť výhody z toho, že pridávajú do balíčka zamestnaneckých výhod niektoré zaujímavé finančné služby a poistenia. Postavenie týchto položiek sa posilňuje, pretože sú žiadané a zvyšujú lojalitu zamestnancov voči spoločnosti.

Poistné produkty na prospech pracovníka

Poistenia, ktoré takto spoločnosti uzatvárajú pre svojich zamestnancov, nie sú viazané len na pracovnú činnosť a výkon pre samotného zamestnávateľa, ale aj na súkromné, mimopracovné aktivity zamestnanca – 24

Firmy kupujú svojim zamestnancom poistenia, ktoré pokrývajú aj ich súkromné, mimopracovné aktivity.

hodín denne, 365 dní v roku. V balíčku zamestnaneckých výhod sa čoraz častejšie vyskytujú bežné poisťovacie produkty, ako životné alebo úrazové poistenie, či rôzne typy investičných a doplnkových dôchodkových produktov.

Pri uzatváraní skupinovej zmluvy môžu firmy výrazne znížiť cenu, ktorú by inak zamestnanci platili pri uzatváraní individuálnych zmlúv. V čase, keď iba málo firiem má prostriedky na motivovanie zamestnancov zvyšovaním plátov, sú to práve takéto nepriame finančné výhody, ktoré môžu byť prínosom a odmenou za snahu a dosiahnuté výsledky pre firmu.

Zmluvy výhodnejšie a šité na mieru

Na poistnom trhu nájdeme napríklad produkt skupinového poistenia zamestnancov, ktoré pokrýva úrazové poistenie skupín za výhodnejších cenových podmienok a prostredníctvom moderného sociálneho programu pomáha firme udržať si kvalitné pracovné tímy. Keďže firmy dokážu pri hromadnom nákupe znížiť jednotkové ceny za takéto poistenia, privedie to k poisteniu aj takých zamestnancov, ktorí by o ňom za iných okolností neuvažovali. Tým sa posilňuje aj edukačné pôsobenie zamestnávateľa.

Pre zamestnávateľa môže byť výhodou nastaviť rôzne produkty poistenia pre rôzne skupiny zamestnancov napríklad podľa lojality alebo rizikovosti ich práce, a to všetko v rámci jednej zmluvy. Niektoré životné poisťovne pritom vysielajú svojich interných manažérov a špecialistov na firemný obchod priamo za klientmi. Zamestnávateľia tak ušetria čas, keďže vedia túto časť benefitového balíčka riešiť vo vlastnej kancelárii.

Často aplikovaným zamestnaneckým benefitom je doplnkové dôchodkové sporenie (DDS). S jeho pomocou zamestnávateľ kumuluje finančné prostriedky svojim zamestnancom tak, aby boli v postproduktívnom veku lepšie zabezpečení. Aj DDS preto môže byť vhodný nástroj na stabilizáciu a motiváciu kľúčových zamestnancov.

Poisťovne vychádzajú firmám v ústrety

Stratégia zamestnaneckých poistení má teda zmysel ako pre firmy, tak aj pre zamestnancov. Akú motiváciu na prípravu takýchto produktov

však majú samotné poisťovne? Podľa manažérky oddelenia zamestnaneckých výhod (Employee Benefits) ING Životnej poisťovne Miroslavy Škanderovej sú hlavnými prednosťami týchto produktov zníženie administratívnej náročnosti a možnosť riešenia komplexného servisu počas celej doby spolupráce.

Poisťovne teda flexibilne reagujú na požiadavky klientov a detailne analyzujú potreby každej spoločnosti individuálne. „Príprava benefitu pre zamestnancov spočíva v dôslednej analýze potrieb spoločnosti, ako sú rast, konkurencieschopnosť, zisk alebo minimalizovanie nákladov. Na základe ich stanovenia sa benefitný program ‚šije na mieru‘ daného klienta. Neponúkame iba produkt, ale sledujeme smer, kam sa chce spoločnosť uberať,“ dopĺňa M. Škanderová. Pre zamestnávateľa to znamená

V zamestnaneckých výhodách môžu byť životné poistenie aj rôzne investičné a dôchodkové produkty.

ďalšie výhody, keď ho špecialista pre firemný obchod na základe detailnej znalosti spoločnosti a jej potrieb pravidelne informuje o trendoch a smerovaní vývoja na trhu zamestnaneckých benefitov.

Poisťovne takúto úzku spoluprácu vítajú a chvália si obojstrannú komunikáciu s klientom, ktorý chce uspokojiť požiadavky svojich zamestnancov. M. Škanderová vidí vyhliadky tohto segmentu do budúcnosti pozitívne a očakáva, že sa presadí hlavne inovatívny prístup k produktu a zákazníkovi, ako aj neustále zlepšovanie služieb. Aj pri súčasnej neistej ekonomickej situácii v krajine môžu aj ďalšie firmy svojich kľúčových zamestnancov stabilizovať a ziskávať takýmito motivačnými spôsobmi. **VN**

Ilustračný obrázok: **SXC**

Viac informácií o poistení a sporení ako zamestnaneckých benefitoch vám poskytne:

Oddelenie Employee Benefits
tel.: 02/5931 3632
e-mail: eb@ing.sk

Banková populácia v SVE rastie

Slovensko je v rámci regiónu v prvej tretine

Rast podielu bankových klientov v strednej a východnej Európe, ktorý zabrzdila kríza, sa opäť naštartoval.

Od roku 2000 prieskumná spoločnosť GfK súvisle monitoruje vývoj v sektore bankovníctva v regióne strednej a východnej Európy (kam zaraďuje aj Rakúsko a Kazachstan). Každoročne zbiera dôležité kľúčové čísla z finančných trhov v tomto regióne do takzvanej Databázy finančných služieb. Na počiatku krízy roku 2008 vykazovali čísla na trhu prudký pád, avšak v roku 2010 opäť zosilneli. Aj najnovšie údaje naznačujú, že situácia v tejto oblasti nemusí byť taká katastrofická, ako ju vykresľujú médiá.

Nový rozbeh po zabrzdení

Jedným z kľúčových ukazovateľov je mierny nárast podielu bankovej populácie v strednej a východnej Európe (SVE). Pod bankovou populáciou sa rozumejú všetci obyvatelia, ktorí majú akýkoľvek zákaznický vzťah s aspoň jednou bankou. Hoci sa rast tohto čísla prudko

Podiel bankových klientov v regióne SVE narástol zo 74 % v roku 2008 na 80 % v roku 2011.

zastavil zhruba v roku 2008, opäť pokračoval v priebehu minulého roka. Zatiaľ čo v krízovom roku 2008 malo v priemere nejaký typ vzťahu s bankou 74 % populácie regiónu SVE; do roku 2011 toto číslo narástlo na 80 %.

Príčiny spomalenia finančných trhov sú predovšetkým externé. Finančný sektor regiónu je ovplyvnený čoraz väčšou medzinárodnou ekonomickou integráciou a vypuknutie krízy ho zákonite ovplyvnilo. Pozitívne čísla však svedčia o tom, že je v relatívne dobrej kondícii.

Nárast bežných účtov

V oblasti bankovej populácie sa dá očakávať kontinuálny vývoj – napríklad Poľsko má obrovský potenciál, keďže takmer tretina jeho obyvateľstva ešte stále nemá žiadny typ bankového vzťahu. Veľký potenciál majú aj krajiny ako Kazachstan, Bulharsko či Rumunsko. Pre porovnanie, na Slovensku nie je klientom banky už iba 12 percent obyvateľov starších ako 15 rokov.

Ak sa bližšie pozrieme na využívanie konkrétnych produktov v rámci SVE, napríklad na počet bežných účtov v bankách, môžeme si všimnúť vývoj, ktorý sa dá porovnať s trendom podielu bankovej populácie. Kým v roku 2008 sa nárast bežných účtov prudko spomalil, neskôr sa podiel ich majiteľov v rámci celkovej populácie opäť zvýšil, a to zo 41 % v roku 2008 na 47 % v roku 2011.

Druhým indikátorom opätovného oživenia je vlastníctvo platobných kariet. Penetrácia platobných kariet v posledných rokoch sústavne rástla až na súčasnú úroveň, kedy každý druhý obyvateľ regiónu SVE vlastní nejakú kartu.

Slovensko nezaostáva

Na Slovensku narástol za posledných päť rokov počet klientov bánk o vyše pol milióna, hlavne ako dôsledok demografického vývoja. Zatiaľ čo v roku 2007 malo klientsky vzťah s bankou 81 % populácie, v súčasnosti je banková populácia na úrovni 88 %. V tomto ukazovateli patrí

Slováci majú klientsky vzťah prevažne s jednou bankou, klientov dvoch bánk je necelá pätina.

Slovensku v rámci regiónu slušné piate miesto. Pred nami je len Slovinsko, Rakúsko, Chorvátsko a Česká republika, kde patrí medzi klientov bánk takmer celá populácia.

Slováci majú klientsky vzťah prevažne s jednou bankou. Tých, ktorí využívajú produkty dvoch bánk, je na Slovensku necelá pätina. Vzťah

s tromi a viacerými bankami majú len štyri percentá Slovákov. Na slovenskom trhu majú najsilnejšie postavenie dlhodobo tri banky, a to Slovenská sporiteľňa, VÚB a Tatra banka, ich služby využíva dokopy viac ako 80 percent obyvateľstva.

Pokiaľ ide o konkrétne produkty, najviac rozšíreným je osobný účet, ktorý v posledných desiatich rokoch zaznamenal aj najdynamickejší rast. Kým v roku 2003 vlastnilo na Slovensku osobný účet 59 % obyvateľov, v súčasnosti je to až 80 %. Klesá využívanie vkladných knižiek a rastú sporiace účty. Potenciál na využívanie nových produktov je hlavne medzi mladými ľuďmi.

DB
Ilustračné foto: SXC

Podiel bankovej populácie (v % obyvateľstva)

Zdroj: GfK

Ocenenia lídrom finančného trhu

V prestížnej súťaži Zlatá minca pribudli tento rok ďalšie kategórie.

Koncom októbra boli v priestoroch Národnej rady SR slávnostne vyhlásené výsledky súťaže Zlatá minca 2012. Okrem produktov v 25 kategóriách bánk, poisťovní, fondov a v samostatnej kategórii Objav roka 2012 odborná porota ocenila aj spoločnosť na pozícii Najinovativejšia banka. Hlasovalo 73 nezávislých finančných expertov, najviac v osemročnej histórii súťaže. Nechýbala medzi nimi ani zástupkyňa nášho mesačníka Goodwill.

Zaujímavé víťazstvá

Ostali všetky kategórie bánk a poisťovní z predošlého ročníka, pribudlo niekoľko kategórií bankových produktov a štyri kategórie fondov. Víťazstvá zaznamenali Allianz – Slovenská poisťovňa, VÚB, Union, Pioneer Investments, IAD Investments, mBank, Zuno Bank, Wüstenrot poisťovňa, Tatra banka, AXA, J&T Banka, Slovenská sporiteľňa, Poštová banka a Prvá stavebná sporiteľňa.

Allianz – SP je so šiestimi prvými miestami najúspešnejšou poisťovňou, VÚB s tromi víťazstvami najúspešnejšou bankou. Objavmi roka sa stali MetLife Amslico za produkt Eva Plus, Uniqa za produkt Auto & Voľnosť a ING Životná poisťovňa za produkt ING Smart Senior. Ocenenie Najinovativejšia banka získala Zuno Bank.

Časopis Goodwill každoročne hodnotí finančné produkty v rámci súťaže Zlatá minca. Naša členka odbornej komisie Valéria Nagyová (vpravo) odovzdáva ocenenie Janke Tarčákovej Janičovej, hovorkyni finančnej skupiny AXA v SR.

Vo verejnom hlasovaní zvíťazil produkt mKonto spoločnosti mBank, medzi poisťovňami to bol produkt ING Smart spoločnosti ING poisťovňa. Ocenenie „Najústretivejšia banka“ si odniesla VÚB, ocenenie „Najústretivejšia poisťovňa“ spoločnosť Allianz – SP.

Striebro a bronz

So štyrmi druhými a jedným tretím miestom je zaujímavý výkon poisťovne Uniqa. ČSOB, v konkurencii oveľa väčších bankových domov, získala tri tretie miesta v kategóriách bankových produktov. Prvýkrát v histórii Zlatej mince sa na stupne víťazov dostali produkty Komunálnej poisťovne a BNP Paribas. V obnovennej kategórii fondov sa medzi ocenených vrátila s jedným druhým miestom spoločnosť ČP Invest. Prima banka získala prvýkrát druhé miesto, medzi ocenené produkty poisťovní sa po piatich rokoch vrátil produkt ING. **VN**

Zlatá minca 2012 – výsledky

Kategória/spoločnosť	Produkt
Kapitálové životné poistenie	
1. Allianz – SP	Flexi Život
2. Wüstenrot poisťovňa	Životné poistenie pre zdravie a dôchodok
3. Generali Slovensko	Slniečko
Investičné životné poistenie	
1. Wüstenrot poisťovňa	Investičné životné poistenie pre zdravie a dôchodok
2. Allianz – SP	Invest Plus
3. ING Životná poisťovňa	ING Smart
Úrazové poistenie	
1. Allianz – SP	Úrazové poistenie osôb vo vozidle
2. AXA	Rodinné úrazové poistenie
3. Uniqa	Úraz & Starostlivosť
Poistenie majetku	
1. Allianz – SP	Môj domov
2. Uniqa	Domov & Šťastie
3. Generali Slovensko	DOMINO
Cestovné poistenie	
1. Union	Online krátkodobé cestovné poistenie
2. Allianz – SP	Cestovné poistenie s neobmedzeným krytím nákladov
3. Európska cestovná poisťovňa	Komplexné cestovné poistenie – ročné PLUS
Poistenie podnikateľských rizík	
1. Allianz – SP	Poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu
2. Generali Slovensko	Pro-Fi
3. Uniqa	Majetok & Efekt

Kategória/spoločnosť	Produkt
PZP motorových vozidiel	
1. Allianz – SP	Povinné zmluvné poistenie
2. Uniqa	Auto & Voľnosť – PZP
3. Komunálna poisťovňa	Povinné zmluvné poistenie
Havarijné poistenie motorových vozidiel	
1. Allianz – SP	Moje auto
2. Uniqa	Auto & Voľnosť – KASKO
3. Generali Slovensko	Autožalik
Zdravotné poistenie	
1. Union zdravotná poisťovňa	Zdravotné poistenie
2. Dôvera zdravotná poisťovňa	Zdravotné poistenie
3. Všeobecná zdravotná poisťovňa	Zdravotné poistenie
Doplňkové dôchodkové sporenie	
1. AXA	Doplňkové dôchodkové sporenie
2. DDS Tatra banky	Doplňkové dôchodkové sporenie
3. ING Tatry-Sympatia	Doplňkové dôchodkové sporenie ING Tatry-Sympatia
Spotrebiteľské úvery	
1. Slovenská sporiteľňa	Spotrebný úver na Čokoľvek
2. Zuno bank	Pôžička od 7,9 % p. a.
3. VÚB	Flexipôžička
Stavebné sporenie	
1. Prvá stavebná sporiteľňa	Stavebný úver od 2,9 % ročne s garantovaným úrokom
2. Wüstenrot stavebná sporiteľňa	Rodinná zmluva
3. ČSOB stavebná sporiteľňa	Stavebné sporenie on-line

Kategória/spoločnosť	Produkt
Úvery na bývanie	
1. VÚB	Flexihypotéka
2. Slovenská sporiteľňa	Úver na bývanie
3. ČSOB	Hypotéka do 24 hodín
Podnikateľské úvery	
1. VÚB	Profi úvery
2. Tatra banka	BusinessÚver Express
3. ČSOB	Malý investičný úver
Bankové účty	
1. Zuno Bank	Účet za 0 €
2. mBank	mKonto
3. VÚB	Flexiúčet
Elektronické bankovníctvo	
1. Tatra banka	Internet banking
2. Zuno bank	Online banking Zuno
3. VÚB	Internet banking
Terminované vklady	
1. Poštová banka	Neviazaný terminovaný vklad
2. Prima banka Slovensko	Terminovaný vklad
3. VÚB	Sporenie FLEXIviac
Investičné bankovníctvo	
1. J&T Banka	Private banking – komplexné služby
2. Privatbank	Privatbanka Wealth Management
3. Pioneer Investments	Rythmus – Program pravidelného investovania
Podnikateľské účty	
1. Tatra banka	Tatra Business
2. VÚB	Flexibiznisúčet
3. Slovenská sporiteľňa	SPORObusiness – bežný účet

Nová legislatíva proti neplatičom

Podniky budú mať väčšie práva pri vymáhaní dlhov

Na Slovensku sa zmeny chystajú od februára, základom prevencie sú už dnes kvalitné obchodné zmluvy a dokumentácia.

Platobná neschopnosť vedie v EÚ k strate 450 000 pracovných miest ročne. Ročná výška nezaplatených dlhov dosahuje 23,6 miliardy eur. Uvádza sa to v nedávno zverejnenej správe Európskej komisie (EK), ktorú odprezentoval eurokomisár pre priemysel a podnikanie Antonio Tajani.

Celoeurópska kampaň

V správe sa uvádza, že 57 % podnikov v Európe hlási problémy s likviditou pre oneskorené platby, čo predstavuje 10-percentný nárast oproti minulému roku. Každý deň v Európe krachujú desiatky malých a stredných podnikov, pretože ich faktúry neboli uhradené.

V snahe zastaviť trend oneskorených platieb eurokomisár Tajani otvoril v Ríme informačnú kampaň, ktorá prebieha vo všetkých 27 členských štátoch EÚ a v Chorvátsku. Jej cieľom je podporiť rýchlu implementáciu smernice o oneskorených platiach do vnútroštátnych právnych predpisov. Kampaň sa snaží osobitne zabezpečiť, aby malé a stredné podniky poznali nové práva, ktoré im priznáva táto smernica, a aby ich vedeli využiť.

Prísnejšie pravidlá pre dlžníkov

Podľa nových zjednodušených pravidiel verejné orgány musia zaplatiť za tovar a služby, ktoré obstarajú, do 30 dní alebo pri veľmi vý-

V EÚ má problémy s likviditou pre oneskorené platby 57 % podnikov.

nimočných okolnostiach do 60 dní. Podniky by mali uhradiť svoje faktúry do 60 dní, pokiaľ sa nedohodli inak a pokiaľ nie je táto dohoda zjavne nevýhodná pre veriteľa. Dodávatelia majú v prípade oneskorenej platby automaticky nárok na úrok z omeškania a môžu získať paušálnu sumu vo výške najmenej 40 eur ako

náhradu nákladov spojených s vymáhaním platby.

Výška zákonnej sadzby úrokov z omeškania sa zvyšuje na minimálne 8 percentuálnych bodov nad referenčnú sadzbu Európskej centrálnej banky (ECB). Pre podniky bude ľahšie napadnúť zjavne nevýhodné podmienky a praktiky pred vnútroštátnymi súdmi. Zabezpečí sa aj

Okrem nej sú dôležité záznamy o poskytnutí služieb alebo dodávok tovaru, napríklad dodací list a preberacie protokoly. V týchto doku-

Európska smernica sprísňuje doby splatnosti a zavádza automatický nárok na úroky z omeškania.

mentoch by malo byť vždy zaznamenané, aký ste poskytli službu alebo aký tovar ste dodali s vyčíslením sumy, prípadne uvedením, koľko bolo uhradené a koľko zostáva na úhradu. Podpis klienta pod týmito dokladmi by mal byť samozrejmosťou.

Razantné vymáhanie

Dôsledná evidencia môže v prípade potreby slúžiť ako dôkazový materiál, pokiaľ klient nezaplatí a vy potrebujete dlh vymáhať. Obvykle je rozumnejšie pokúsiť sa dohodnúť mimosúdnu cestou.

V každom prípade však pri nedodržaní splatnosti faktúry konajte razantne a nenechajte pohľadávku príliš zostarnúť. Čím je dlh starší, tým menšia je šanca, že svoje peniaze získate. Veľa podnikateľov sa

väčšia transparentnosť a informovanosť, keďže členské štáty sú povinné uverejňovať sadzby úrokov z omeškania.

Na Slovensku by sa smernica mala zaviesť novelou Obchodného zákonníka, ktorú poslanci NR SR posunuli na októbrovej schôdzi do druhého čítania. Návrh obsahuje všetky vyššie spomínané zmeny. Predpokladá sa, že bude bez problémov schválený a podpísaný prezidentom SR. Účinnosť by mal nadobudnúť 1. 2. 2013.

Prevencia dlhov

Ani pri súčasnej legislatíve nie ste voči neplatičom bezmocní. Základ je uzatvoriť premyslenú obchodnú zmluvu. Mala by obsahovať nielen cenu za dodaný tovar alebo službu, ale aj termíny dodávok a sankcie za nedodržanie termínov. Dôležité sú aj požiadavky na kvalitu a sankcie za jej nedodržanie. Zmluva je užitočným nástrojom i pri predchádzaní a vymáhaní dlhov.

Paušálna náhrada nákladov spojených s vymáhaním platby bude najmenej 40 eur.

dopúšťa chyby, keď nerieši nižšie dlžné sumy. Práve pri menších pohľadávkach je účinnosť ich vymáhania vysoká, pretože dlžník je schopný skôr zaplatiť nižšiu sumu.

Ak už dôjde k súdному pojednávaniu, nebyva to až taká strata času. Ak máte svoju pohľadávku riadne zdokumentovanú, tak vaša účasť na pojednávaní ani nie je nutná. Stačí zaplatiť súdny poplatok vo výške šesť percent zo žalovanej čiastky. Pri dobrom vydokladovaní dlhu býva rozhodnutie súdu jednoznačné.

TA / MB
Ilustračné foto: SXC

Svetový úspech v slovenských podmienkach

Firmy a značky „Made in Slovakia“, ktoré prerazili v zahraničí, na odbornej konferencii prezradili, ako sa im to podarilo.

„Stredná a východná Európa, pred krízou najrýchlejšie rastúci región sveta, sa počas života tejto generácie nikdy nedostanú na úroveň pred krízou,“ hovorí Nenad Pacek, autor best-sellera „The Future of Business in Emerging Markets“ a dodáva, že až tretina slovenských firiem nevyužíva dostatočne svoj potenciál.

Ísť vlastnou cestou

Účastníkom septembrovej prestížnej konferencie „Ako uspieť na medzinárodných trhoch – Lekcie lídrov zo Slovenska a zahraničia“ poskytol N. Pacek odporúčania, ako sa zaradiť v dnešnej turbulentnej situácii. Načrtnol aj reálne tipy a triky, kde a ako exportovať, čoho sa vyvarovať a ako začať.

Nenad Pacek, svetový spíker a popredný ekonóm, v akcii.

Na verejnosti väčšinou menej známe spoločnosti, avšak lídri vo svojej oblasti, potvrdili, že aj malé či stredné podniky môžu úspešne preraziť na zahraničných trhoch. Takou je aj spoločnosť Double Cross Vodka, o ktorej úspechu rozprával Juraj Droba. Podľa Miroslava Očenáša, majiteľa spoločnosti Kvetky.sk, ktorá svoje produkty dodáva do viac ako 127 krajín sveta, je najdôležitejšie poznať svojho zákazníka. To potvrdil aj Viliam Sameliak zo spoločnosti Sygic

a hrdo doplnil, že už evidujú viac ako 10 miliónov stiahnutí svojich máp.

O tom, že slovenský softvér je vysoko konkurencieschopný, presvedčil poslucháčov majiteľ ACE Enterprise Alexander Cimbalák. Spoločnosť získala prestížnu cenu Stevie 2012 v kategórii Najlepší nový produkt/služba. Hľadanie dlhodobých synergii a investovanie do ľudí považuje za dôležité šéf spoločnosti Soitron Ondrej Smolár.

Partneri úspešných

Problémy s financovaním môžu viesť k zoškrtávaniu projektov. Existujú však rôzne formy získavania zdrojov, ktoré predstavili lokálni experti zo spoločností KPMG a AXA Private Equity. Základom je kvalitne pripravený projekt či správne vybalansovanie rizík, zdôraznil Hugh Owen z právnej spoločnosti Allen & Overy. O význame spoľahlivej prepravy v medzinárodnom podnikaní rozprával výkonný riaditeľ DHL Slovensko Rastislav Brenčič.

Viac informácií o témach nájdete na stránkach organizátora podujatia www.helecom.eu. **HC**

Zákon o odpadoch už spĺňa kritériá EÚ

Držitelia a spracovatelia odpadu majú zadefinované nové priority, ciele a povinnosti.

Na októbrovej schôdzi parlamentu schválili poslanci v zrýchlenom legislatívnom konaní novelu zákona o odpadoch. Tým si Slovensko splnilo povinnosť implementovať európsku smernicu o odpadoch do našej legislatívy. Novela bude platiť od januára.

Nové ciele a hierarchia

Zaviedla sa nová záväzná hierarchia odpadového hospodárstva, ktorá sa môže obísť len v odôvodnených prípadoch. Priority pri nakladaní s odpadom majú po novom toto poradie:

- predchádzanie vzniku odpadu,
- príprava na opätovné použitie,
- recyklácia,
- iné, napríklad energetické zhodnocovanie,
- zneškodňovanie.

Presne sa zadefinovali aj ciele odpadového

hospodárstva. Zákon pri jednotlivých kategóriách stanovuje, aké podiely zberového a recyklovaného odpadu sa majú dosiahnuť. Napríklad cieľom odpadového hospodárstva v oblasti nakladania s použitými prenosnými batériami a akumulátormi je dosiahnuť zberový podiel najmenej 45 % do 26. septembra 2016.

Ustanovila sa tiež zodpovednosť držiteľa odpadu za jeho konečné zhodnotenie či zneškodnenie. Ak sa odpad na konečné zhodnotenie alebo zneškodnenie prepravuje, uvedené ustanovenie sa neuplatní. Ak však držiteľ odpadu odovzdáva odpad na prepravu k obchodníkovi alebo do zariadenia, v ktorom sa konečné zhodnotenie či zneškodnenie nevykonáva, nesie zodpovednosť za to, že takýto odpad bude nakoniec zhodnotený alebo zneškodnený. Cieľom je, aby držiteľ vyvinul aktívny prístup a presvedčil sa, kam jeho odpad putuje a ako sa s ním bude nakladať.

Nedodržiavanie predpisov

Ako upozorňuje Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP), subjekty nakladajúce s odpadom by si mali dávať väčší pozor pri dodržiavaní zákonných ustanovení. SIŽP vykonal

minulý rok v oblasti odpadového hospodárstva celkom 782 kontrol, pričom pri 312 kontrolách zistila porušenia právnych predpisov. Udelila za ne pokuty v celkovej výške 220 505 eur.

Medzi najčastejšie zistené porušenia patrilo neohlasovanie stanovených údajov z evidencie Recyklačnému fondu a príslušnému obvodnému úradu životného prostredia. SIŽP sa vlni tiež zamerala na kontrolu výrobcov a distribútorov nakladajúcich s elektroodpadom. Medzi najčastejšie zistené nedostatky v týchto prípadoch patrilo nezaregistrovanie sa na obvodnom úrade životného prostredia, nezaregistrovanie sa na ministerstve životného prostredia a neplnenie si evidenčných a ohlasovacích povinností.

MB

Ilustračné foto: TASR

Jednoduchšia ako jednoduché účtovníctvo

Ak nemáte zamestnancov a váš príjem nepresiahol stanovenú sumu, možno sa vám oplatí daňová evidencia.

Pokiaľ ste živnostník a plánujete vykonávať svoju činnosť samostatne, čiže bez zamestnancov, daňová evidencia je pre vás výhodnejšia než jednoduché účtovníctvo. Daňovník, ktorý vedie daňovú evidenciu, nie je totiž povinný viesť účtovníctvo. Preto nemusí platiť za účtovnícke služby, prípadne za obstaranie účtovného softvéru. Povinnosť viesť účtovníctvo je spojená s možným rizikom vyrubenia pokuty za porušenie účtovných predpisov, ak sa rozhodnete viesť daňovú evidenciu, toto riziko sa eliminuje.

Prechod na daňovú evidenciu nepodlieha oznamovacej povinnosti voči daňovému úradu

Vedenie agendy vo forme jednoduchého účtovníctva možno odporučiť najmä daňovníkom, ktorí si pravdepodobne budú uplatňovať rezervy napríklad na lesnú pestovateľskú činnosť; na uzavretie, rekultiváciu a monitorovanie skládok po ich uzavretí; či na nakladanie s odovzdaným elektroodpadom z domácností. Tieto rezervy môže tvoriť len daňovník, ktorý o nich účtuje.

Prechod na evidenciu a späť

Aké sú podmienky prechodu živnostníka z jednoduchého účtovníctva na zjednodušenú daňovú evidenciu? V súlade so zákonom o dani z príjmov môže daňovú evidenciu viesť len ten živnostník, ktorý svoju podnikateľskú činnosť vykonáva samostatne a dosiahol z tejto činnosti v bezprostredne predchádzajúcom zdaňovacom období príjmy nepresahujúce sumu 170 000 eur.

Prechod na daňovú evidenciu nepodlieha oznamovacej povinnosti voči daňovému úradu. Ak začínate podnikáť a v minulom roku ste žiadne príjmy nedosiahli, logicky vám na používanie daňovej evidencie stačí, ak nemáte zamestnancov.

Môže sa stať, že počas roka prestanete spĺňať podmienky pre vedenie daňovej evidencie. Teda prijmete zamestnanca alebo váš príjem prekročí 170 000 eur. V takom prípade budete viesť daňovú evidenciu ešte do konca roka.

Potom v novom roku prejdete na klasické účtovníctvo.

Čo musí obsahovať

Výhoda skutočnosti, že sa daňovník nepovažuje za účtovnú jednotku, spočíva hlavne v tom, že daňový úrad nie je oprávnený vykonať u neho kontrolu dodržiavania účtovných predpisov. Takýto daňovník takisto nezostavuje účtovnú závierku v podobe výkazu o majetku a záväzkoch a výkazu o príjmoch a výdavkoch.

Daňová evidencia je v porovnaní s účtovníctvom

Daňová evidencia vám zjednoduší administratívu, vyhnete sa riziku daňovej kontroly a prípadnej pokuty.

omnoho jednoduchšia, musí však obsahovať minimálne:

1. Prehľad príjmov a daňových výdavkov v časovom slede, a to vrátane prijatých a vydaných dokladov.
2. Evidenciu hmotného a nehmotného majetku, využívaného na podnikanie alebo inú samostatne zárobkovú činnosť.
3. Prehľad zásob, pohľadávok a záväzkov.

TA/MB

Ilustračné foto: SXC

Vo vedení slovenských firiem je 14 % cudzincov

Medzi cudzincami v štatutárnych orgánoch slovenských firiem jednoznačne prevládajú Česi a Maďari. Údaje vyplývajú z detailnej analýzy štatutárnych orgánov tuzemských akciových spoločností a spoločností s ručením obmedzeným, ktorú zverejnila poradenská spoločnosť Dun & Bradstreet.

Koncom júna tohto roka bolo na Slovensku registrovaných 196 753 firiem, z toho 3,8 % akciových spoločností a 96,2 % s. r. o. V ich štatutárnych orgánoch – predstavenstve, dozornej rade, resp. na pozícii konateľa – D & B eviduje takmer 225 000 fyzických osôb. Väčšinu z nich (86 %) tvoria obyvatelia Slovenska, zvyšok (14 %) predstavujú cudzí štátni príslušníci. Z uvedenej štatistiky vyplýva, že každý 28. Slovák, a to aj pri zarataní detí a dočiat, pôsobí v nejakom štatutárnom orgáne.

Z analýzy ďalej vyplýva, že medzi cudzincami, ktorí pôsobia vo vedeniach slovenských firiem, dominujú Česi (29 %) a Maďari (25 %), s veľkým odstupom nasledujú Rakúšania (11 %) a Nemci (6 %). 64 % cudzincov tak tvoria Česi, Maďari

V orgánoch firiem môžete nájsť Čechov, Maďarov či Rakúšanov.

a Rakúšania, teda najbližší geografickí susedia Slovenka. V porovnaní s Českou republikou je na Slovensku zastúpenie cudzincov nižšie o päť percentuálnych bodov. V Česku medzi cudzincami v štatutárnych orgánoch vedú Ukrajinci a Rusi.

PŠ

TOP 10 národností vo vedení slovenských firiem

Poradie	Krajina pôvodu	Podiel medzi cudzincami v %
1.	Česko	28,8
2.	Maďarsko	25,0
3.	Rakúsko	10,6
4.	Nemecko	6,2
5.	Taliansko	5,0
6.	Poľsko	3,6
7.	Belgicko	2,1
8.	Rusko	1,9
9.	Veľká Británia	1,6
10.	Ukrajina	1,4

Menej zamestnancov, viac benefitov

Firmy v SR budú počty ľudí skôr znižovať, ale chcú ich lepšie motivovať.

Z prieskumu spoločnosti Manpower Slovensko vyplýva, že 10 % slovenských zamestnávateľov očakáva do konca roka nárast pracovných síl, 12 % predpovedá ich zníženie a 76 % neočakáva žiadne zmeny v počte svojich zamestnancov (zvýšené dve percentá nevedeli odpovedať). Čistý index trhu práce tak vychádza na -2 %, čo je prvý záporný výsledok od začiatku tohto prieskumu na Slovensku.

Celkový záporný index je spôsobený predovšetkým vysokým očakávaným prepúšťaním v poľnohospodárstve a štátnej správe. Naopak, viaceré odvetvia predpovedajú mierny nárast pracovných síl, napríklad doprava a logistika, energetika, financie a ďalšie služby alebo obchod.

Optimistická Amerika a Ázia

Takmer všetky európske krajiny, kde sa výskum uskutočnil, vykázali len mierne kladný a vo viacerých prípadoch aj záporný index. Podľa Manpoweru je to odrazom pokračujúcej európskej

skovej dlhovej krízy. V Severnej a Južnej Amerike, ako aj v Ázii a Pacifiku, index vo väčšine krajín vykázal dvojciferné plusové hodnoty. Najoptimistickejšie náborové plány na posledný štvrtrok majú zamestnávateľia na Taiwane, v Indii, Paname, Brazílii, Turecku a Peru.

Zamestnanci, ktorí zostanú, si polepšia

Bez ohľadu na prijímanie či prepúšťanie, firmy na Slovensku chcú v budúcom roku odmeňovať existujúcich zamestnancov viac ako dnes. Do trojice najobľúbenejších existujúcich benefitov patria mobilný telefón, stravné lístky a vzdelávanie, ktoré poskytuje vyše 90 % firiem. Vyplýva to z prieskumu poisťovne ING, uskutočnenom

na vzorke 100 slovenských, prevažne stredných a veľkých spoločností (70 % z nich má ročný obrat nad 1 milión eur).

Najviac, až 18 % firiem plánuje budúci rok zvýšiť investície do vzdelávania zamestnancov. Nasledujú zvýšené investície do zdravia vo forme preventívnych prehliadok (7 % firiem) a športu (6 % firiem). Netradičným, no čoraz častejším benefitom je platenie životného poistenia zamestnancom. Na Slovensku túto výhodu poskytuje 28 % oslovených firiem.

Z prieskumu vyplýva, že 26 % slovenských firiem sa v roku 2012 ekonomicky darí lepšie ako pred rokom. 62 % z nich sa snaží vyššie príjmy preniesť do nárastu mzdy a poskytovania zamestnaneckých výhod. **SC / DS**

Vývoj indexu trhu práce v SR (v % zamestnávateľov)

	Nárast	Pokles	Bez zmeny	Nevie	Čistý index
4. štvrtrok 2011	12	10	68	10	+2
1. štvrtrok 2012	10	9	70	11	+1
2. štvrtrok 2012	11	9	77	3	+2
3. štvrtrok 2012	13	8	75	4	+5
4. štvrtrok 2012	10	12	76	2	-2

Pozn.: Očakávaná zmena v počte zamestnancov vlastného podniku.

Zdroj: Manpower

Skôr než rozbehnete podnikanie

Dolaďujete posledné detaily pred založením spoločnosti, aby ste všetky potrebné dokumenty predložili na súd a vaša firma tak mohla byť v dohľadnom čase zapísaná do Obchodného registra SR? Môžete sa rozhodnúť aj pre drahšiu, no jednoduchšiu cestu, ktorou je založenie firmy prostredníctvom zakladateľskej agentúry.

Dôležité je premyslieť si názov spoločnosti. Možno mu neprikladáte až takú váhu, ale myslíte na to, že názov bude reprezentovať vašu spoločnosť už navždy. Mal by byť krátky, výstižný, ľahko zapamätateľný. Mnoho podnikateľov za názov svojej spoločnosti volí svoje priezvisko, prípadne skratku mena a priezvis-

ka. Taktiež musíte mať istotu, že vami zvolený názov ešte nie je použitý inou spoločnosťou. Zistíte to na stránke Obchodného registra SR – www.or.sr.sk. Ďalej je dôležité rozhodnúť sa, aký typ koncovky bude mať vaša „eseročka“ uvedený za názvom, na výber máte: s. r. o., spol. s r. o. alebo spoločnosť s ručením obmedzeným.

Ďalší krok je určenie predmetov podnikania, ktoré plánujete vykonávať. Zamyslite sa nad plánmi do budúcnosti a podľa nich si vyberte zo zoznamu živností. Lepšie je zvoliť si hneď pri založení spoločnosti viacero predmetov podnikania, ako neskôr platiť poplatky za zmeny. Sídlo spoločnosti môže byť váš dom alebo byt. Pri podávaní návrhu na zápis do Obchodného registra SR potrebujete doložiť podnájomnú zmluvu, prípadne vyhlásenie vlastníka, že súhlasí s umiestnením sídla spoločnosti vo svojej nehnuteľnosti. Tiež sa môžete rozhodnúť pre virtuálne sídlo vašej spoločnosti, teda pre registračné sídlo v prenajatom priestore. **TA**

Viaceré poplatky sa zvýšili

Predchádzajúca vláda plánovala zrušiť vydávanie kolkových známok na konci tohto roka a ukončiť ich využitie od 1. októbra 2013. Kolkové známky však ostanú v obehu i naďalej, až

do septembra 2014. A od minulého mesiaca ich potrebujeme viac ako predtým. Parlament v septembri podporil vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch.

Poradenská spoločnosť Accace priniesla prehľad vybraných nových poplatkov, ktoré boli schválené a platia od októbra. Mnohé z nich sa týkajú stavieb a stavebných povolení. Napríklad právnické osoby zaplatia za návrh na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby 100 eur, namiesto doterajších 16,50. Poplatok za zápis do zoznamu podnikateľov, ktorý vedie Úrad pre verejné obstarávanie, alebo predloženie tohto zápisu sa zvýšil z 33 na 66 eur. Osvedčenie podpisu na listine vás vyjde na 1,50 eura, namiesto doterajších 50 centov. **AC**

S daňovým nedoplatkom už s. r. o. nezaložíte

Aké zmeny prináša novela Obchodného zákonníka účinná od 1. 10. 2012

Založenie eseročky alebo prevedenie jej väčšinového podielu je až na stanovené výnimky podmienené súhlasom správcu dane.

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 26. 7. 2012 novelu zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), ktorá nadobudla účinnosť 1. 10. 2012.

K novelizácii jednotlivých ustanovení Obchodného zákonníka dochádza v spojitosti s rozsiahlou novelou zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ktorá zaviedla viacero významných zmien s cieľom eliminovať nelegálne aktivity niektorých platiteľov dane. Zároveň došlo k čiastkovým novelizáciám súvisiacich daňových predpisov, ako i Trestného zákona, pričom primárnym cieľom týchto zmien je boj proti daňovým podvodom.

Súhlas správcu dane

Zmeny sa dotýkajú právnej úpravy spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.). Podľa nového ust. § 105b Obchodného zákonníka nemôže s. r. o. založiť osoba, ktorá má daňový nedoplatok. Daňový nedoplatok je v zmysle § 2 písm. f) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) definovaný ako dlžná suma dane po lehote splatnosti dane.

Pri prevode väčšinového podielu sa súhlas vyžaduje k prevádzajúcemu spoločníkovi aj nadobúdateľovi.

Na účinný prevod väčšinového obchodného podielu, ako aj pri rozdelení väčšinového obchodného podielu prevodom je spoločnosť povinná k návrhu na zmenu údajov v obchodnom registri, t. j. zmenu v osobe spoločníka, doložiť súhlas správcu dane. Súhlas správcu dane, ktorým je daňový úrad alebo colný úrad, sa vyžaduje jednak k osobe prevádzajúceho spoločníka a aj k osobe nadobúdateľa obchodného podielu, a to aj v prípade, že nadobúdateľom bude iný spoločník tej istej spoločnosti.

Súhlas správcu dane sa taktiež vyžaduje pri založení s. r. o., a to za účelom preverenia zákonnej podmienky, že takúto spoločnosť nemôže založiť osoba s daňovým nedoplatkom. Táto povinnosť vyplýva, okrem iného, aj z novelizovaného ustanovenia § 54 daňového poriadku, ktorý ukladá správcovi dane povinnosť vydávať písomný súhlas so zápisom v obchodnom registri a odkazuje pritom nielen na novelizované ustanovenie o prevode, resp. rozdelení väčšinového obchodného podielu, ale i na nové znenie ust. § 105b Obchodného zákonníka.

Väčšinový obchodný podiel

Predmetná novela zavádza nový pojem – väčšinový obchodný podiel. Väčšinovým obchodným podielom sa rozumie obchodný podiel, ktorý spoločníkovi priznáva aspoň polovicu všetkých hlasov. Daňový subjekt má od 1. 10. 2012 povinnosť vyžiadať si od príslušného správcu dane potrebný súhlas, pričom zákon ukladá správcovi dane na jeho vydanie lehotu 3 pracovných dní. Správca dane súhlas nevydá, ak eviduje voči daňovému subjektu daňovú pohľadávku alebo ak má daňový subjekt daňový nedoplatok presahujúci v úhrne za všetky dane sumu 170 eur.

Keď sa súhlas nevyžaduje

Súhlas správcu dane sa nevyžaduje pri prevode iného ako väčšinového obchodného

podielu, v prípadoch spoločníkov alebo nadobúdateľov, ktorí nie sú daňovými subjektmi v zmysle daňových zákonov, ak k prevodu alebo rozdeleniu väčšinového obchodného podielu dôjde v rámci procesu zrušenia spoločnosti bez likvidácie (zlúčenie, splynutie, rozdelenie, rozdelenie zlúčením). Tiež v prípadoch, ak spoločnosť nadobúda alebo prevádza vlastný väčšinový obchodný podiel alebo ak spoločníkom alebo nadobúdateľom obchodného podielu bude zahraničná osoba. Pokiaľ sa na prevod obchodného podielu súhlas správcu dane podľa Obchodného zákonníka nevyžaduje, je spoločnosť povinná priložiť k návrhu na zápis zmeny do obchodného registra písomné vyhlásenie spoločníka a nadobúdateľa o tom, že uvedená povinnosť sa na nich v danom prípade nevzťahuje.

Pre uvedené vyhlásenie nie je predpísaný osobitný formulár, spoločník alebo nadobúdateľ má z hľadiska formulácie jeho obsahu voľnosť (rovnako ako v prípade vyhlásenia zakladateľa, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach s ručením obmedzeným, ak spoločnosť založila jediná fyzická osoba).

Ďalšie zmeny

Účinky prevodu väčšinového obchodného podielu nastávajú až zápisom do obchodného registra, čo je podstatnou zmenou. Tieto účinky doteraz nastávali už dňom doručenia zmluvy o prevode obchodného podielu do spoločnosti, ak valné zhromaždenie splnilo podmienku vyslovenia súhlasu s prevodom.

V zmysle prechodných ustanovení k novele Obchodného zákonníka platí, že všetky konania vo veciach zápisu s. r. o. do obchodného registra a konania vo veciach zápisu zmeny v osobe spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným začaté v obchodnom registri pred 1. 10. 2012, sa dokončia podľa predchádzajúcej právnej úpravy.

Vzhľadom na primárny cieľ uskutočnenej novelizácie, boj proti daňovým podvodom, sa dopĺňa i Trestný zákon o dva nové trestné činy, ktorými sú daňový podvod v zmysle § 277a Trestného zákona a marenie výkonu správy daní v zmysle § 278a Trestného zákona.

JUDr. Katarína Bystrická
Právne centrum, s. r. o.
Ilustračný obrázok: SXC

Nový viceprezident v Allianz – SP

Od októbra pôsobí vo funkcii člena predstavenstva Allianz – Slovenskej poisťovne a viceprezidenta zodpovedného za rezort produktov a likvidácie poisťných udalostí Pavol Pitoňák. Vo funkcii vystriedal Miroslava Ko-

čana, ktorý sa stal regionálnym riaditeľom zodpovedným za prevádzku regiónu strednej a východnej Európy, severnej Afriky a Blízkeho východu. P. Pitoňák má dlhoročné skúsenosti z práce vo vedení finančných inštitúcií na Slovensku. **VN**

Slovenský Microsoft povedie Rakúšan

Slovenskú pobočku spoločnosti Microsoft bude viesť nový generálny riaditeľ Markus Breyer. Funkciu prebral po Petrovi Čerešníkovi, ktorý riadil Microsoft Slovakia viac ako štyri roky. M. Breyer nastúpil do spoločnosti Microsoft už v roku 2001, keď začal pôsobiť v rakúskej pobočke. V nej počas 11 rokov pracoval v rôznych funkciách, naposledy ako obchodný riaditeľ divízie pre riešenia malých a stredných podnikov. **MS**

Zmena na čele Avion Shopping Parkov

Developerskú spoločnosť Inter Ikea Centre Group ČR/SR, ktorá na Slovensku a v Česku stavia a vlastní nákupné centrá Avion Shopping

Park, vedie nový generálny riaditeľ Francisco Countinho Moura. Od roku 2009 zastával funkciu riaditeľa spoločnosti Property pre nákupné centrá IICG v Španielsku a Portugalsku. Predtým pôsobil v oblasti maloobchodu a nákupných centier, v nadnárodných spoločnostiach SC Johnson či Sonae Sierra. **KŠ**

Ocenená líderka

Osobnosťou personálneho manažmentu na Slovensku sa za rok 2012 stala generálna riaditeľka spoločnosti Heineken Slovensko Door Plantenga. Ocenenie HR Gold – slovenskú cenu za riadenie a rozvoj ľudských zdrojov – si prevzala na Trend konferencii Personálny manažment 2012. Táto cena sa odovzdáva od roku 1998. Súťažné návrhy každý rok posudzuje odborná porota zložená z HR manažérov a laureátov ceny z predošlých ročníkov. **HK**

Porsche Slovakia zmenila riaditeľa

Za nového generálneho riaditeľa Porsche Slovakia, importéra vozidiel Audi a Volkswagen, vymenovali Romana Bujnu. Predchádzajúci riaditeľ Franz Frühwirth odchádza na dôchodok. R. Bujna pôsobil v Por-

sche Slovakia vo viacerých riadiaciach funkciách už od roku 1994. Ako prvý manažér z krajín východnej Európy zastával funkciu generálneho riaditeľa Porsche Bulharia a od roku 2008 zodpovedal za riadenie spoločnosti Porsche na Ukrajine. **AG**

UniCredit: nový šéf pre zahraničných klientov

Slovenské oddelenie International Desk v UniCredit Banke má nového šéfa Massimiliana Giulianiho. Oddelenie sa zaoberá službami pre všetkých zahraničných klientov. Giuliani má za sebou viac ako 10-ročnú prax v UniCredite, v rôznych európskych krajinách. Na Slovensko prišiel priamo z Moskvy, kde viac ako 4 roky pôsobil vo funkcii vedúceho útvaru Italian Desk. Slovenský International Desk posledné dva roky viedol Guliianiho taliansky krajan Fabio Bini, ktorý sa často prezentoval v médiách. **ZĐ**

Provident má nového obchodného riaditeľa

Novým obchodným riaditeľom Providentu pre Českú a Slovenskú republiku sa stal Paul Tudgay. Vo funkcii nahradil Mirka Sitera. Paul Tudgay nastúpil v roku 2007 do materskej firmy slovenského Providentu, britskej finančnej skupiny International Personal Finance ako Business Development Executive. V tejto funkcii pomáhal rozširovať podnikanie spoločnosti a v rokoch 2010 – 2012 pôsobil v maďarskom Providente ako obchodný riaditeľ. **PV**

naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu firmy? Je dnes dôležitejší ako v minulosti?

2 Ako budujete goodwill vašej spoločnosti?

VĚRA KOMÁROVÁ majiteľka spoločnosti Dermacol

1 Dobrá povest' podniku je pre našu firmu úplne zásadná. Finančne vyjadrené – je to nepochybne najväčšie zo všetkých aktív, ktoré naša firma vlastní. Je to síce abstraktná veličina, ale ak by som mala uviesť hlavnú vec, ktorú v našom prípade obsahuje, je to dôvera zákazníkov v kvalitu našich produktov. Samozrejme, aj mnoho ďalších vecí, ako napríklad schopnosť ponúknuť naše produkty zákazníkom čo možno najväčším počtom predajných kanálov a zároveň efektívne.

2 Každý rok uvedieme pod našou značkou viac než sto nových alebo inovovaných výrobkov. Najdôležitejšie je, aby každý z nich naplnil vysoké očakávania, ktoré zákazníci majú. Značka Dermacol je na česko-slovenskom trhu už viac ako 46 rokov a je vnímaná ako tradičná domáca značka. To je nepochybne výhoda, ale v našich končinách i obmedzenie. Existuje nemalá časť potenciálnych zákazníčok, ktoré majú predstavu, že francúzska či talianska kozmetika musí byť lepšia než česká. Naše mediálne aktivity preto vyzerajú svetovo, ale používame výhradne české a slovenské tváre. V rámci nášho imidžu podporujeme aj občianske združenie Anabell v boji proti anorexii.

Energetické zdroje nemôžu byť bez ochrany

Treba počítať s hrozbou teroristických útokov či protestných sabotáží

Bezpečnosť elektrární si vyžaduje odborný audit a vytvorenie uceleného, premysleného systému bez slabého miesta.

Zmena geopolitických podmienok v posledných rokoch si vyžaduje prispôbiť ochranu a bezpečnosť energetických zdrojov na Slovensku aktuálnym rizikám a hrozbám. Zničenie alebo výpadok energetických zdrojov má za následok znefunkčnenie výroby alebo distribúcie elektriny, tepla alebo iných energií. Príkladom sú jadrové elektrárne, ktoré predstavujú z ener-

Okrem elektrární treba chrániť aj transformátory, vedenia či úložiská rádioaktívneho odpadu.

getických zdrojov najcitlivejšie miesto potenciálnych útokov teroristov alebo záujmových skupín. Rizikovými objektmi nie sú len samotné elektrárne, ale aj transformačné stanice, prenosové sústavy alebo skládky rádioaktívneho odpadu.

Integrovaná bezpečnosť

Ak má byť ich ochrana účinná, nemôže po-

zostávať iba z fyzickej bezpečnosti prostredníctvom strážnej služby alebo kontroly vstupu. Komplexná integrovaná bezpečnosť je založená na efektívnom a optimalizovanom prepojení viacerých prvkov. Jednak sú to na mieru vybrané technické prostriedky (komunikačné technológie, mechanické zábranné prostriedky, kamerové systémy, detekcie pohybu...), ale aj efektívne riadenie ľudských zdrojov a súhrn nevyhnutných organizačných opatrení.

Práve efektívne riadenie ľudských zdrojov je často najväčšou slabinou v bezpečnostných systémoch. Členovia strážnych služieb mnohokrát nespĺňajú ani fyzické podmienky kladené na túto pozíciu. Druhou stranou problému je strata ostražiteľnosti. Strážna služba musí byť schopná vyhodnotiť riziká a hrozby, zasiahnuť, eliminovať prípadné škody a najmä musí byť schopná rázne zabrániť vstupu nežiaducich návštevníkov do strategických objektov. Integrovaná bezpečnosť v rámci riadenia ľudských zdrojov

zahŕňa prípravu obsluhy monitorovacích staníc, diagnostiku a preskúšanie jednotlivých uchádzačov, ako aj zdokonaľovanie ich vedomostí a schopností.

Bezpečnostný audit

Aby energetické zdroje boli skutočne chránené po všetkých stránkach, systém integrovanej bezpečnosti pozostáva z komplexnej bezpečnostnej analýzy tzv. bezpečnostného auditu, ktorý vyhodnotí jednotlivé hrozby a riziká daného objektu. Súčasťou bezpečnostného auditu je aj návrh použitia technických prostriedkov do

Integrovaná bezpečnosť zahŕňa technické prostriedky, kvalitnú strážnu službu a organizačné opatrenia.

jedného komplexného, uceleného spolupracujúceho systému, a to vrátane rozmiestnenia kamier, zoznamových médií, detektorov, mechanických zábran alebo ovládačov. Strategické energetické zdroje sú tak dostatočne chránené pred najrôznejšími hrozbami, ale aj tu platí stará známa fráza: Systém je taký bezpečný, ako je bezpečná jeho najslabšia časť.

Jaroslav Sivák
Quadriq, a. s.

Regulačný zákon vyvolal uznanie i kritiku

Nový zákon o regulácii sieťových odvetví, ktorý platí od 1. septembra 2012, by mal priniesť zlepšenie práv odberateľov a skvalitňovanie energetických služieb. Kritici však tvrdia, že bol šitý horúcou ihlou. Podľa Martina Šlívu z Ministerstva hospodárstva SR zákon zvyšuje

je ochranu odberateľov pri nečestnom konaní dodávateľov elektriny a plynu. Dáva im možnosť vypovedať zmluvu do 14 dní, ale aj právo odstúpiť od zmluvy pri neodôvodnenom náraste ceny za dodávku elektriny alebo plynu. Zároveň je implementáciou európskeho Nariadenia o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou. Jeho zámerom je zvýšiť nezávislosť a právomocí Úradu pre reguláciu sieťových odvetví.

Rastislav Hanulák zo spoločnosti Capitol Legal Group síce časť novej legislatívy podporuje, k určitej časti má však výhrady. Pýta sa, či sú regulačné orgány, poverené uvádzaním legislatívy do života, schopné uniesť také množstvo zodpovednosti a moci. Kritizuje aj to, že k novej energetickej legislatíve neprebehla verejná diskusia. TA

Ropa bude do roku 2016 lacnejšia

Ceny ropy budú v nasledujúcich štyroch rokoch postupne klesať v dôsledku slabého hospodárskeho rastu, zavádzania nových technológií, umožňujúcich efektívnejšie využívanie energií, a vďaka zvyšovaniu ťažby komodity v Iraku a Severnej Amerike. Uviedla to vo svojej najnovšej strednodobej prognóze Medzinárodná agentúra pre energetiku (IEA). Agentúra znížila odhad rastu dopytu po ropy v rokoch 2011 – 2016 o 5 miliónov barelov denne v porovnaní s odhadom, ktorý zverejnila v decembri 2011. Zatiaľ čo v závere minulého roka IEA očakávala, že spotreba ropy za päť rokov do konca roku 2016 vzrastie o 8 %, najnovšie predpovedá, že sa zvýši o menej ako 7 %. TA

... zmenili sme Slovensko.
Spoločne.

Online šanca pre Slovensko

Relatívnou úrovňou e-HDP sa môžeme porovnávať s Nemeckom či Kanadou

Podiel internetovej ekonomiky na celkovom HDP môže rásť rýchlym tempom, ak zapracujeme na niektorých problémových oblastiach.

Medzinárodná poradenská firma The Boston Consulting Group (BCG) v spolupráci so slovenskou pobočkou spoločnosti Google vypracovala štúdiu zachytávajúcu súčasný stav a potenciál internetovej ekonomiky na Slovensku. V roku 2011 pretieklo internetovou ekonomikou u nás podľa metodiky BCG 2,3 miliardy eur, čo predstavovalo 3,3 % HDP. Slovensko sa touto hodnotou dostalo na úroveň tzv. etablovaných krajín, akými sú Kanada, Nemecko, Francúzsko či Česká republika. Tento podiel je dokonca vyšší v porovnaní so sektorom bankovníctva alebo telekomunikácií a v roku 2016 by mohol tvoriť až 4,5 %.

Silné IT firmy

BCG do objemu internetovej ekonomiky alebo takzvaného e-HDP zarátala predovšetkým celkovú hodnotu online nákupov koncových spotrebiteľov. Tá tvorila približne 50 % celkového e-HDP. Výrazný, 30-percentný podiel predstavoval čistý vývoz informačných a komunikačných technológií (IKT), služieb a softvéru. IKT exportéri sú domáci hráči so slovenským kapitálom (napr. Eset, Soitron, Anasoft...), ktorí majú silnú schopnosť expandovať v globálnom rozsahu. Ekonomike pomáhajú prilákaním no-

vých talentov či vytváraním produktov a služieb s vysokou pridanou hodnotou. Sektor IKT už teraz vytvára približne 2,3 % pracovných miest na Slovensku.

Máme na rekordný rast

Positívny dopad internetovej ekonomiky na hospodárstvo však siaha nad rámec HDP, zatiaľ totiž nie je možné napríklad vyčíslieť hodnotu efektu internetu (ako zdroja informácií) na príjmy v tradičných kamenných obchodoch. Teda hodnotu tovarov, ktoré si spotrebiteľia našli na internete, ale nakoniec ich zakúpili v klasickej predajni. Do e-DPH sa nezapočítal ani elektro-

Slovenské e-HDP môže do roku 2016 narásť zo súčasných 3,3 % až na 4,5 % celkového HDP.

nický obchod medzi podnikmi. Pritom firemné nákupy prostredníctvom internetu dosiahli v roku 2011 na Slovensku prekvapujúcich 25 miliárd eur.

Na Slovensku sa v najbližších rokoch očakáva výrazne rýchlejší rast e-HDP než vo väčšine iných sektorov hospodárstva a zároveň rýchlejší než v iných etablovaných krajinách. Bude však musieť zapracovať na zlepšení ukazovateľov, v ktorých zaostáva aj za krajinami strednej a východnej Európy (región CEE). Autori štúdie určili štyri najviac zanedbané oblasti:

1. Pomalý internet

Aj napriek kvalitnej internetovej infraštruktúre a jej kapacite máme paradoxne stále jednu z najnižších penetrácií širokopásmového internetu v rámci segmentu domácností. Firemný

sektor taktiež zaostáva. Pritom je potvrdené, že zvyšovanie penetrácie širokopásmového internetu má priamy vplyv na rast HDP.

2. Nízka kvalita služieb

Slováci sú motivovaní nakupovať online aj vzhľadom na malú ponuku v kamenných obchodoch a aj preto, lebo hľadajú nižšie ceny (bežní ľudia sú cenovo veľmi senzitivní). Podiel online nakupujúcich vzrástol v porovnaní s rokom 2010 o 12 % a je najvyšším v rámci CEE (37 %). Zákazníci e-shopov však stále tvoria len 50 % používateľov internetu. Problémom je nižšia kvalita internetových služieb, nízka transparentnosť a slabšie garancie. Zvýšenie kvality, vrátane cieľeného digitálneho marketingu, by tempo rastu online nakupujúcich ešte zrýchliilo. Ak už Slováci začnú nakupovať online, tak potom utrácajú relatívne vysoké sumy.

3. Pasívny prístup firiem

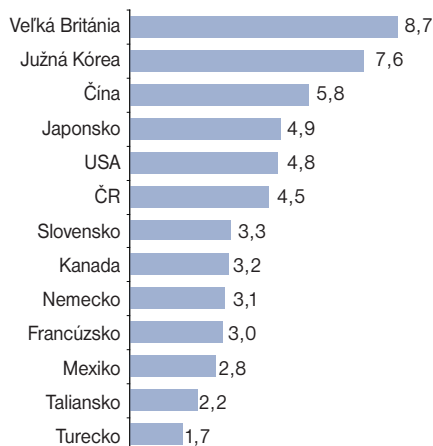
Ďalším paradoxom je, že aj keď si mnohé firmy uvedomujú dôležitosť internetu a väčšina z nich má webovú stránku alebo možnosť online predaja či objednávok, veľmi pasívne sa správajú v rámci vlastných online nákupov. Zároveň majú slovenské firmy ešte veľký potenciál konvertovať používateľov internetu na online nakupujúcich. Na to však potrebujú skvalitniť služby predaja cez internet.

4. Zapojenie štátnej správy

Aj keď takmer všetky slovenské firmy sú online a počet online nakupujúcich neustále rastie, nepriaznivejšia situácia je v oblasti online ponuky verejných služieb a informácií pre slovenských obyvateľov a firmy. Investície do tejto oblasti by sa mohli Slovensku o niekoľko rokov vrátiť v podobe akcelerácie ekonomického rastu. **DT**

Ilustračný obrázok: SXC

Podiel internetovej ekonomiky na HDP (v %, za rok 2011)

Zdroj: BCG

V Nitre sa vyrábajú inteligentné dokumenty

Nemecká firma Giesecke & Devrient (G & D), jeden zo svetových výrobcov platobných kariet, SIM kariet a bezpečnostných ID dokumentov, už sedem rokov vyrába na

Slovensku. V Nitre má svoj najväčší výrobný závod pre inteligentné dokumenty s vysokým stupňom ochrany, ako sú občianske preukazy, cestovné pasy, vodičské preukazy alebo zdravotné karty.

G & D je zainteresovaná v približne 50 projektoch pre tvorbu ID dokumentov. Je prvým výrobcom na svete, ktorý ponúkol nové bezpečnostné funkcie v elektronických cestovných pasoch, povoleniach na pobyt a identifikačných kartách podľa kritérií Spolkového úradu pre bezpečnosť informačných technológií.

Nitriansky závod vyrába tieto najmodernejšie karty, pričom jeho výroba je vysoko zabezpe-

čená. Pobočka prešla previerkou Národného bezpečnostného úradu. Prísne podmienky platia aj pre všetkých jej zamestnancov. Slovenský závod vyrába tiež SIM karty a platobné karty pre mnohé svetové banky a mobilných operátorov.

GD

Rýchla tlač na mieru

Produkčné systémy digitálnej tlače Xerox iGen4 dokážu vytlačiť až 110 plnofarebných alebo čiernobielych strán za minútu. Okrem vysokého výkonu sa vyznačujú rozšírenými možnosťami personalizácie. Zvládnu v krátkom čase vytlačiť veľké množstvá personalizovaných dokumentov, lišiacich sa oslovením adresáta alebo inými zadanými údajmi.

Napríklad spoločnosť Chroma Graphics po inštalácii iGen4 zdvojnásobila svoj obrat v digitálnej tlači.

Svojmu zákazníkovi, kniž-

nému vydavateľovi, stihla v termíne vytlačiť 18 000 personalizovaných knižných ponúk pre univerzity.

XD

SAP kúpil Aribu

Spoločnosť SAP završila v októbri akvizíciu spoločnosti Ariba, ktorá sa špecializuje na finančný softvér. Posilnila sa tak v segmente elektronického obstarávania a medzipodnikových obchodných sietí na báze cloudu. SAP má v úmysle umožniť svojim viac ako 195 tisícom zákazníkov, aby sa mohli ľahko pripojiť k podnikovej sieti Ariba – bez ohľadu na veľkosť alebo odvetvie.

Kombinácia sieťových riešení SAP a riešení pre obstarávanie od Ariby poskytne spoločnostiam komplexný pohľad na ich výdavky a uľahčí ich obchodné procesy vyžadujúce si spoluprácu, ako sú predaj, obstarávanie a financovanie.

IS

Xerox iGen4

> Nová generácia informačného systému HELIOS Spin kontroluje aj vaše zásoby

Máte v skladoch ležiaky? Neترápte sa tým. So systémom HELIOS Spin získate veľmi ľahko prehľad o skladových zásobách od nákupu až po expedíciu! Toto je efektívne podnikanie.

HELIOS
Softvér, ktorý riadi

> rôzne systémy DATALOCK dostali spoločnú značku HELIOS

www.helios.eu

Rýchly tablet plný aplikácií Googlu

Nexus 7 je prvým sedempalcovým a zároveň štvorprocesorovým tabletom na svete. Vyvinula ho firma ASUS v spolupráci so spoločnosťou Google. Výkonný hardvér sa tu spája s najnovšou verziou operačného systému Android a možnosťami okolo 600-tisíc aplikácií a hier, ktoré sú dostupné v digitálnom obchode Google Play. Vysoký výkon používateľ pocíti. Internetové stránky sa načítajú rýchlo, hranie hier je plynulé a bezproblémová je aj práca s viacerými aplikáciami súčasne. Tablet je vybavený najbežnejšími aplikáciami od Googlu, ako sú Gmail, Chrome, Google+ alebo YouTube. Služby spoločnosti Google najlepšie fungujú na operačnom systéme Android. V ňom sú všetky používateľské dáta po prihlásení do Google účtu okamžite synchronizované v cloude, ako aj s ostatnými tabletmi, telefónmi a počítačmi používateľa. **AS**

Myši pre dotykové ovládanie

Spoločnosť Logitech vyvinula novú sériu periférnych zariadení navrhnutých pre jednoduchú a intuitívnu navigáciu v ope-

račnom systéme Windows 8. Ide o bezdrôtový dobijací touchpad Rechargeable Touchpad T650 a dotykové myši Touch Mouse T620 a Zone Touch Mouse T400. Všetky zariadenia sú špeciálne vytvorené pre spoluprácu s dotykovým rozhraním Windows 8.

Replikujú pocity pri používaní dotykového displeja, na ktorý sú používatelia zvyknutí zo smartfónov a tabletov. Windows 8 teraz ponúka podobné možnosti ovládania dotykom a produkty Logitechu k nemu sprostredkujú rýchly a jednoduchý prístup. Všetky tri zariadenia disponujú hladkou plochou, po ktorej sa môžete pohybovať prstom, podobne ako po dotykovom displeji. **DC**

Križenec notebooku a tabletu

VAIO Duo 11 od spoločnosti Sony spája výkonnosť notebooku s mobilitou a dotykovým ovládaním tabletu. Výkonný ultrabook s hmotnosťou 1,3 kg a hrúbkou menšou ako 18 mm môžete rýchlo zmeniť na ľahký prenosný tablet. Umožňuje to unikátny dizajn, v ktorom sa pod dotykovým displejom s 11,6-palcovou uhlopriečkou ukrýva podsvietená klávesnica. Na displeji môžete písať aj dotykovým perom, pričom notebook pretransformuje písaný text do elektronickej podoby. Model obsahuje množstvo portov a rozhraní, medzi ktoré patrí Bluetooth Smart Ready, USB 3.0, HDMI, Ethernet a video porty VGA. Nepo-

trebujete žiadne ďalšie zariadenia ani adaptéry na pripojenie projektora alebo ďalšieho monitora. Všetko potrebné je už v zariadení integrované. **SE**

PowerShot so superzoomom

Nový model PowerShot SX50 HS ponúka najvýkonnejší optický zoom, akým doteraz disponoval kompaktný fotoaparát od spoločnosti Canon. Ide o 50-násobné zväčšenie. Novo vyvinutý ultrazvukový motorček a motorček typu Voice Coil zaisťujú rýchle a takmer nepočuteľné používanie zoomu pri nastavovaní ohniskových vzdialeností v rozsahu od 24 mm až po maximálne 1 200 mm. Funkcia ZoomPlus potom dokáže zoom digitálne zväčšiť až na 100-násobný, so súčasným zachovaním vysokej obrazovej kvality. Zdokona-

Canon PowerShot SX50 HS

lená technológia Zoom Framing Assist zahŕňa nové funkcie Seek (Vyhľadať) a Lock (Uzamknúť), ktoré fotografom pomáhajú zamerať a sledovať objekty pri úplnom priblížení objektívu.

Optický stabilizátor obrazu zaisťuje mimoriadne ostré a detailné zábery pri veľkých ohniskových vzdialenostiach aj pri slabom osvetlení. Inteligentný systém IS automaticky rozpozná typ snímanej scény a zo siedmich možností vyberie najlepší režim obrazovej stabilizácie. Tiež potláča chvenie, typické pre kolísavý pohyb pri nakrúcaní videa počas chôdze. **CE**

Celé okolie v jednom zábere

Svetový výrobca IP kamier Axis Communications predstavil panoramatické kamery s 5-megapixelovým rozlíšením M3007-PV a M3007-P. Kamery poslúžia súkromným alebo firemným zákazníkom na monitorovanie činnosti v ich objektoch a okolí. Pri umiestnení na stropce poskytujú detailný 360-stupňový pohľad, pri upevnení na stenu umožňujú 180-stupňové panoramatické zábery. Obe kamery podporujú niekoľko zobrazova-

Kamera Axis M3007

cích módov. Patrí medzi ne zobrazenie štyroch obrazov súčasne. Vhodné je napríklad pri umiestnení kamery na križovatke dvoch chodieb. Axis tiež ponúka mód zobrazenia určitých oblastí, ktorý používateľom umožňuje digitálne otáčať, nakláňať a približovať jednotlivé výseky. Praktickým doplnkom je bezplatný softvér Camera Companion. S jeho pomocou používatelia dokážu sledovať a spravovať zábery až zo 16 kamier. **AC**

Telefóny s realistickým zvukom

HTC Windows Phone 8

Spoločnosť HTC predstavila telefóny Windows Phone 8X a 8S, využívajúce možnosti nového operačného systému

Windows Phone 8. Model 8X disponuje dvoma fotoaparátmi, predný má rozlíšenie 2,1 a zadný 8 megapixelov. Jeho displej umožňuje zobrazovanie fotografií a videa v HD rozlíšení. V oboch modeloch je naprieč celým systémom integrovaná technológia vylepšenia zvuku Beats Audio. V kombinácii so slúchadlami Beats poskytuje plnohodnotný hudobný zážitok v celom rozsahu počuteľného zvukového pásma tak, ako autor skladbu zložil. **HT**

Výhody integrovaného IT systému

Spoločnosť IDC uskutočnila pre softvérovú firmu IFS medzinárodný prieskum, ktorý ukázal, aké výhody získajú podniky, pokiaľ sa rozhodnú pre komplexné integrované IT riešenie od jedného dodávateľa. Podľa vypracovanej štúdie vyše 60 % organizácií využíva staršie systémy, ktoré sice môžu podporiť každodenné obchodné aktivity, ale rozhodne neposkytujú dostatočnú transparentnosť podnikania, nedokážu zohľadniť zmeny v procesoch a dostatočne nepodporujú automatizáciu. Zvyšší prehľadnosť a rozšíriť podnikanie na medzinárodnú úroveň je prostredníctvom týchto starších systémov veľmi náročné. V organizáciách, ktoré zaviedli aplikácie IFS ako jediné, plne integrované riešenie, zaznamenal prieskum tieto výsledky: 89 % opýtaných

uviedlo ako dôležitý prínos transparentný prehľad činností vo firme pre akcionárov. 75 % respondentov oceňuje jedinú centrálnu platformu, vďaka ktorej odpadli problémy s prevádzkou rôznych systémov. 68 % vyzdvihuje lepší prístup k údajom, ktorý im umožňuje rýchlejšie rozhodovanie. Viac

než polovica opýtaných – 58 % – hodnotí ako dôležitý aspekt plne integrovaného ERP riešenia lepší prehľad o vzťahoch so zákazníkmi, a tým aj možnosť lepšie a rýchlejšie reagovať na ich požiadavky.

Respondenti v prieskume boli manažéri firiem, ktoré implementovali aplikácie od IFS v USA, Veľkej Británii, Austrálii, Poľsku, Španielsku, Nórsku a Holandsku. KH

HP INK ADVANTAGE

Teraz môžete tlačiť bez obáv všetko za polovičnú cenu!

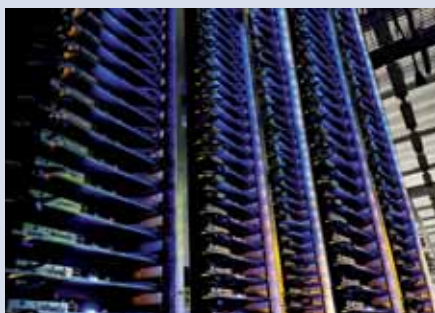
S novými tlačiarňami HP Deskjet Ink Advantage môže každý tlačiť materiály, ktoré potrebuje. Kalendáre, rozvrhy, domáce úlohy pre deti, zdieľanie spomienok na dovolenku, ale aj marketingové materiály a firemné podklady. To všetko tlačíte za polovičnú cenu pri zachovaní tej najvyššej kvality.

S novými tlačiarňami a originálnym spotrebným materiálom HP Deskjet Ink Advantage získate:

- Profesionálnu tlač za polovičnú cenu.
- Kvalitné fotografie.
- Jednoduchú a dostupnú tlač vďaka individuálnym atramentovým náplňiam.
- Tlač odkiaľkoľvek s prístupom na internet vďaka funkcii HP ePrint.

Viac informácií na www.hp.sk/viaczamenej

0 GW 12111

HP a Microsoft ponúkajú rýchly prechod na cloud

Spoločnosť HP oznámila rozšírenie svojej ponuky konvergovaného cloudu o spoločné riešenie s Microsoftom. Iniciatíva oboch spoločností, ktorá nesie označenie „Joint Private Cloud“, ponúka optimalizované, vopred pripravené riešenia.

Organizácie sice oceňujú flexibilitu a cenovú výhodnosť cloudových riešení, zároveň sa však obávajú rýchleho prechodu na cloud, ktorý môže priniesť nové riziká – napríklad stratu dát, zníženie ich zabezpečenia či obmedzenie dodávok služieb len na jediného poskytovateľa. HP a Microsoft svoje skúsenosti s dodávkou od jediného poskytovateľa teraz spojili a ponúkajú svoje preverené služby spoločne.

Vďaka tomu značne zjednodušujú a urýchľujú cloudové technológie a proces ich nasadenia v organizáciách. HP

Mimoriadne pohotovú Nikon

Spoločnosť Nikon uviedla na trh ultrarýchly fotoaparát Nikon 1 V2. Je vhodný ako záložný fotoaparát pre tých, ktorí chcú snímať pomocou malého a prenosného systému, ale zároveň sa nechcú vzdať slobody tvorivosti, pohotových reakcií a možnosti rýchlej výmeny objektívov.

Dvojitý obrazový procesor Expeed 3A umožňuje spracovávať snímky rýchlosťou až 850 megapixelov za sekundu. Vysoká frekvencia snímania (15 alebo 60 snímok za sekundu – podľa režimu zaostrovania) s vylepšeným systémom zaostrovania umožňuje zaznamenávať snímky vysokej kvality aj v prípade veľmi rýchlej akcie. Novinkou je funkcia „Inteligentný výber snímky“, pri použití ktorej aparát urobí pri stlačení spúšte nie jeden, ale niekoľko záberov. NE

EADS kúpila výrobcu firewallov Netasq

Skupina European Aeronautic and Space Company (EADS) kúpila prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Cassidian CyberSecurity najväčšieho európskeho výrobcu firewallov Netasq.

Spoločnosti patriace do EADS sú lídrami v leteckej, kozmickej a vojenskej technike. Zariadenia od Netasq sa tak stanú základným kameňom európskej sieťovej bezpečnosti. Dostanú sa na palubu lietadiel Airbus, do rakiet a družíc Astrium, vojenských helikoptér Eurocopter alebo stíhačiek Cassidian. Spoločnosť Cassidian by v blízkej budúcnosti mala tiež patriť k významným partnerom pri zabezpečovaní vládných informačných systémov. AC

Airbusy budú po akvizícii bezpečnejšie.

Fotoaparáty a smartfóny nie sú len konkurenciou

Inteligentné telefóny ovplyvňujú záujem o drahšie zrkadlovky

Dnešné smartfóny umožňujú fotografovať vo vysokom rozlíšení, fotoaparátom zase pribúdajú funkcie mobilných telefónov.

V prvej polovici tohto roka zaznamenal celosvetový predaj fotoaparátov 17-percentný medziročný nárast, do konca roka sa predpokladá predaj celkovo 140 miliónov kusov. Smartfónov sa v prvom polroku 2012 predalo viac než 650 miliónov, čo predstavuje medziročný nárast o zhruba 50 percent. Vyplýva to z aktuálnych analýz spoločnosti GfK.

S funkciami mobilu

Na rastúci dopyt po digitálnych fotoaparátoch má paradoxne vplyv aj rastúca popularita smartfónov a klasických mobilov, ktoré už štandardne

Nová generácia fotoaparátov preberá funkcie smartfónov vrátane aplikácií a dotykovej obrazovky.

obsahujú možnosť fotografovania. V niektorých cenových kategóriách mobilné fotografovanie tlačí ceny kompaktných fotoaparátov nadol. Mobilné zariadenia však zároveň podporujú záujem o fotografovanie ako také. Už v súčasnosti to vedie k zvýšenému dopytu po kvalitnejších fotoaparátoch. Kompaktné fotoaparáty sa dopĺňajú o nové funkcie, a to vrátane wi-fi pripojenia či rýchleho prenosu dát rádiovými vlnami. Doteraz najzásadnejším prvkom odlišujúcim samostatné fotoaparáty a telefóny s fotoaparátom bol problém nedostatočného pripojenia. Ten však už prestáva byť rozhodujúci. Nová generácia fotoaparátov preberá mnohé funkcie smartfónov, vrátane aplikácií a dotykovej obrazovky, ale hlavný dôraz kladie na zachytenie obrázkov a videa vo vysokej kvalite.

Vzostup digitálnych zrkadloviek

Moderné fotoaparáty s funkciami podobnými smartfónom si získavajú novú zákaznícku bázu. Japonsko, Rusko, Ukrajina a Kazachstan zaevidovali v ich predaji dvojciferný nárast.

V Číne, ktorá je po Severnej Amerike druhým najväčším trhom s digitálnymi fotoaparátmi, je vplyv mobilných telefónov oveľa silnejší ako v iných regiónoch sveta. Následkom lokálnej konkurencie je tu priemerná cena smartfónov oveľa nižšia ako digitálnych fotoaparátov. Na druhej strane, čínski spotrebiteľia sú ochotní kupovať si výrobky vyššej kvality a do nákupu digitálneho fotoaparátu investujú až o 22 % viac ako zvyšok sveta. Digitálne zrkadlovky tu dosahujú trhovú podiel 18 %, kým globálne je to 12 %.

Predaj kompaktných fotoaparátov bez vymeniteľných objektívov klesá po celom svete. V tomto segmente bol zaznamenaný až dvojciferný prepad v počte predaných kusov. Naopak, v prípade fotoaparátov s vymeniteľnými objek-

Mobily podporujú záujem o fotografovanie; dopyt po kvalitných fotoaparátoch vďaka nim rastie.

tívmi bol v prvej polovici tohto roka zaznamenaný rast na úrovni 15 %.

Smartfóny víťazia nad mobilmi

Globálny dopyt po smartfónoch nepoľavuje ani napriek nepriaznivej ekonomickej klíme v mnohých krajinách sveta. Ich predaj rastie predovšetkým na úkor klasických mobilov, ktoré neponúkajú všestrannosť „inteligentných“ telefónov. Rastie tak podiel používateľov multi-

funkčných zariadení, ktoré okrem iného dokážu čoraz lepšie robiť fotografie a video.

Smartfóny v cene 150 eur a viac v súčasnosti predstavujú minimálne 80 percent všetkých mobilných telefónov predaných po celom svete. Predovšetkým v rozvinutých západných krajinách stále viac zákazníkov

preferuje smartfóny na úkor štandardných mobilov. Pre výrobcov to znamená, že produktový rad atraktívnych smartfónov je absolútnou nevyhnutnosťou.

Naopak, v rozvíjajúcich sa ekonomikách sa ešte stále predáva viac štandardných mobilných telefónov. Avšak podiel smartfónov rastie oveľa rýchlejším tempom, keďže, na jednej strane, kúpna sila týchto krajín je na vzostupe a, na druhej strane, začína v nich silnieť stredná vrstva. Napríklad v Južnej Amerike bol počas prvých piatich mesiacov roka každý piaty predaný telefón z kategórie

Približne každý piaty predaný mobil alebo smartfón má zabudovaný fotoaparát.

smartfónov, kým v minulom roku to bol iba každý siedmy. V Ázii v tom istom čase podiel smartfónov na trhu poskočil o 22 percent na súčasných 41 percent.

Čoraz kvalitnejšie fotenie

Dnes má zhruba každý piaty mobil alebo smartfón predaný kdekoľvek na svete zabudovaný fotoaparát a ich predaj stabilne rastie. Najnovšie produkty často disponujú rozlíšením podstatne vyšším ako 10 megapixelov a z tohto hľadiska sú úplne na úrovni bežných fotoaparátov. Na trhu sa pritom ponúkajú aj vymeniteľné objektívy, ktoré ešte vylepšujú fotografické funkcie smartfónov. Skutočnosť, že so smartfónmi dokáže užívateľ načítať fotografie a videá z akéhokoľvek miesta priamo na sociálne siete, je ďalším argumentom v ich prospech. Čoraz viac smartfónov podporuje aj možnosť zobrazenia videa v HD kvalite.

AP/TA

Foto: firemné zdroje

Udeľovanie slovenských počítačových „Oscarov“

Držitelia ocenení IT Osobnosť, IT Firma a IT Projekt roka 2012 sú známi.

Najprestížnejšie ocenenia v oblasti IT a telekomunikácií už po dvanásty raz udelili počas spoločenského večera IT Gala koncom septembra. Ceny udeľuje neformálne združenie odborných žurnalistov a členov profesijných združení. V širšej nominácii bolo viac ako 150 osobností, firiem a projektov, z ktorých vybrali v každej kategórii 5 finalistov.

Ocenená firma a osobnosť

IT Osobnosťou roka sa stal prof. RNDr. Ľudovít Molnár, DrSc., bývalý dekan Fakulty informatiky a informačných technológií STU Bratislava. Patrí k pionierom rozvoja výskumu a vzdelávania v oblasti počítačov a ich využívania u nás. Podieľal sa na koncepcii nového študijného odboru informatika a rozhodujúcim spôsobom sa zaslúžil o vznik FIIT STU.

V kategórii IT Firma roka 2012 sa víťazom stala spoločnosť Softec, s. r. o. Medzi jej produkty patria napríklad riešenie na odhaľovanie podvodov (Fraud Management System) či vlastné riešenie Business Intelligence s názvom Softec Invenio.

Projekty s čestným uznaním

V kategórii IT Projekt roka 2012 cenu tento rok neudelili. Čestné uznanie dostali projekt Informačný systém služieb zamestnanosti od spo-

IT Osobnosťou roka sa stal Ľudovít Molnár, ktorý spoluzakladal FIIT STU Bratislava.

ločnosti Atos IT Solutions and Services, s. r. o., a projekt Darcovský portál ĽudiaĽuďom.sk od spoločnosti 4people, n. o. Prvý z nich priniesol zlepšenie procesov na ústredí a úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Išlo o odbúranie

Víťazi ankety po prebratí cien a čestných uznaní.

opakovanej evidencie údajov o klientovi, ako aj automatizáciu výmeny údajov medzi úradmi navzájom aj smerom von.

Inovativnosť služby ĽudiaĽuďom.sk od spoločnosti 4people, n. o., spočíva v jej otvorenosti. To znamená, že ktokoľvek si môže zaregistrovať výzvu – žiadosť o podporu a o úspešnosti výzvy rozhodujú sami používatelia. Projekt vznikol na základe skúseností a komunikácie odborníkov z tretieho sektora a prostredia IT v SR. PR

gseco
CENTRAL EUROPE

AutoCont

Atos

ZLATÍ REKLAMNÍ PARTNERI:

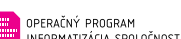
VÝROČNÉ PODUJATIE IT KOMUNITY V SR

IT GALA 2012

ĎAKUJEME PARTNEROM ZA SPOLUPRÁCU!

TERMÍN: 27. SEPTEMBER 2012 / MIESTO: HOTEL HILTON

STRIEBORNÍ REKLAMNÍ PARTNERI:

HLAVNÍ MEDIÁLNI PARTNERI:

PRODUKČNÍ PARTNERI:

MEDIÁLNI PARTNERI:

Dopravné modely prospejú mestám i krajine

Analýzy ukážu, ako by fungovali jednotlivé riešenia v praxi

Keby sa presné odborné postupy používali na Slovensku zakaždým, mohlo sa predísť neefektívnym variantom pri cestnej výstavbe.

Priemerný obyvateľ Európskej únie denne prejde cestnou dopravou okolo 35 km. Z toho až 80 % pripadá na jazdu individuálnou automobilovou dopravou. Okrem nepriaznivého vplyvu dopravy na ekológiu je vážnym problémom jej vplyv na život a zdravie populácie. Ročne je v EÚ zranených alebo usmrtených až 1,3 milióna ľudí. Z toho až dve tretiny pripadajú na nehody na územiach miest a obcí. Až 80 % hlukovej záťaže v zastavaných územiach pochádza z cestnej dopravy.

V 21. storočí je už najvyšší čas na urbanistické koncepcie, zamerané na mestá, vhodnejšie pre život ľudí. Mestá, kde by ľudia na bežné nákupy nepotrebovali autá, ale si mnohé záležitosti vybavili peši alebo bicyklom. Na to je potrebné vybudovať pešie a cyklistické trasy nielen v centrách miest, ale na celých plochách miest a v ich okolí. Novou koncepciou je vytvo-

Je najvyšší čas na urbanistické koncepcie, v ktorých by ľudia na bežné nákupy nepotrebovali autá.

riť také podmienky, aby ľudia neodchádzali bývať do predmestia alebo blízkych miest a obcí. Dôležitou súčasťou takejto stratégie by sa malo stať zvyšovanie atraktivity centier miest, ktoré sa v súčasnosti značne vyľudňujú.

Počítačové modely

Budúce fungovanie navrhovaných riešení a koncepcii sa dá vopred hodnotiť vďaka počítačovým modelom. V oblasti dopravy existujú účinné matematické modely. Ich vzájomným prepojením a prevedením do počítačových programov sa dajú hľadať najlepšie riešenia koncepcie dopravy, ako aj analyzovanie rôznych variantov a ich dopadov. Počítačové modely vyjadrujú požiadavky na prepravu, deľbu dopravnej a prepravnej práce, smerovanie

ciest, zaťaženie komunikačnej siete v riešenom území. Umožňujú aj skúmanie najvhodnejšieho pomeru deľby dopravnej práce medzi individuálnou automobilovou dopravou, miestnu hromadnú dopravu a nemotorovú dopravu.

Bratislava by mala podporiť hromadnú dopravu

Rád by som podal niekoľko príkladov z vlastnej práce, kde modely automobilovej dopravy pomohli posúdiť návrhy dopravných riešení. Nedávno som mal možnosť analyzovať vplyv vedenia trasy D4 v úseku od Ivanky pri Dunaji po diaľnicu D2 tromi možnými spôsobmi. Na tento účel bol vyvinutý počítačový model automobilovej dopravy, s využitím softvéru DID METAG.

Hlavným účelom analýzy je zistiť, aký bude vplyv rôznych variantov trasy D4 na zníženie intenzity dopravy na komunikáciách v intraviláne Bratislavy. Analyzovať vplyv na trasy, ktorými bude prúdiť tranzitná doprava. Pretože najdôležitejším cieľom výstavby D4, ako deklaruje Národná diaľničná spoločnosť, je maximálne zníženie podielu nežiaducej dopravy na cestných komunikáciách v meste. Za nežiaducu dopravu je považovaná, prirodzene, tranzitná doprava.

Už aj pracovné výstupy z analýzy naznačujú, že pre Bratislavu bude potrebné riešiť základnú koncepčnú otázku: ako zvýšiť atraktivitu hromadnej prepravy osôb, pretože aj po výstavbe D4 bude intenzita automobilovej dopravy v meste stále vysoká. Znížiť ju bude možné len významným prechodom obyvateľstva na hromadnú dopravu. Mesto a jeho predstavitelia sa musia rozhodnúť, čomu priradiť vyššiu prioritu

– autám alebo hromadnej doprave. Aj pri odpovedi na túto otázku môže účinne pomôcť modelovanie v oblasti hromadnej prepravy osôb a automobilovej dopravy.

Zvolen si overuje dopravné scenáre

Mesto Zvolen využíva počítačový model už odvtedy, keď sme pracovali na novom, vtedy smernom územnom pláne. Model bol postupne doplňovaný o nové úseky ciest, menili sa aj jeho parametre a vstupné údaje, v súlade s aktuálnou skutočnosťou. Po roku 1990 sme posudzovali, či by z dopravného hľadiska bolo vhodné uzavretie námestia. Na základe výpočtov sme preukázali, že uzavretie námestia ne-

Aj po odklone tranzitu na D4 zostane intenzita dopravy v Bratislave príliš vysoká.

spôsobí neprijateľné situácie, že okolité cesty budú kapacitne schopné intenzitu automobilovej dopravy zvládnuť. Následne STU Bratislava v teréne vykonala sčítania automobilovej dopravy, ktoré ukázali, že modelom vypočítané hodnoty sa od skutočných nelíšia o viac ako 5 %, čo bol po asi desiatich rokoch dobrý výsledok.

Ďalšou dôležitou otázkou bola príprava rozhodnutia o výbere trasy vedenia R2 v okolí mesta s analýzou, ako by každý variant ovplyvnil intenzitu dopravy na základnej cestnej sieti mesta. Posudzovali sme aj dopady ohlásených inves-

tičných zámerov na intenzitu automobilovej dopravy a či ju zvládnu jednotlivé úseky ciest a križovatiek. Z analýzy vyplynuli podmienky pre investorov na zvýšenie kapacít niektorých úsekov aj križovatiek či potreby zmien v organizácii dopravy.

Lepší variant pre R3

Špeciálne vytvorený počítačový model bol použitý aj pri posudzovaní výberu trasy R3 v úseku od hraníc SR s Maďarskom po Žiar nad Hronom. Modelom bolo preukázané, že prípadná trasa od Štúrova po Žiar n/Hronom by si vyžiadala v určitom úseku rozšírenie existujúcej cesty R1. Z analýzy a aj podľa iných dopravno-inžinierskych kritérií vyplýva, že lepším riešením je trasa Šahy – Krupina – Zvolen – Budča – Žiar n/Hronom. Analýzu prijali aj príslušné maďarské orgány, pričom predtým uprednostňovali trasu od Štúrova. Prijali ju aj ústredné orgány štátnej správy SR. Aj v tomto prípade bolo prednosťou modelovanie budúceho fungovania siete.

Príklady neodborných rozhodnutí

Naopak, nesprávna metodika môže viesť k mimoriadne nesprávnym hodnotám dopravno-inžinierskych veličín. Uplynul len krátky čas, odkedy boli otvorené úseky R1 Pribina v okolí Nitry a Banskej Bystrice. Aj médiá vtedy prezentovali, že na úseku okolo Nitry je intenzita automobilovej dopravy dvojnásobná oproti tomu, ako bolo vypočítané v dopravno-inžinierskych podkladoch.

Podobným príkladom nesprávnej úvahy bolo aj často opakované tvrdenie, že v súvislosti s otvorením D1 ponad Považskú Bystricu sa problém zhustenia dopravy preniesie do Žiliny. Otvorením úseku D1 v Považskej Bystrici však nijaké vozidlá v Žiline nepribudli, len tam dorazili o niečo skôr. Vedenie trasy sa nezmenilo, cesta D1 vchádza do Žiliny rovnako ako pred otvorením úseku cez Považskú Bystricu.

Po otvorení úseku R1 cez Banskú Bystricu sa deklarovalo, že 60 % dopravy z cesty I/66 prevezme nový úsek R1. V tomto prípade by bolo bývalo účelné vykonať sčítanie pred otvorením úseku a overiť si správnosť fungovania počítačového modelu. Takéto sčítanie je lacné, má však mimoriadny význam pre kalibráciu počítačového modelu, a tým jeho správne a spoľahlivé fungovanie.

Samotný model nestačí

Ak by sa podobné vyhlásenia robili po aspoň jednoduchom overení si skutočnosti pomocou počítačových modelov, potom by sa spomínané negatívne príklady nemuseli stať. Samotné modelovanie dopravy však nemusí prinášať potrebnú kvalitu dopravných riešení. Dobrý počítačový model je závislý od správnych parametrov a vstupných údajov. Ak sa, napríklad, smerovanie jászduje nesprávnou metódou, vtedy nie je možné zostaviť správnu maticu dopravných vzťahov pre súčasný stav. Potom z toho zákonite vyplynie nepravna koncepcia dopravného riešenia.

Ing. Tomáš Kysel
Foto: TASR

Výstavba diaľnic sa nepripravuje vždy na odbornej úrovni

DHL postaví najväčšie triediace centrum v Nemecku

Deutsche Post DHL ohlásila investíciu vo výške 750 miliónov eur do modernizácie balíkovej distribučnej siete, ktorej súčasťou bude aj výstavba najväčšieho balikového triediaceho centra v Nemecku. Sortovacie centrum s plochou 140 000 m² vybudujú v Obersthau-sene blízko Frankfurtu nad Mohanom a bude mať triediacu kapacitu 50 000 položiek za hodinu.

„Spoločnosť by s výstavbou jedného z najväčších a najmodernejších triediacich centier chcela začať už tento rok,“ povedal Uwe Brinks z Deutsche Post DHL. Nové centrum nielenže poskytne priestor na ďalší rozvoj podnikania spoločnosti

DHL v sektore balíkových preprav, ale vytvorí aj približne 600 nových pracovných miest.

Výsledkom plánovaných investícií do prepravnej siete má byť nielen výrazné zefektívnenie a vyššia flexibilita pri doručovaní balíkov, ale aj znížovanie produkcie uhlíkových emisií a poskytovanie moderných služieb novému typu zákazníkov. **ML**

Deutsche Post DHL – The Mail & Logistics Group

MEŠKANIE JE MAXIMÁLNE NEMODERNÉ. A NIELEN V MÓDNOM BIZNISE!

.....

To je niečo, čo sme sa naučili počas nášho 25-ročného pôsobenia na Slovensku. Preto, ak si chcete byť skutočne istí, že vaša zásielka dorazí na miesto vždy včas, spoľahnite sa na naše skúsenosti, profesionálnu colnú deklaráciu a medzinárodnú prepravnú sieť!

www.25rokovDHL.sk

EXCELLENCE. SIMPLY DELIVERED. **DHL**

Tradícia plavby po Dunaji

Bratislavská riečna doprava zažila najväčší rozmach v stredoveku, medzi svetovými vojnami či po roku 1958.

Dunaj bol zrejme už od staroveku významnou dopravnou cestou. Jeho dolný tok dosiahli Gréci už v 7. storočí pred n. l., Rimania rieku nazývali Danubius. Počas posledných 400 rokov trvania Rímskej ríše bola plavba na Dunaji intenzívna, po jej zániku nemáme o nej takmer žiadne informácie.

Parníky ukončili stredovek

V stredoveku, v čase panovania Karola Veľkého, sa už plánovalo, ba prvý raz v dejinách začalo budovať prepojenie riek Dunaj a Mohan. V 14. storočí uhorskí králi Karol Róbert a jeho syn Ľudovít Veľký udelili Bratislave právo vozíť po Dunaji tovar v rámci celého Uhorska. Kráľ Matej Korvín v 15. storočí vybudoval na Dunaji loďstvo s 300 – 400 plavidlami. V 16. a 17.

Súčasnú kapitolu lodnej dopravy v SR určila privatizácia plavebného podniku po roku 1995.

storočí plavbu po Dunaji utlmilo na dolnom Dunaji turecké panstvo, na hornom Dunaji zase nezmyselné clá. O oživení dunajskej dopravnej cesty možno hovoriť až v 18. storočí za Márie Terézie.

Plavba, najmä proti prúdu, bola v minulosti komplikovaná. Musela využívať ťažnú zvieraciu silu alebo otrockú prácu galejníkov. V roku 1813 vláda prisľúbila udeliť výsady plavby po Dunaji tomu, kto by dokázal prepraviť lode s nákladom hore prúdom bez použitia zvieracej sily. Medzi uchádzačmi o licenciu bol koleso-

vebná spoločnosť dunajská (ČPSD) premenovali na Slovenskú dunajplavbu a do jej lodného parku pribudli nové lode. Spojenecké letectvo však zbombardovalo bratislavskú rafinériu Apollo a časť bômb zasiahla aj bratislavský prístav. Došlo k potopeniu veľkého počtu plavidiel a zničeniu prístavných zariadení.

Po skončení vojny bola plavebná spoločnosť premenovaná na Československú dunajplavbu. Už v roku 1948 sa podarilo dosiahnuť pôvodný objem prepravných výkonov. Po komunistickom prevrate sa zmenila na národný podnik. Parný pohon bol definitívne zrušený, na jeho miesto nastúpili výlučne motorové lode. Rozvoj skutočne moderného lodného parku sa však začal až po roku 1958.

Éra moderných lodí

Vtedy rozšírili náš dunajský lodný park nové plavidlá, a to vrátane dvoch rýchlolodí typu Raketa, ktorým cesta z Bratislavy do Izmailu trvala iba tri dni. Okrem iných pribudli katamaranová motorová loď Kamzik a luxusná jachta Sirius. Československé ambície námornej plavby začali realizovať riečno-morské lode Lednice a Bojnice, avšak prvá z nich ostala na celých 8 rokov zablokovaná v oblasti Suezského prielivu v dôsledku izraelsko-arabského konfliktu. Potom slúžila až do roku 1989, kedy bola predaná do Indie. Obdobný osud postihol po roku 1990 veľkú časť dunajskej flotily. Privatizáciou plavebného podniku po roku 1995 sa začala nová kapitola slovenského podielu na nákladnej i osobnej plavbe na dunajskom veľtoku.

Záujemcom o túto tematiku môžeme odporučiť v Slovarte nedávno vydanú publikáciu Dunajská flotila: História lodného parku od roku 1922, od autorov Juraja Bohunského a Karola Puhu.

Peter Maráky

Foto: archív Múzea dopravy Bratislava

vý drevený parník Carolina, ktorý v septembri 1818 predviedol bratislavskému obecnstvu prvú paroplavbu.

Prvú súkromnú dunajskú paroplavebnú spoločnosť (DDSG – Erste Private Donau-Dampfschiffahrt Gesellschaft) založili v Rakúsku v roku 1829 a v roku 1856 mala 101 parníkov a takmer 360 člnov. Postupne, najmä po prieniku do Bavorska, sa stala hegemonom dunajskej plavby. Po prehratej prvej svetovej vojne dostali takmer polovicu jej inventára novozníknuté štáty.

Vzostup pred vojnou a po nej

V marci 1919 vznikol Československý dunajský dopravný úrad so sídlom v Bratislave. Od DDSG si prenajal 5 parných remorkérov a 44 nákladných člnov. Už počas prvých dvoch rokov vykázal čistý zisk 18 miliónov korún a kúpil štyri modernejšie nákladné parníky. Neskôr prešiel formálnymi zmenami, pri ktorých sa menil aj názov spoločnosti.

Po rozpade ČSR v marci 1939 plavebnú spoločnosť s názvom Československá akciová pla-

GEFCO SLOVAKIA získalo projekt PLIT

Pre PSA Peugeot Citroën prepravuje komponenty z krajín SVE do Brazílie a Argentíny.

GEFCO rozvíja spoľahlivé riešenia pre dodávateľský reťazec vo všetkých priemyselných odvetviach a uplatňuje svoje odborné znalosti v oblasti logistiky zásobovania a v distribučnej logistike pre automobilový priemysel po celom svete. Tento sofistikovaný priemysel určil hodnoty jedinečnej kultúry GEFCO a jej know-how. Konkurencieschopnosť, kvalita, bezpečnosť a flexibilita sú pre GEFCO kľúčovými atribútmi na uspokojenie požiadaviek priemyselných zákazníkov.

Ako dôležitý partner výrobcov automobilov a dodávateľov automobilových komponentov GEFCO neustále optimalizuje toky s cieľom znížiť čas prepravy pri zachovaní kvality služieb s „nulovými“ nedostatkami.

Exkluzivita od PSA

GEFCO SLOVAKIA ako prvá pobočka v strednej a východnej Európe (SVE) získala komplexný projekt PLIT. Projekt zastrešuje v krajinách SVE

komplexnú logistiku automobilových dielcov od všetkých subdodávateľov. Komponenty sú dovážané do skladov v Trnave a následne transportované kombinovanou prepravou v kontajneroch do prístavov v Hamburgu a Bremerhaven. Z prístavov je tovar týždenne prepravovaný loďami do Brazílie a Argentíny. Cieľom projektu PLIT je zefektívniť prepravu komponentov pre výrobné závody PSA v Južnej Amerike.

„GEFCO SLOVAKIA začalo od septembra tohto roka vykonávať pre klienta PSA Peugeot Citroën prepravy automobilových dielcov. Ide predovšetkým o exporty do Argentíny a Brazílie. Do konca roka plánujeme vyexportovať 174 kontajnerov a v roku 2013 by mal ich počet vzrásť na 1 480,“ uviedla Jana Bačíková, manažérka Overseas GEFCO SLOVAKIA.

Zo Zavaru do Južnej Ameriky

CKD (completely knocked down – kompletne rozobraté autá) sa zväzujú od dodávateľov zo Slovenska, Českej republiky, Poľska a ďalších krajín SVE do trnavského skladu v Zavare, ktorý sa vďaka výhodnej geografickej polohe stal významným medzinárodným strediskom zbernej služby. Tu sú prebaľované do obalov, ktoré optimalizujú vy-

užitie priestoru v kontajneri. Po nakládke tovaru sa automaticky vygeneruje ložný list so všetkými referenciami naloženými v kontajneri.

V rámci optimalizácie tokov importu a exportu GEFCO navrhuje riešenia šité na mieru i v oblasti colného a daňového zastúpenia. Po colnom konaní kontajnery odchádzajú kombinovanou prepravou do prístavu odoslania. Z Bremerhavenu sú prepravované námornou dopravou s prepravným časom 15 dní do Brazílie a 20 dní do Argentíny.

„Vďaka novej zmene logistických tokov dokážeme dnes klientovi optimalizovať náklady a ponúknuť úspory, ktoré môžu dosahovať až niekoľko miliónov eur,“ uviedla Jana Bačíková.

ZL

Riečne cesty pre automobilky

Riečna preprava na Slovensku a automobilový sektor by mali viac spolupracovať. Na spoločný rozvoj týchto dvoch oblastí je zameraná príprava štúdiá, ktorú pripravuje rezort dopravy. Projekt nesie názov Dunajská os a je zameraný na identifikovanie možností pre rozvoj dopravnej infraštruktúry na dunajskej vodnej ceste.

Publikovanie štúdie sa očakáva v prvom polro-

ku 2013. Bude sa v nej klásť dôraz na rozvoj slovenských prístavov: Bratislavy, Komárna a Štúrova a na rozvoj ďalších vnútrozemských prístavov pre výrobcov automobilov. Napríklad prístavu na rieke Morava v bratislavskej Devínskej Novej Vsi pre Volkswagen, v Seredi pre PSA Peugeot-Citroën a v Žiline pre KIA Motors Slovakia.

Logistická hala v Lozorne

Modernú logistickú halu firmy Schnellecke Logistics slávnostne otvorili v priemyslovom parku v Lozorne na Záhorí. Investície dosiahli výšku 3,5 milióna eur. V spolupráci s Volkswagenom Slovakia vzniklo logistické optimalizačné centrum (LOZ), ktoré vytvorilo 160 nových pra-

covných príležitostí. Jeho súčasťou je najmodernejší automatizovaný robotizovaný sklad na skladovanie automobilových dielcov s kapacitou 90 000 skladových miest. Hala má rozlohu 25 534 metrov štvorcových a nachádza sa 16 km od bratislavského Volkswagenu.

Žiar nad Hronom dostane obchvat

V októbri sa začala stavba nového úseku rýchlostnej cesty R2, ktorý bude tvoriť obchvat mesta Žiar nad Hronom. Účelom stavby je dobudovať základný ťah rýchlostnej cesty R2 a vytvoriť podmienky na odľahčenie prejazdu cez centrum domácim obyvateľom. Momentálna intenzita dopravy na danom úseku je veľmi vysoká, viac ako 20 000 vozidiel za deň, čo

znamená vytváranie dopravných kolízií, nehôd a časté zápchy na ceste prvej triedy.

Po plánovanom dokončení o dva roky odkloní nová cesta, ktorá je prvým stavovým úsekom R2 na trase Žiar n/Hronom – Prievidza, tranzitnú dopravu z centra mesta. Predpokladaná hodnota projektu je 56 miliónov eur, pričom EÚ preplatí 85 % oprávnených nákladov.

Verejnosť podporuje konkurenciu na železničniciach

Podľa Eurobarometra si až 71 percent občanov EÚ želá otvorenie ich celoštátnych a regionálnych železníc hospodárskej súťaži, pričom až 78 % opýtaných sa domnieva, že pre cestujúcich bude väčšia konkurencia pozitívnou zmenou.

So svojimi železnicami je spokojná menej ako polovica Európanov, čo sa týka najmä štátov strednej a juhovýchodnej Európy vrátane Slovenska.

Podľa väčšiny Európanov bude mať otvorenie železníc pre súťaž pozitívny vplyv na ceny cestovných lístkov, kvalitu služieb pre cestujúcich, pohodlie a čistotu vlakov, frekvenciu vlakových spojení, presnosť vlakov, spôsob riadenia železničných spoločností atď.

Lufthansa vytvorí novú spoločnosť

Nemecká letecká spoločnosť Lufthansa plánuje v rámci znižovania nákladov presunúť lety na krátke vzdialenosti po Európe do novej leteckej spoločnosti. Tá vznikne spojením jej nízkonákladových aerolínii Germanwings a väčšiny európskych liniek Lufthansy. Nová letecká spoločnosť bude mať približne 90 lietadiel a začne ponúkať svoje služby od januára 2013. Ročne by mala prepraviť zhruba 18 miliónov cestujúcich.

Lufthansa v oficiálnom vyhlásení uviedla, že nová firma, ktorej ešte nevybrala meno, prevezme všetky jej domáce linky a lety na krátke vzdialenosti v Európe. Letecká spoločnosť, ktorej patria aj Swiss a Austrian Airlines, momentálne uskutočňuje ambicióznou reštrukturalizáciu, aby dokázala v Európe konkurovať nízkonákladovým leteckým spoločnostiam Easyjet a Ryanair.

Zisk svetových aerolínii prekonáva očakávaná

Svetové letecké spoločnosti zvýšili odhad zisku v tomto roku a na budúci rok očakávajú ďalšie zlepšenie výsledkov. Severoamerické aerolínie totiž znížili kapacity a zvýšili marže, navyše, dopyt po leteckej doprave v Ázii neklesá ani v dôsledku slabej globálnej ekonomiky. Uviedlo to Medzinárodné združenie leteckých dopravcov (IATA).

Združenie, ktoré reprezentuje približne 80 % globálnych aerolínii, očakáva v tomto

roku celkové zisky odvetvia vo výške 4,1 miliardy dolárov (3,17 miliardy eur), pričom pôvodne predpovedalo len 3 miliardy USD. To je však stále menej než polovica v porovnaní s vlnajšími ziskami, ktoré dosiahli 8,4 miliardy USD. IATA tiež zverejnila svoju prvú prognózu pre rok 2013. Na budúci rok očakáva nárast zisku na 7,5 miliardy USD.

Rusi majú záujem o GEFCO

Francúzska automobilka PSA Peugeot Citroën oznámila, že začala exkluzívne rokovania s ruskou železničnou spoločnosťou RŽD o predaji kontrolného podielu vo svojej logistickej divízii GEFCO približne za 800 miliónov eur. Rozhodla sa tak potom, ako Rusi ponúkli zo všetkých záujemcov najvyššiu sumu. Ruská spoločnosť

by mohla vo firme GEFCO, jednej z najväčších logistických firiem v oblasti automobilovej dopravy v Európe, získať 75-percentný podiel. Uzatvorenie kontraktu by malo spoločnosti GEFCO umožniť posilniť pozíciu na trhoch Číny, Indie a Latinskej Ameriky a zároveň urýchliť rast na trhoch Ruska a východnej Európy.

Cestujúci lietadlom málo vedia o svojich nárokoch

Okolo 63 % cestujúcich zažilo aspoň raz problém s meškaním, zrušením alebo presmerovaním letu. V takýchto prípadoch je podľa európskeho nariadenia možné požiadať leteckú spoločnosť o kompenzáciu, ktorá sa pri splnení podmienok pohybuje v rozpätí 250 - 600 eur. Výška sumy závisí od vzdialenosti cieľovej destinácie.

Pokiaľ vám letecká spoločnosť zruší let, musí vám ponúknuť možnosť náhradného letu v približne rovnakom čase alebo úhradu ceny letenky. Pri čakaní na náhradný spoj máte nárok na jedlo, telefonáty, v prípade nutnosti i na ubytovanie, dopravu z miesta ubytovania na letisko a stravu na jednu alebo viac nocí.

Ak ste sa informáciu o zrušenom lete dozvedeli menej ako dva týždne pred odletom a presmerovaný let nezodpovedá primerane pôvodne rezervovanému letu, máte nárok na náhradu škody. Nárok na odškodnenie si môžete uplatniť aj spätne, podľa slovenského právneho poriadku najviac 2 roky od zrušeného letu.

Iba 3 % slovenských cestujúcich však vedia, že v uvedených prípadoch môžu získať náhra-

du škody. Vyplýva to z prieskumu spoločnosti Kompenzomat.sk, ktorý sa uskutočnil v rámci celej SR na vzorke 316 respondentov, aspoň občas využívajúcich leteckú dopravu.

Za nízkym počtom žiadostí o náhradu (77 % respondentov o odškodnenie nikdy nežiadalo) stoja podľa prieskumu predovšetkým neznanosť, neistota a pohodlnosť. Pokiaľ cestujúci o kompenzáciu žiadali, v 80 % prípadov tak urobili sami bez sprostredkovateľa a priebeh jej vybavovania hodnotia ako zdĺhavý, zložitý a stresujúci zážitok.

AG

Spojenie severu a juhu

Zástupcovia siedmich členských krajín EÚ, ktoré sa zapojili do severo-južného dopravného projektu Via Carpatia, sa dohodli na tom, že tento koridor by sa mal stať súčasťou hlavnej dopravnej infraštruktúry. Na Slovensku je súčasťou projektu časť rýchlostnej komunikácie R4 na úseku Košice - Milhošť. Ukončený by

mal byť začiatkom roka 2013.

Druhá časť R4 ako súčasť Via Carpatia by mala ísť od poľských hraníc po Prešov, kde bude cez diaľnicu D1 napojená na južné hranice s Maďarskom. Dopravný koridor spojí sedem krajín EÚ - Litvu, Poľsko, Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko a Grécko.

Fanúšikovia Slovana pomohli linke do Moskvy

Slovenskí fanúšikovia sú ochotní cestovať za hokejovým tímom Slovana po celom Rusku. Svedčia o tom vypredané letenky už aj na začiatok budúceho roka počas zápasov slovenských hráčov, pričom fanúšikovia sa často rozhodli využiť práve linku z Bratislavy do Moskvy. „Účasť slovenského tímu na Kontinentálnej hokejovej lige predpokladá ďalší rozvoj

pravidelnej linky Bratislava - Moskva, ktorá je v súčasnosti prevádzkovaná sedem dní v týždni,“ konštatovala hovorkyňa bratislavského letiska Dana Madunická. Z Bratislavy sa cez linku spoločnosti UTair Aviation do Moskvy dá dostať na jednu letenku do ďalších deviatich destinácií, v ktorých sa odohrávajú zápasy KHL.

Neoznačené články na tejto strane sú zo servisu TASR. Foto: TASR, firemné zdroje.

Limuzína Citroën C4 L

Citroën C4 vo verzii Lounge je plnohodnotnou troj priestorovou limuzínou, určenou na medzinárodné trhy. Koncom roka 2012 sa začne jeho predaj v Číne a v priebehu roka 2013 v Rusku. Citroën C4 L na prvý pohľad zaujme vyváženými proporciami ako aj karosériou, ktorá sedí nízko na kolesách.

Vozidlo ponúka vo svojej triede neobvyklý komfort, a to najmä vďaka nárastu rázvoru o 10 cm v porovnaní s novým Citroënom C4. Ťažia

z neho predovšetkým cestujúci na zadných sedadlách. C4 L využíva viacero benzínových motorov, vrátane motoru THP, vyvinutému v spolupráci s BMW, s výkonom 110 alebo 125 kW. Úplnou novinkou je 16-Valcový motor VTi 135 s výkonom 100 kW. **AM**

Golf BlueMotion s nízkou spotrebou

Na parížskom autosalóne sa predstavila už siedma generácia Volkswagenu Golf. Model je až o 100 kilogramov ľahší a o 23 % úspornejší než ten predchádzajúci. Vozidlo s motorom 1.6

TDI dosahuje spotrebu 3,8 l a s motorom 1.4 TSI ACT len 4,8 l/100 km. Nový Golf BlueMotion sa dokonca pýši spotrebou len 3,2 l/100 km a najlepšou hodnotou emisií CO₂ – len 85 g/km. Oproti bežnému Golfu je spotreba redukovaná až o 15 %. Na trhu by sa mal objaviť v roku 2013.

Golf BlueMotion je vybavený okrem systému Start-Stop aj pneumatikami s nízkym valivým odporom, čo zlepšuje jeho aerodynamiku. Motor obsahuje systém, ktorý rekapuje energiu uvoľnenú pri brzdení. **DK**

Peugeot 301 aj na ťažké cesty

Nový sedan Peugeot 301 je určený na trhy so sťaženými jazdnými podmienkami a pre klientelu, ktorá považuje za dôležitý dostatok vnútorného priestoru. Už v prípravnej fáze inžinieri značky Peugeot absolvovali dlhé testovacie jazdy v sťažených podmienkach, na ich základe navrhli viaceré vylepšenia. Podvozok je adaptovaný aj na nekvalitné cesty. Pevnosť vozidla sa zvýšila použitím väčšieho počtu spevňovacích skrutiek. Automatická klimatizácia s funkciou AC max si poradí aj pri extrémnych vonkajších horúčavách.

Model 301 je prezentovaný aj ako rodinné vozidlo. Konštruktéri rátať s častou prítomnosťou

cestujúcich na zadných sedadlách a snažili sa im zabezpečiť čo najväčší komfort. Peugeot 301 je určený na trhy strednej a východnej Európy, severnej Afriky a Stredného východu. Na Slovensku sa začne predávať koncom roka. **IO**

Renault a Caterham vzniknú značku Alpine

Spoločnosti Renault a Caterham Group oznámili zámer spoločne navrhovať, vyvíjať a konštruovať športové vozidlá. Tieto vozidlá ponosú znaky modelov Alpine od Renaultu, ako aj vozidiel od Caterham Cars, automobilovej divízie Caterham

Group. Priestory na realizáciu projektu poskytnie Renault. Automobily sa budú vyrábať v jeho fabrike v Dieppe vo francúzskej Normandii.

Caterham Group na základe dohody získa 50-percentný podiel na firme Automobiles Alpine Renault, momentálne 100-percentnej dcére spoločnosti Renault SAS. Société des Automobiles Alpine Caterham, ktorá vznikne z tohto partnerstva, bude vytvorená v januári 2013.

Dohodnutá spolupráca je súčasťou snahy Renaultu obnoviť značku Alpine, legendárneho športového vozidla, ktoré žalo úspechy najmä v 70. rokoch. Renault tento rok predstavil koncept nového Alpine A110-50. **RN**

Luxusná Škoda Yeti

Nároční zákazníci si od konca októbra môžu zvoliť prvé SUV značky Škoda vo vrcholnom vyhotovení Laurin & Klement. Po modeloch Octavia a Superb je tretím modelovým radom, dostupným v tejto luxusnej výbave, Škoda Yeti. Súčasťou výbavy sú 17-palcové disky Annapurna z ľahkej zliatiny, bi-xenónové svetlomety s natáčaním do zákrut, sklá SunSet s vyšším stupňom tónovania či strieborný strešný nosič.

Sedadlá, trojramenný multifunkčný volant, hlavica radiacej páky a držadlo ručnej brz-

dy sú vyhotovené v čiernej koži so strieborným obšitím. Novým bezpečnostným prvkom je voliteľné vybavenie systémom rozpoznania únavy vodiča. Systém vyhodnocuje štýl jazdy, a tým aj sústredenie vodiča, v prípade potreby sa na prístrojovom paneli objaví varovný signál. Vylepšenia sa dočkal aj navigačný systém, ktorý teraz môže prijímať signál digitálneho rádia. **LB**

Vyššie registračné poplatky

Od novembra sa zvýšili poplatky za registráciu vybraných áut a motoriek. Zdraženie sa po novele zákona o správnych poplatkoch týka väčšiny vozidiel kategórie L, M1 a N1, v závislosti od výkonu. V kategórii N1 sú zo zdraženia vylúčené úžitkové autá s tromi miestami na sedenie, používané na podnikanie.

Ak ide o vozidlo s výkonom do 80 kW, zaplatí jeho majiteľ za prvý zápis rovnakú sumu ako doteraz, čiže 33 eur. Za autá s výkonom od 80 do 86 kW sa registračný poplatok zvýšil na 167 eur. Registrácia auta s výkonom od 86 kW do 92 kW stojí 217 eur. Poplatky sa zvyšujú s rastúcim výkonom až k maximálnej hodnote 2 997 eur. Pri ostatných typoch motorových vozidiel ostávajú registračné poplatky nezmenené. Do kategórie L spadajú motorové vozidlá s menej ako štyrmi kolesami a štvorkolky. Do kategórie M1 patria vozidlá určené na prepravu cestujúcich, najviac však s ôsmimi sedadlami okrem sedadla pre vodiča. Vozidlá na prepravu tovaru s celkovou hmotnosťou do 3 500 kg spadajú do kategórie N1. **TA**

Vaše auto by vám nemalo byť ukradnuté

Monitorovacie systémy sa ukázali ako účinná prevencia

Keď motoristi, poisťovne, polícia, výrobcovia áut a bezpečnostných systémov spolupracujú, šance zlodejov sa znižujú.

Mnohí motoristi vnímajú zabezpečenie vozidiel len ako nevyhnutnú podmienku poisťovní pre krytie poisťky pri odcudzení auta. „Otázkou je, pre koho vlastne zabezpečovacie zariadenie vyberáme,“ hovorí Peter Sirotnák, riaditeľ spoločnosti Secar. „Pre poisťovňu, políciu alebo pre seba?“ Zabezpečovacie systémy, ktoré sa ponúkajú na slovenskom trhu, sa vyvíjajú tak, ako sa vyvíjajú postupy používané pri krádežoch vozidiel.

Technológie znížili kriminalitu

Krádeže a vyrábanie vozidiel mali v 90. rokoch

Vývoj zabezpečovacej techniky

- 1992:** vyhľadávací systém LoJack
- 1993:** autoalarmy
- 1995:** imobilizéry (blokovanie chodu motora)
- 1996:** mechanické zábrany (blokovanie radiacej páky a volantu)
- 1998:** pagery (rádiové hlásiče poplachu na vzdialenosť do 300 m)
- 2000:** GPS systémy (navigačné prístroje, prvé skúsenosti s technológiou)
- 2001:** kombinácia GPS + GSM (lokalizovanie vozidla v celej Európe)
- 2002:** GPS + GSM + LoJack (nasadenie do Audi, jedinečná kombinácia)
- 2006:** GPRS, monitorovacie systémy, kniha jász
- 2011:** kombinácie technológií z predchádzajúcich rokov

20. storočia takú extrémne stúpajúcu tendenciu, že niektoré značky automobilov vykazovali rovnaký počet krádeží za rok, ako bol ich ročný predaj.

Udalosti naštartovali intenzívnu spoluprácu medzi Policajným zborom SR, poisťovňami a bezpečnostnými firmami. Vyvrcholením bolo nasadenie špičkovej techniky GPS a rádiových vysieláčiek do vozidiel značky Audi. Systém umožnil monitorovanie ich pohybu po celej Európe. V priebehu jedného roka sa počet ukradnutých vozidiel tejto značky znížil z 590 na 120 kusov, čím sa preukázala opodstatnenosť montáže dodatočných zabezpečovacích systémov do vozidiel. Následne sa rozbehla spolupráca aj s ďalšími značkami automobilov.

Za 20 rokov prešlo Slovensko niekoľkými etapami spôsobu zabezpečovania vozidiel. Kým 90. roky 20. storočia naštartovali etapu vybavovania vozidiel zabezpečovacou technikou, nové milénium prinieslo GPS a GSM technológiu, ktorá výrazne pomohla pri vyhľadaní odcudzeného vozidla a usvedčení páchatelov. Kým v roku 2001 bol počet ukradnutých vozidiel na Slovensku okolo 13 000, vďaka úzkej spolupráci bezpečnostných firiem s výrobcami a investíciám do zabezpečovacích zariadení klesol počet odcudzených áut v roku 2011 na zhruba 3 500.

Potreba spolupráce

Poisťovne však postupne vylúčili motivačné bonusy pre motoristov za zavádzanie bezpečnostných prvkov a vytvorili produkty na elimináciu spoluúčasti, čím sa znovu vytvára priestor na krádeže vozidiel, najmä pri vyšších triedach. Dá sa s tým niečo robiť?

Postupy pri krádežoch (1995 – 2012)

- ➔ vytlačenie okienka vodiča, naštartovanie spojením káblov
- ➔ vyháčkovanie uzamknutého vozidla, naštartovanie spojením káblov
- ➔ použitie planžiet, pakľúčov, mechanické pretočenie zámku
- ➔ nasnímanie kódov diaľkových ovládačov od centrálnych zamykaní
- ➔ kopírovanie kľúčov zapaľovania
- ➔ použitie kvapalného dusíka na odstránenie mechanických zábran
- ➔ vytvorenie malého otvoru v miestach, kde sa nachádza kabeláž riadiacej jednotky vozidla
- ➔ vyskratovanie elektroniky vozidla cez predné alebo zadné svetlá (paralýzery)
- ➔ naskenovanie hotových kľúčov k vozidlám pomocou čítačiek
- ➔ pripojenie k riadiacej jednotke vozidla cez diaľkové pripojenie, súpravy určené na otvorenie a naštartovanie vozidla

„Je nutná komunikácia a celkový spoločenský záujem. Samotní užívatelia vozidiel si musia byť vedomí, že zabezpečením svojho majetku sa aj oni sami podieľajú na vytváraní bezpečného prostredia spoločnosti,“ konštatuje Imrich Vaváček, prezident spoločnosti Secar. Tento proces je podľa neho dlhodobý. „Spolupracovať by v tomto smere mali policajné zložky, poisťovne, lízingsvé spoločnosti, predajcovia vozidiel, ako aj majitelia áut,“ dodáva.

JD

Foto: SXC, Secar

Silnejší výkon motorov a spotreba menšia až o 15 %. Audi Q5, najúspešnejšie SUV strednej triedy v Európe, prešlo omladzovacou kúrou. Zmeny sa nedotkli len motorov, ale aj dizajnu či asistenčných systémov. Športový dizajn

Športovejšie Audi Q5

Audi Q5 s plochou kupolou strechy je jemne prepracovaný a zostrený. Veľká, jednodielna maska chladiča má zošíkmené horné rohy. Vertikálne chrómované lišty a kruhy loga Audi sú plasticky modelované. Nové sú aj nárazníky, otvory na vstup vzduchu do motorového priestoru a reflektory do hmly. Tri motory TDI a dva motory TFSI kombinujú priame vstrekovanie paliva s prepíňaním. Systém Štart-Stop je pri všetkých motoroch súčasťou štandardného vybavenia. **AG**

Hybrid Auris Touring Sports

Na tohtoročnom autosalóne v Paríži sa vo svetovej premiére predstavila aj nová Toyota Auris Touring Sports, ktorá rozšírila tento modelový rad o typ kombi. Auris má v súčasnosti 25-per-

centný podiel na predaji všetkých vozidiel v najpočetnejšej kategórii C.

Nový Auris Touring Sports bude v tejto kategórii prvým kombi s plne hybridným pohonom a technológiou HSD. S rovnakým rázvorom 2 600 mm je Auris Touring Sports o 285 mm dlhší než hatchback, pričom celý tento objem je venovaný predĺženému úložnému priestoru nového kombi. Prah batožinového priestoru je umiestnený o 80 mm nižšie v porovnaní s hatchbackom a tabuľka s evidenčným číslom je položená vyššie pre zachovanie proporčnej rovnováhy. **VN**

Prvý hybridný Outlander

Počas autosalóna v Paríži sa po prvýkrát ukázal aj úplne nový Mitsubishi Outlander s vlastnou plug-in hybridnou technológiou PHEV. Ide o prvé plug-in hybridné SUV vozidlo na svete. Využitie elektrickej energie uloženej v batérii pohonu, s možnosťou jej dobijania v pohodlí domova, na rýchlonabíjacej stanici alebo počas brzdenia (rekuperačné brzdy) dodáva novému Outlanderu PHEV výkonnosť motorov s vnútorným spaľovaním. Jeho dojazd dosahuje viac ako 880 km, čo je porovnateľné s kon-

Mitsubishi Outlander

venčnými pohonnými agregátmi. Na trhu sa objaví v roku 2013. **ZK**

Harley-Davidson sa vracia do zlatých čias

Modely štýlu Hard Candy

Oslava 60. rokov. Aj tak sa dá nazvať nový štýl Hard Candy Custom legendárneho výrobcu motoriek Harley-Davidson. Vracia sa k ére

prvých chopperov, vyznačuje sa oslnivým metalickým lakom, lesklým chrómom, štýlovými doplnkami a oblečením. Pri piatich nových modeloch Harley-Davidson pre rok 2013 (ktorý bude v znamení 110. výročia značky) si môžete vybrať až tri zo šiestnástich nových možností „vločkovitého“ laku. Ten môže byť objednaný už v základnej výbave a môže slúžiť ako podklad pre ďalšie úpravy. O prestíži značky Harley-Davidson svedčí aj nedávna audiencia predstaviteľov spoločnosti u pápeža Benedikta XVI., ktorý požehnal dve motocyklové nádrže. Jedna sa vráti do múzea značky v Milwaukee a druhú vydražia v prospech nadácie Good Samaritan. **PS**

Premiéra Lexusu LF-CC

Na parížskom autosalóne sa celému svetu predstavil nový koncept kupé strednej triedy Lexus LF-CC. Predznamenáva uvedenie nového kupé značky Lexus do segmentu D, ktoré možno očakávať už

Lexus LF-CC

v blízkej budúcnosti. Model sa vyznačuje plne hybridným pohonom a poháňanou zadnou nápravou. Spája v sebe niekoľko dizajnových prvkov svojich predchodcov. Vozidlo je vybavené novým, plne hybridným pohonným agregátom s objemom 2,5 l a veľmi dobrou hodnotou emisií CO₂ pod 100 g/km. Karoséria je akoby napnutá medzi prednými a zadnými blatníkmi, pričom zadné blatníky nie sú také výrazné ako predné. Toto riešenie podporuje koncentráciu hmotnosti vozidla na hnané kolesá, automobil tak maximálne prifne k vozovke. **PT**

Predstavenie Škody Rapid

Svetovú výstavnú premiéru v Paríži má za sebou aj Škoda Rapid, ktorú postupne začínajú uvádzať na európske trhy. Na Slovensku bude základný model s motorom 1,2 MPI/55 kW k dispozícii už od 11 430 €. Model Rapid dopĺňa paletu českej značky medzi radmi Fabia a Octavia. Automobilka deklaruje, že žiadne iné vozidlo tejto triedy neponúka toľko miesta pre nohy a hlavy cestujúcich a súčasne aj pre ich batožinu. Batožinový priestor má 550 litrov.

Paleta modelov pre Európu zahŕňa štyri benzínové a dva naftové motory. Už na

začiatku predaja bude k dispozícii päť variantov vo verzii Green tec. „Sme si istí, že tento model práve v Európe prinesie citel'né oživenie svojho segmentu,“ hovorí Winfried Vahland, predseda predstavenstva spoločnosti Škoda Auto. **LB**

Budova Tower 185
vo Frankfurte
nad Mohanom

Zelené kancelárske budovy sú žiadané

Ekologická budova usporí značné prostriedky na prevádzku a prospeje zdraviu zamestnancov. Takéto budovy vyrastajú po celej Európe.

Pri stavbe kancelárskej budovy je možné zrecyklovať až 90 % odpadu. Podarilo sa to napríklad pri stavbe Tour Total či MBVD v berlínskom komplexe Europacity alebo budovy Tower 185, ktorá je súčasťou modernej štvrte Europaviertel vo Frankfurte nad Mohanom. Na jej toaletách sa na splachovanie využíva dažďová voda, vďaka čomu sa ušetrí 2,3 milióna litrov pitnej vody ročne.

Až 26 % strešných plôch a terás Tower 185 pokrýva zeleň. Zamestnancom slúžia nielen bicyklové státi, ale aj stanice na dobíjanie elektromobilov umiestnené v podzemných garážach kancelárskeho komplexu. To je len nie-

koľko faktov o tzv. zelených budovách, ktoré postavila spoločnosť CA Immo ako developer a investor v zahraničí.

Udržateľnosť od začiatku do konca

Ekologické aspekty sú pri takýchto projektoch kľúčovým faktorom. Myšlienka udržateľnosti sa odzrkadľuje nielen počas stavebných prác, ale už v prvotných návrhoch. Od výberu pozemku a projektovania cez výstavbu budov až po použité stavebné materiály a likvidáciu odpadu.

V budove Tower 185 sa na splachovanie využíva dažďová voda, 26 % strešných plôch a terás pokrýva zeleň.

Pri výstavbe sa zohľadňujú recyklácia odpadu i použité zdroje. Z hľadiska samotnej budovy ide predovšetkým o zníženie spotreby energie

a dôraz sa kladie na dostatok denného svetla. Súčasťou budov sú senzory na osvetlenie a šetriace lampy, vodu šetriace armatúry alebo parkovacie miesta pre bicykle. Zamestnanci tak môžu využiť taký druh dopravy, ktorý nezaťažuje životné prostredie.

Hrdosť na „eko“ zamestnávateľa

Zelené budovy neprinášajú len energetickú úsporu. Zo skúseností zahraničných užívateľov vyplýva, že prispievajú aj ku kvalitnému vnútornému prostrediu. „Pri hľadaní nového sídla sme mali jasno: musí to byť zelená budova,“ prezradil Thomas Mechthold zo spoločnosti PricewaterhouseCoopers, jeden z nájomcov priestorov

Ekologické aspekty sa zohľadňujú od výberu pozemku cez použité stavebné materiály až po likvidáciu odpadu.

v Tower 185. „Zhodli sme sa, že energeticky efektívna stavba sa nám vyplatí, keďže dodatočné náklady za posledné roky stúpili a naďalej budú rásť. Podpora udržateľnosti sa oplatila, mnoho našich zamestnancov je hrdých na to, že pracuje v takejto budove a navyše vo firme podporujúcej ochranu životného prostredia.“ Aktuálny prieskum, uverejnený na stránke spoločnosti CA Immo, ukazuje, že viac ako 52 % spotrebiteľov dbá na etické požiadavky a sociálne angažovanie sa podniku. Predstavitelia a zamestnanci koncernu, ktorý sa zaraďuje

Súčasťou budov sú senzory na osvetlenie, vodu šetriace armatúry alebo parkovacie miesta pre bicykle.

medzi popredné spoločnosti na európskom reálnom trhu, dodržiavajú manuál udržateľných činností pri každodennej práci a stávajú sa tak príkladom pre ostatných konzumentov.

Zelená budova v Bratislave

Výstavba objektu Bratislava Business Center 1 Plus (BBC 1 Plus) chce nadviazať na úspech podobných projektov v Nemecku. Prvá zelená administratívna budova v hlavnom meste bola nedávno dokončená. BBC 1 Plus získala ako prvá budova na Slovensku tzv. predcertifikát LEED. Ide o nový koncept výstavby na poli kancelárskych realít na Slovensku. Okrem toho, že v sebe spája prísne ekologické požiadavky a integrovaný dizajn, prináša na slovenský realitný trh ideu komplexnej udržateľnosti.

RO

Foto: CA Immo

Protherm Production má vlastný vývoj

Vlastným výskumom a vývojom sa na Slovensku môže pochváliť iba niekoľko firiem. Zahraničné spoločnosti pôsobiace na slovenskom trhu si túto oblasť ponechávajú v prevažnej miere v domovských krajinách. Jednou z výnimiek je skalická spoločnosť Protherm Production, člen skupiny Vaillant Group, svetového výrobcu kotlov. V skalickom závode sa vyrábajú kotly pre trhy v 24 krajinách Európy, Ázie a Afriky.

Na ďalšie smerovanie vývoja v tejto brandži majú rozhodujúci vplyv záujmy a potreby jednotlivých trhov. Zatiaľ čo krajiny západnej Európy preferujú vysoko účinné vykurovacie systémy, v kombinácii s obnoviteľnými zdrojmi energií, východná Európa sa prikláňa k menej sofistikovaným riešeniam.

Vývoj v Protherm Production sa zameriava na potreby východných trhov, teda na jednoduchšie a robustnejšie vykurovacie zariadenia, pričom

sa špecializuje najmä na nekondenzačné kotly. V oblasti hydraulických komponentov, naopak, sleduje najnovšie trendy a technológie a ponúka riešenia pre produkty celej skupiny. Vo vývojom centre spoločnosti pracuje 36 odborníkov, teda asi 10 % z celkového počtu zamestnancov skalického závodu. Spoločnosť pritom chce v blízkom čase vývojársky tím ďalej posilniť až na dvojnásobok súčasného stavu. **SN**

Nižšie nájom za kancelárie v Bratislave

Priemerná požadovaná výška čistého nájmu za kancelárske priestory v Bratislave sa počas 3. štvrťroka 2012 mierne zmenila. Podľa internetového portálu kancelarie.sk je pritom zo strany nájomcov v hlavnom meste záujem najmä o priestory s plochou do 200 štvorcových metrov.

Požadovaná cena za nájomné kancelárií najvyššieho štandardu A a B sa v období od júla do septembra zmenila medzikvartálne v troch z piatich bratislavských okresov. V Bratislave II kleslo priemerné nájomné o 0,4 eura na 11 eur

za m² na mesiac. V Bratislave IV sa znížilo o 0,3 eura na 9,7 eura a v Bratislave V kleslo z 11,3 na 10,7 eura.

V prípade kancelárskych priestorov najnižšieho štandardu C sa priemerné nájomné zmenilo len v dvoch okresoch a v oboch prípadoch sa medzištvrtročne zvýšilo. V Bratislave I došlo k zvýšeniu o 30 centov na 7,7 eura za m² na mesiac a v Bratislave II nájomné narástlo o 10 centov na 7,5 eura. V treťom okrese ostala cena na úrovni 6,6 eura, vo štvrtom na 7,1 eura a v piatom na 6,9 eura. **TA**

Fínsky developer s otvoreným prístupom

Fínsko-slovenský developer YIT Reding po začatí výstavby dúbravského obytného komplexu Tarjanne pripravuje v Bratislave nový rezidenčný projekt: byty Villinki v Karlovej Vsi. Tak ako pri prvom projekte, aj tu ponúka typický fínsky štandard bývania, spojený s častým používaním dreva a iných prírodných materiálov, ako aj snahou zasadiť stavbu do okolitej prírody. Drahšie z bytov budú mať vlastné sauny.

Viac ako stovka podzemných parkovacích

miest bude určená aj pre verejnosť. Takéto riešenie odstraňuje známu bolesť bratislavských stavieb, kedy verejnosť do garáží prístup nemá a vozidlá návštevníkov obsadia všetky priľahlé chodníkové zóny. Ďalším netradičným prístupom je intenzívna komunikácia developera s bezprostrednými susedmi pripravovaného projektu. Tí sa o zámere stavať dozvedeli ako prví a majú možnosť adresovať developerovi svoje otázky a pripomienky. **RO**

Európske stavebníctvo sa internacionalizuje

Na Slovensku možno za celý rok 2012 očakávať rast investícií do stavebníctva. Tvrdí to poradenská spoločnosť Deloitte, podľa ktorej nastane pozitívny rast aj v Estónsku, Luxembursku, Rakúsku, Nemecku a vo Francúzsku. V roku 2011 sa investície do stavebného sektora v celej EÚ znížili o 0,9 %. V roku 2012 možno očakávať pokles o 1,7 % a v roku 2013 zasa mierny nárast o nepatrných 0,6 %. Kľúčovou stratégiou na udržanie rastu európskeho stavebníctva naďalej zostáva vyhľadávanie nových obchodných príležitostí prostredníctvom internacionalizácie a diverzifikácie. Najvýznamnejšie európske stavebné skupiny čoraz častejšie prekračujú hranice starého kontinentu a hľadajú nové potenciálne regióny. Aj v nasledujúcich rokoch tak budú mať medzinárodné zákazky obrovský význam pre najväčšie európske spoločnosti. Stavebníctvo bolo dosiaľ považované skôr za lokálnu činnosť. Za hlavné prekážky internacionalizácie sa okrem lokálnej kompetencie považovali kultúrne rozdiely, odlišné pracovné a subdodávateľské právne predpisy a problémy s korupciou. **TA**

Rastie záujem o dobre usporiadané byty

Priemerné ceny bytov, ktoré sa ponúkali na predaj v hlavnom meste počas prvých 6 mesiacov tohto roka, sa pohybovali na úrovni 1 678 eur za m². V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka ide len o minimálny pokles. Podľa poradenskej spoločnosti v oblasti realit John Lang LaSalle (JLLS) výraznejšie padla priemerná cena predaných bytov, ktorá je dnes na úrovni menej ako 1 600 eur za m² bez DPH.

Počas prvého polroka prevládala v Bratislave predaj 2- a 1-izbových bytov. V medziročnom porovnaní však dopyt po 1-, 2- a 3-izbových bytoch výrazne klesol. Naopak, záujem kupujúcich sa výrazne zvýšil v prípade 1,5-izbových bytov. Dôvodom je podľa spoločnosti efektivita vnútorného priestoru.

Podľa konzultantky JLLS Márie Krásnohorskej majú v súčasnosti developeri, plánujúci výstavbu nového projektu, značnú výhodu: „Výstavbe predchádza dôkladná analýza trhu a projekt sa nastáva správne už od začiatku, čím sa tak stáva konkurencieschopný voči starým projektom.“ Staré projekty odrádzajú kupujúcich napríklad obrovskými výmerami bytov na malý počet miestností. **TA**

Ako prilákať na Slovensko viac návštevníkov

Pomôcť má cielená propagácia a oblastné organizácie

V minulosti sa k podpore cestovného ruchu pristupovalo nekoncepčne, zodpovedný rezort sa to chystá napraviť.

Presúvanie kompetencií, nekoordinované kroky, nejasná definícia cieľov a nástrojov na ich dosiahnutie sú podľa odborníkov z oblasti cestovného ruchu hlavné dôvody nízkeho záujmu o Slovensko zo strany zahraničných turistov. Generálna riaditeľka Sekcie cestovného ruchu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ivana Magátová si myslí, že sektor cestovného ruchu na Slovensku bol dlhodobo finančne poddimenzovaný.

„Napriek tomu, že existujú možnosti čerpania zdrojov z eurofondov, Slovensko nevyužilo túto príležitosť dostatočne. Zdroje neboli využité efektívne a neboli sme schopní prostriedky dôrazne zacieliť,“ uviedla I. Magátová na konferencii Budúcnosť cestovného ruchu na Slovensku. Za chybu považuje najmä to, že v minulosti sa krajina prostredníctvom kampaní snažila osloviť príliš veľké množstvo krajín. Napriek tomu, že v poslednej dobe sme sa preorientovali skôr na blízke okolie, ani tieto ciele neboli splnené dostatočne.

Propagácia krajiny ako celku

V rámci stratégie rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 sa ministerstvo chce zamerať na podporu lepšej kvality poskytovaných služieb a produktov. Tomu by mal poslužiť národný systém kvality služieb v oblasti cestovného ruchu, kde by certifikačným orgánom malo byť samotné ministerstvo. Ďalšou prioritou je propagácia krajiny prostredníctvom veľkých kampaní, najmä v okolitých štátoch, Rusku a Nemecku. Ide o krajiny, z ktorých k nám ročne prichádza najviac turistov.

Podľa I. Magátovej je potrebné propagovať Slovensko predovšetkým ako krajinu vhodnú na krátkodobé pobyty, akými sú napríklad predĺžené víkendy. „Dlhodobé pobyty sú našim želaním, vzhľadom na silnú konkurenciu okolitých krajín je však tento cieľ ťažko splniteľný,“ vysvetlila. Za hlavnú cieľovú skupinu kampaní považuje seniorov, ktorí často cestujú v medzi-sezóne, a mládež, ktorá predstavuje potenciálny klientelu pre ďalšie roky.

Aj riaditeľka krajskej organizácie cestovného ruchu v Košiciach Iveta Niňajová zdôrazňuje, že je nevyhnutná propagácia krajiny ako celku. „Ponúkanie destinácie Slovensko je veľmi vážny problém,“ upozornila. „Touroperátori mi nehovorja, povedzte mi niečo o Košiciach, o budúcom európskom hlavnom meste kultúry, ale povedzte mi niečo o Slovensku.“

Novinka: oblastné organizácie

Okrem toho sú však dôležité aj propagácia a rozvoj jednotlivých destinácií. K spájaniu síl v tejto oblasti by malo dochádzať najmä prostredníctvom aktivít oblastných organizácií cestovného ruchu. Vznikli na základe novely zákona o podpore cestovného ruchu z decembra

2011. V súčasnosti na Slovensku pôsobí 30 oblastných organizácií, ďalšie dve organizácie reprezentujú mestá Bratislavu a Košice.

Ich činnosť podporí štát tento rok celkovou dotáciou vo výške približne 3,3 milióna eur. Organizácie môžu od štátu získať toľko, koľko vybrali na členských príspevkoch od svojich členov, pričom maximálna výška dotácie je ohraničená 90 percentami z vybranej dane za ubytovanie v minulom roku. Už počas krátkeho fungovania týchto organizácií sa však objavilo niekoľko nedostatkov.

Otázky nad financovaním

Problematickou témou ostáva možnosť čerpať prostriedky zo štátnej dotácie nielen na samotné produkty a služby, ale aj na marketingovú činnosť. V súčasnosti sa pripravuje druhá novela zákona, podľa ktorej by sa podmienky čerpania mali ešte sprísniť. Navyše, nie je isté, v akej výške budú organizácie financované v ďalších rokoch. „Je potrebná najmä úprava kompetencií, kto je za konkrétne oblasti zodpovedný a aké marketingové aktivity môžu organizácie vykonávať,“ uviedla výkonná riaditeľka krajskej organizácie pre Bratislavu Michaela Potočárová.

Ďalším problémom podľa predstaviteľov oblastných organizácií aj viacerých podnikateľov v oblasti cestovného ruchu je efekt dane z ubytovania. Dávka, ktorú turisti počas svojho pobytu platia, sa totiž málokedy vracia späť do tohto sektora. „Samosprávy majú pocit, že vybranú daň z ubytovania môžu použiť na iné aktivity a odmietajú jej účelové viazanie na turizmus,“ pripomenula I. Niňajová.

TA

Ilustračné foto: TASR

Návštevníci ubytovacích zariadení v Bratislave za január – jún 2012

Poradie	Krajina	Návštevníci	Prenocovania
1.	Česko	40 927	66 910
2.	Nemecko	24 932	41 441
3.	Poľsko	15 703	26 353
4.	Veľká Británia	15 182	27 308
5.	Rakúsko	14 111	20 190
6.	Taliansko	12 627	21 439
7.	USA	9 501	15 586
8.	Francúzsko	8 763	14 641
9.	Rusko	6 880	14 252
10.	Španielsko	5 660	9 813
11.	Maďarsko	5 163	9 695
12.	Čína	4 949	6 687

Zdroj: Bratislavská organizácia cestovného ruchu

Pannonhalma: 1 000 rokov histórie, 20 rokov turizmu

Arciopátstvo v maďarskej Pannonhalme bolo zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO v roku 1996, teda presne 1 000 rokov od svojho založenia. Jedno z najvýznamnejších cirkevných centier v strednej Európe, ktoré leží iba pár kilometrov od slovenských hraníc, sa teší veľkému záujmu domácich a zahraničných (najmä západných a japonských) turistov. Ročne ich sem pride okolo 100-tisíc.

Návštevníkov lákajú v prvom rade historické pamiatky, medzi ktorými dominuje bazilika svätého Martina či baroková knižnica. Avšak za ostatných 20 rokov sa tu výrazne rozvinuli aj gastronómia, vinohradníctvo či manufaktúrna výroba tradičných produktov (napríklad levanďuľovej kozmetiky). Impulzom bolo prijatie

plánu rozvoja lokality svetového dedičstva v roku 2003 s ťažiskovým zameraním na turizmus a vybudovanie hotela. Dnes sa záujemcom ponúka o. i. návšteva vínnych pivníc, arboréta, kláštornej záhrady a manufaktúry na spracovanie liečivých rastlín. V roku 2014 má pribudnúť výstavný areál. **JF**

Košice majú nevyužitý potenciál

Potenciál Košíc ako turistickej destinácie nie je využitý ani spoločne. Pomôcť by mal aj štát cielenejšou podporou aktivít cestovného ruchu v regióne. Vhodnou príležitosťou na to je podujatie Európske hlavné mesto kultúry, ktorým sa pre rok 2013 stali práve Košice. Uviedol to štátny tajomník Ministerstva dopravy, výstavby

a regionálneho rozvoja SR František Palko. „Košice predstavujú významné centrum z hľadiska multinationálneho, multináboženského, a tým aj multikulturálneho. Na tomto by mali stavať aj do budúcnosti,“ povedal počas októbrovej návštevy východnej metropoly. **TA**

Slováci menia Baltschug Kempinski

Slovenská spoločnosť Best Hotel Properties, a. s. (BHP) – trojštvrťinový vlastník hotela Baltschug Kempinski – oznámila ukončenie prvej fázy renovácie tohto prestížneho hotela v centre Moskvy. Finalizácia projektu je plánovaná na rok 2014. Päťhviezdičkový hotel je v portfóliu BHP od roku 2009. Celkové náklady na renováciu sú odhadované na 30 miliónov

eur. Ide o významnú rekonštrukciu, ktorá je navyše realizovaná počas prevádzky.

V hoteli doposiaľ prebiehala rekonštrukcia reštauračných prevádzok a banketových priestorov. Významným posunom v kvalite poskytovaných služieb je vynovené druhé poschodie hotela, ktoré môže hostiť tisícku účastníkov konferencií v 11 miestnostiach.

Developerom je J&T Real Estate Vostok, dcérska spoločnosť slovenskej J&T Real Estate Holding. Celé renovácii dáva tvár dizajnérka Zuzana Cambelová. Okrem iného je autorkou mramorovej mozaiky, ktorá zdobí foyer hotela. Celú stenu recepcie tvorí veľkolepé sklenené dielo s rozmermi 7,5 x 2,8 metra. Znárodňuje sedem koní najväčších ruských bohatierov a jeho autorom je takisto slovenský umelec – Peter Rusnák. **JF/TA**

Accor zosilnel v Južnej Amerike

Hoteliarska skupina Accor oznámila akvizíciu hotelového portfólia mexickej spoločnosti Grupo Posadas za 275 miliónov dolárov. Vďaka tejto transakcii sa zastúpenie Accoru v Brazílii rozšíri na 164 hotelov s 26 200 izbami, čím pokryje všetky hotelové segmenty a posilní svoje po-

stavenie vo vyššom a strednom segmente. A to pred dvoma významnými športovými akciami: Majstrovstvami sveta vo futbale 2014 a Letnými olympijskými hrami 2016. Celkovo sa tak portfólio Accoru v Južnej Amerike bude skladať z viac ako 200 hotelov s 34 000 izbami. **MM**

PREDPLATITELSKÁ SÚŤAŽ
O DOVOLENKY
A ĎALŠIE CENY!

www.vyhrajDovolenku.sk

časopis
CESTOVATEL

Nová bezpečná lanovka na Chopok

Spoločnosť Tatra Mountain Resorts (TMR) investovala do výstavby novej, viac ako dva kilometre dlhej lanovky na vrchol Chopka. Moderná lanovka, jedna z mála svojho druhu v Európe, dokáže nerušené fungovať aj pri silnom vetre s rýchlosťou do 120 km/h a plnom zaťažení 22 ton. Vie bezprostredne zareagovať na kritické situácie, ako sú náhle zvýšenie rýchlosti vetra, výpadok hydrauliky alebo riadiacich systémov či nadmerná zmena polohy lana. V takýchto prípadoch musí lanovka signalizovať ohrozenie a ak je to nevyhnutné, aj sama zastaviť.

Lyžiar a ostatní turisti môžu očakávať spustenie jej prevádzky začiatkom decembra. Nie je to jediná technická novinka, ktorú TMR pripravuje na Chopku. Z južnej strany stavajú 15-miestnu kabínkovú lanovku a na severnej pribudne špeciálny lanovkový vláčik, ktorý bude lyžiarov vyvážať z Bielej púte až na Priehybu. VN/TA

Štajersko láka aj lyžiarov – začiatok

Turistický región Hochsteiermark na severe rakúskej spolkovej krajiny Štajersko sa v tomto roku snaží prilákať aj amatérskych

lyžiarov, ktorí na lyžiach už niekoľko rokov nestáli. Ponúka im službu osobného inštruktora, ktorý si „navrátilca na lyžiarsky svah“ vezme na starosť. Vybaví požičanie výstroja a na požiadanie zabezpečí bohatý program, od turistiky so snežnicami alebo fákľami cez jazdu na saniach ťahaných koňmi až po sánkovanie. A, samozrejme, poskytnete hodiny lyžovania.

Pobytové „balíky pre navrátilcov“ obsahujú okrem osobnej starostlivosti aj permanentku na vleky, nocľah a stravu. Málokto vie, že moderné alpské lyžovanie sa zrodilo práve v Štajersku. Návštevníci sa o tom môžu presvedčiť v múzeu zimných športov v mestečku Mürzzuschlag. Región okrem toho ponúka množstvo vianočných trhov, adventných akcií a kultúrnych podujatí.

VN/UG

Liptov a Zakopané spoločne propagujú Tatry

Regionálne združenie cestovného ruchu Klastier Liptov a Biuro Promocji Zakopanego (BPZ) už viac ako dva roky propagujú Tatry ako celok. „Nepocítujeme našich liptovských partnerov ako konkurenciu. Tatry chceme propagovať ako celok, podobne ako to robia v Alpách, ktoré zbytočne nedelia na francúzske, švajčiarske, nemecké či rakúske,“ hovorí Zofia Godlewska z BPZ. Jedným z hlavných zámerov spolupráce je

predstaviť Tatry ako región, ktorý dokáže ponúknuť alternatívu voči Alpám nielen pre poľských a slovenských turistov, ale aj Rusov, Ukrajincov, Maďarov či obyvateľov pobaltských republík. Za dva roky sa podarilo vytvoriť mnoho pevných vzťahov na úrovni samospráv, podnikateľov a združení pôsobiacich v cestovnom ruchu z oboch strán najmenších európskych veľhôr. TA

Oáza oddychu v Sárváre

Mesto Sárvár v západnom Maďarsku sa od objavenia liečivej vody v roku 1961 rozvíja ako atraktívny cieľ kúpeľného turizmu. Tunajšie termálne pramene sú najvýdatnejšie v krajine. Romantické malomesto s približne 12-tisíc obyvateľmi dnes patrí do skupiny „Royal Spas of Europe“ (Kráľovské kúpele Európy), exkluzívneho klubu tradičných liečivých kúpeľov.

Blízko centra mesta, ale uprostred zelene, stojí päťhviezdičkový hotel Spirit, ktorý denník Népszabadság označil za najlepší kúpeľný hotel Maďarska. V roku 2010 získal ocenenie European Health & SPA v kategórii Najlepšia kúpeľná destinácia. V jeho okolí sa nachádza sedem jazier, lúky a listnaté lesy. V rozsiahlom kúpeľnom centre v hoteli je okrem bazénov

a sú k dispozícii aj 22 vaní s horúcou vodou, prúdiace potôčky liečivej vody, vodopády a vyvýšené „ostrovčeky pokoja“. V 88 liečebných miestnostiach majú hostia možnosť využiť viac ako 130 procedúr. Špecialitou hotela je vlastný prameň liečivej termálnej vody, ktorá sa napuští do 11 bazénov. VN

Českým hotelom pribúdajú domáci hostia

Česi čoraz častejšie trávia dovolenku vo svojej vlasti. České hotely dosahujú tento rok rekordnú návštevnosť domácich turistov. V júli 2012 ich ubytovali 324 000, čo bol mesačný rekord v celej porevolučnej histórii českého hotelierstva. Aj nasledujúce mesiace zazna-

menali medziročný nárast domácej klientely. Českí hotelieri si však celkovo polepšili len mierne, lebo im zároveň ubúdajú zahraniční návštevníci. Zreteľný je najmä úbytok klientov z Nemecka a Holandska. Hotely sa preto v krajine začali viac zaujímať o domácich návštevníkov. Okrem iného zlepšili aj ponuku pre rodiny s deťmi. Agentúra CzechTourism potvrdila, že Česi sa stále viac ubytovávajú v troj- a štvorhviezdičkových hoteloch. Vo štvorhviezdičkových hoteloch ich pobyty za posledných šesť rokov vzrástli takmer o 100 %. Šéf cestovnej kancelárie Atis Petr Krč pripisuje posledný vývoj aj rozmachu zľavových portálov. Vďaka nim rastie dopyt po takzvanej druhej dovolenke, predĺžených víkendoch a podobne. JF/TA

Vyznáte sa v koňakoch?

Koňak je najznámejším typom brandy. Vyrába sa z hrozna dvojitou destiláciou prekvaseného vínneho muštu. Aby sa liehovina mohla označovať ako koňak, musí spĺňať prísne kritériá. Musí pochádzať z okolia mesta Cognac v západnom Francúzsku. Môže pochádzať iba z bielych odrôd Folle Blanche alebo Colombard. A musí zrieť v dubových sudoch minimálne dva roky od skončenia destilačnej sezóny. Región Cognac sa delí na šesť oblastí podľa kvality hrozna (uvedené v klesajúcom poradí): Grande Champagne, Petite Champagne, Borderies, Fins Bois, Bons Bois a Bois Ordinaires. Hrozná z jednotlivých oblastí sa medzi sebou

môžu miešať. Ale ak je na koňak použitý iba vinič odrody Ugni Blanc, ktorý bol vypestovaný v oblasti Grande Champagne, destilát môže mať na etikete označenie Première cru du Cognac.

Za všeobecne rozšíreným označovaním veku koňaku stojí Maurice Hennessy. Jeho klasifikácia je od roku 1947 aj právne zakotvená. Koňaky sa podľa veku delia na tri základné kategórie:

- V.S. (Very Special), 1 hviezdička – v sude zrel minimálne dva roky,
- V.S.O.P. (Very Superior Old Pale), 2 hviezdičky – minimálna doba zrenia 4 roky,
- X.O. (Extra Old), 3 hviezdičky – obvykle zmes koňakov starších ako 6 rokov.

Okrem toho existuje kategória Hors d'Age (koňak mimo veku) – zmes extra starých koňakov. Ide o veľmi vzácne koňaky najvyššej kvality aj ceny. **TP**

Ideálne vychladené šampanské

Spoločnosť IMS Italmarket, dodávateľ maloobchodných predajní, ponúka originálny darček: obľúbené šampanské Veuve Clicquot Yellow Brut a Veuve Clicquot Rosé predávané v štýlovej retro chladničke. Takýto obal je nielen efektný, ale aj užitočný. Udrží šampanské až dve hodiny v ideálnej teplote na podávanie. Veuve Clicquot Yellow Brut je už

dlho jedným z najpopulárnejších šampanských sveta – elegantné, živé, s bohatou textúrou a lahodnou, mierne ovocnou chuťou, vhodné ako aperitív aj sprievodný nápoj k akémukoľvek jedlu. Veuve Clicquot Rosé je charakteristické žiarivou farbou a vôňou čerstvých malín a divých jahôd. Jeho zmes tvorí 25 až 40 % rezervných vín. **SP**

„Skutočná“ virtuálna realita

Náhlavná súprava 3D Personal Viewer HMZ-T2 od spoločnosti Sony prináša realistický zážitok virtuálnej reality pri sledovaní filmov alebo počítačových hier. Osobitný displej pre každé oko reprodukuje živé farby s vysokým kontrastom. Vďaka 45-stupňovému zornému poľu získate širokouhľový obraz a pocit, akoby ste sedeli v rozľahlej kinosále. S dvojicou flexibilných tienidiel, ktoré môžete v prípade potreby odopnúť, dokážete odstrániť rušivé podnety z okolia.

Realistický zážitok dokresľuje virtuálny 5,1-kanálový priestorový zvuk. Súčasťou 3D Personal Viewer je technológia virtuálnych slúchadiel Virtualphones, ktorá vytvára 360-stupňové zvukové pole. Budete mať pocit, akoby ste boli z každej strany obklopení reproduktormi. **SE**

Príručné osvieženie

Praktické vlhčené obrúsky Napkin Go sú vhodným spôsobom osvieženia na cestách alebo v

kancelárii. Malé kapsuly ľahko ukryjete v kabelke alebo vrecku nohavíc. Vždy, keď ich budete potrebovať, vám budú k dispozícii. Stačí ich len vytiahnuť a stlačiť uzáver na veku. Spojením komprimovanej 100-percentnej viskózy vo forme tablety s tekutinou vznikne vlhčená utierka, ktorú už len rozviniete. Obrúsky sú dermatologicky testované a navoňané esenciou limety alebo orientálneho čaju. K dispozícii sú i špeciálne druhy Napkin Go: antibakteriálne obrúsky, odličovač a repelent proti komárom. **NG**

Zásady zimného grilovania

Grilovanie sa stalo populárnym aj na Slovensku, väčšinou ho však máme spojené s letom. S kvalitnými grilmi a príslušenstvom sa však dá bez problémov grilovať celoročne. Stačí dodržať pár pravidiel a môžete grilovať aj na zasneženej záhrade, balkóne či počas lyžovačky v horách.

Medzi základné pravidlá patrí gril s poklopom, ktorý ochráni pokrm pred poveternostnými podmienkami. Tiež zabezpečí rovnomernú teplotu počas celého grilovania. Vďaka nej sa jedlo kvalitne prepeče aj v mínusových teplotách.

S prvým pravidlom bezprostredne súvisí aj to druhé: v zime je najvhodnejšie na prípravu jedla zvoliť nepriamu metódu grilovania. Pokrm sa pripravuje mimo zdroja priameho tepla, pod poklopom. Táto metóda má jednu veľkú výhodu, ktorú práve v chladných dňoch oceníte – pripravovaný pokrm nemusíte obracať. Vďaka poklopu je totiž zaistená rovnomerná cirkulácia horúceho vzduchu z oboch strán. Prvý kotlový gril s poklopom vyvinula americká spoločnosť Weber Stephen už v roku 1952 a umožnila tak vznik tradície zimného grilovania v USA a Kanade. **WS**

Ražné pivo Zlatý Bažant

Spoločnosť Heineken každoročne pred Vianocami uvádza na slovenský trh limitovanú edíciu sviatočného piva Zlatý Bažant. Tento rok prišla s ražným pivom Zlatý Bažant Roggen. Ide o špeciálny ležiak so stupňovitosťou 15,2 %. Pri jeho tvorbe sa v hurbanovskom pivovare inšpirovali tradičnou receptúrou a bohatou históriou ražného piva Roggen, ktoré bolo známe už u starých Germánov. Ražný slad sa používal najmä v oblastiach dnešného Bavorska. V časoch neúrody bola raž vyhradená na pečenie chleba a tradícia ražného piva sa prerušila až na 500 rokov. **JH**

Jesenná detoxikácia chráni pred vírusmi

Pomôžte črevám, pečeni a obličkám, hýbte sa a relaxujte. Zabezpečte si vhodnú stravu s vitamínmi a minerálmi.

V čase jesene je vhodné posilňovať vlastnú imunitu, aby sme boli schopní ubrániť sa rôznym vírusom. Jedným zo spôsobov, ako im predchádzať, je pustiť sa do dôkladnej detoxikácie tela. Odbúranie toxínov môže pomôcť aj pri doteraz neúspešnom chudnutí. Ako teda správne detoxikovať svoj organizmus? Povedzte si o niekoľkých hlavných zásadách.

Prečistite si črevá

Organizmus sa snaží rôznymi cestami zbaviť odpadov, ktoré sa označujú ako toxíny. Patria medzi ne chemikálie, potravinárske prísady, pesticídy a mnohé ďalšie látky, ktoré nie sú

Činnosť čriev zlepšíte vlákninami, obličiek brusnicami, pečeni pomôže pestrec mariánsky.

pre telo prirodzené. Telo na svoju úlohu často nestačí a dochádza k zanášaniam organizmu. Jedným z príznakov je nadúvanie a zápcha,

ktorá vedie k dlhšej prítomnosti toxínov v tele. Zlepšenie činnosti čriev, a tým aj rýchlejšie odbúravanie škodlivín dosiahnete hrubozrnnými potravinami bohatými na vlákniny alebo acidofilným mliekom.

Brusnice pomôžu obličkám

Obličky slúžia ako čistička krvi. Ak sú však preťažené, nemôžu svoju úlohu dostatočne plniť. Táto záťaž sa prejavuje zakaleným močom. Veľmi dobré účinky v prevencii problémov s močovým cestami dosiahnete konzumáciou brusnic, ktoré si môžete dopriať v podobe džúsu, sušeného ovocia alebo výživových doplnkov.

Hýbte sa a relaxujte

Pohyb je dôležitou súčasťou posilňovania obranyschopnosti a prospieva aj účinnejšiemu odvádzaniu škodlivín z tela. Ak pravidelne športujete, spaľujete efektívnejšie tuk a aj vaše črevá lepšie fungujú. Toxíny sa, navyše, vyplavujú v pote. Pri športe je teda dôležité dbať na dostatok tekutín. Počas očistnej kúry

by ste mali aj často relaxovať. Nezabúdajte na ničím nerušený a dostatočný spánok.

Doplňte si vitamíny a minerály

K detoxikácii patrí okrem pravidelného pitného režimu aj zabezpečenie odporúčaných dávok vitamínov a minerálov. V jesennom období je dobré zaobstarať si zdroj zinku, ktorý účinne zabraňuje

Zinok účinne zabraňuje rozmnožovaniu vírusov, vhodný je v kombinácii s vitamínom C.

rozmnožovaniu vírusov. Vhodný je v kombinácii s vitamínom C, ktorý je jedným z najsilnejších prírodných antioxidantov. Služi ako ochrana proti starnutiu, pozitívne ovplyvňuje hladinu cholesterolu a chráni pred zápalmi hrubého čreva.

Uľahčite svojej pečeni

Pečeň čistí organizmus. Ak je zanesená toxínmi, nedochádza k správnejmu tráveniu. Počas detoxikácie je teda vhodné vyvarovať sa alkoholu, kofeínu, tučných jedál, ostrého korenia a bielej múky. Prednosť by ste mali dať ovociu, zelenine a rôznym bylinným čajom. Na regeneráciu pečeneových buniek je najlepšia stredomorská rastlina pestrec mariánsky. Dá sa z neho variť čaj, ale ťažko sa lúhuje. Je však bežne dostupný v podobe výživových doplnkov. **ES**

Ilustračné foto: SXC

Psychohygiena patrí k starostlivosti o zdravie

Náš duševný stav ovplyvníme príjemnými aktivitami, ale aj výberom televíznych relácií či hudby.

Duševné zdravie neznamená len neprítomnosť duševnej choroby. Ako pripomína hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre psychiatriu a prednosta II. psychiatrickej kliniky Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach Ivan Dóci, je to širší pojem, ktorý sa dá definovať ako stav zdravotnej, ekonomickej, sociálnej a bezpečnostnej pohody jednotlivca.

Predchádzanie stresu

V dnešnej zrýchlenej dobe, keď sú na ľudí kladené veľké nároky, a takisto v čase ekonomickej krízy, ktorá sa podpisuje pod finančnú

a sociálnu neistotu, je podľa I. Dóciho dôležité udržiavanie psychohygieny, s ktorou úzko súvisí životný štýl človeka.

Únava, stres, negatívne myslenie či pocity strachu a úzkosti preukázateľne súvisia nielen s našim vnímaním sveta, ale podieľajú sa aj na vzniku a priebehu mnohých telesných ochorení, čomu sa dá predísť pri troche vôle a zdravých návykoch. Je na natureli každého človeka, ako bude stres eliminovať. Môže to byť aktívny šport, nenáročná prechádzka v prírode, počúvanie hudby, stretávanie sa s príjemnými ľuďmi, „pestovanie“ nejakého konička, čítanie kníh... „Možnosť je veľa, len si stačí vybrať príjemnú aktivitu, ktorá zmierni dopady stresu na naše zdravie,“ radí Ivan Dóci.

TV programy si vyberajte

Duševné zdravie národa výrazne ovplyvňujú

aj médiá, najmä obsah niektorých televíznych a rozhlasových relácií. Napríklad v škandinávskych krajinách je bežné, že súčasťou rady pre rozhlasové a televízne vysielanie je aj odborník na duševné zdravie. Ten posudzuje, aký vplyv bude mať určitá relácia na duševný stav obyvateľov a duševný vývoj detí a mládeže.

„Aj výber televízneho programu môže ovplyvniť našu psychickú pohodu, rovnako ako hudba, ktorú počúvame, či prostredie, v ktorom sa nachádzame,“ upozorňuje I. Dóci. „Človek zvyčajne intuitívne vie, čo na neho vplyva pozitívne a čo ho nejakým spôsobom vyváža z rovnováhy. Preto by mal počúvať svoje inštinkty a venovať sa veciam, ktoré sú pre neho príjemné. Psychická a fyzická pohoda sa podpisujú pod dobré duševné zdravie, a to ovplyvňuje celý ľudský organizmus.“

TA

Kolagén a naše kĺby

Preťažovanie kĺbov netreba podceňovať, môže viesť k chronickým problémom. Prevenciou je menej stresu, viac relaxu a prípravky s kolagénom.

Len málo moderných ľudí nemá počas svojho života nijaký problém s kĺbmi. Pri sedavom zamestnaní, práci v stoji, ale ani pri intenzívnom športovaní nie ste pred ochoreniami kĺbov v bezpečí. Najmä kolenné kĺby sa denne preťažujú, opotrebovávajú a niekedy tuhnú a bolia.

Možno to poznáte, keď ráno pri vstávaní, ale aj pri samotnej chôdzi, najmä po schodoch a v nerovnom teréne, prichádza bolesť. Nenechajte zísť ochorenie kĺbov až do štádia, kedy vám lekár oznámi diagnózu v podobe osteoartrózy alebo artrózy, ktorej sa už nezabavíte.

Rizikové faktory

Osteoartróza je pomerne časté kĺbové ochorenie,

ktorého výskyt sa zvyšuje s vekom. Postihuje predovšetkým drobné kĺby rúk a nôh, nosné kĺby a chrbticu. Tie bolia najčastejšie pri zmene počasia alebo vtedy, ak na ne pôsobí chlad. Ďalšími faktormi môžu byť aj nadváha a preťažovanie, úrazy kolena alebo operácie.

Vo väčšej miere postihuje ženy ako mužov. Ženy majú spravidla aj intenzívnejšie a silnejšie bolesti. Po 65. roku života má kĺby poškodené viac ako 70 percent ľudí. V liečbe osteoartrózy sa veľký dôraz kladie najmä na prevenciu, pohybovú terapiu a prostriedky fyzikálnej terapie. Súčasťou prevencie je aj dodávanie pravidelných dávok kolagénu ako dôležitej súčasti spektra bielkovín v ľudskom organizme.

Zásady prevencie

„Kolagén je hlavnou tkanivovou bielkovinou a má v ľudskom tele nezastupiteľnú úlohu. Je súčasťou medzibunkovej hmoty spojivových tkanív (hlavne šliach, kostí, chrupiek a kože) a dodáva im jedinečné vlastnosti. Všeobecne spája a spevňuje tkanivá, zabezpečuje im pevnosť a pružnosť,“ vysvetľuje primárka Reuma-

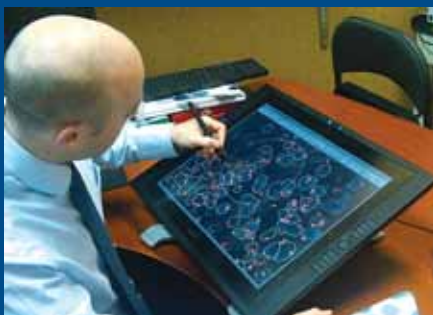
tologicko-rehabilitačného centra v Hlohovci MUDr. Elena Ďurišová.

Preto nepodceňujte prvotné signály a zabojujte proti ochoreniam kĺbov. Spomaľte vysoké pracovné tempo, zamedzte stresu a dobite si baterky príjemnou prechádzkou. Osteoartróza si dnes nevyberá pohlavie ani vek. Nevyhýba sa ani mladým ľuďom, preto je jej prevencia aktuálna v každom veku. Ak sa chcete postarať o vaše kĺby, obohaťte si stravu o výživové doplnky s obsahom kolagénu.

Príkladom takéhoto prípravku je Colafit, preparát s vysokým obsahom nedenaturovaného, kryštalického kolagénu.

KK

Foto: SXC, DP

Včasná diagnóza rakoviny pľúc

Rakovina pľúc má najvyššiu úmrtnosť zo všetkých onkologických ochorení. Iba v Spojených štátoch na ňu umrie viac ako 160 000 pacientov ročne. Priemerná dĺžka života pacientov s rakovinou pľúc je iba 18 mesiacov, a to predovšetkým preto, lebo je choroba zistená až v neskoršom štádiu. Včasné odhalenie a následná liečba môžu predĺžiť život pacienta minimálne o 5 rokov.

Izraelská spoločnosť BioView preto vyvinula nový neinvasívny test, ktorý má pomôcť pri včasnej detekcii rakoviny pľúc. Pomocou patentovaných algoritmov sa roztriedia pľúcne bunky z ústnej dutiny a horných dýchacích ciest pacienta, ktoré sa použijú ako vzorky

pre test. Potom ich technik môže ľahko rozanalyzovať pomocou fluorescenčného biopopisovača. Výsledky skenu sú zobrazované na špeciálnom monitore Solo-Touch BioView. Na základe nich je možné určiť, či niektoré z buniek vykazujú abnormálnu činnosť príznačnú pre rakovinové ochorenie.

Výsledky prvých klinických štúdií, ktoré spustili v Tel Avive, preukázali oveľa lepšiu úspešnosť tohto testovania ako pri iných neinvasívnych metódach.

IV

Zlomeniny ako prejav osteoporózy

Približne polovica všetkých ľudí, ktorí už mali osteoporotickú zlomeninu, utrpí opäť ďalšiu. Riziko ďalšej zlomeniny narastá s každou novou zlomenou kosťou, pokiaľ nie je osteoporóza včas diagnostikovaná a vhodne liečená. Aj preto bola tohtoročná kampaň pri príležitosti Svetového dňa osteoporózy, ktorý pripadá na 20. októbra, venovaná prevencii vzniku druhej zlomeniny.

Osteoporóza sa prejavuje ubúdaním kostnej hmoty, čo vedie k oslabeniu pevnosti kostí. Nie je sprevádzaná žiadnymi príznakmi a jej

prvým varovným signálom je zlomenina. Ľudia si zlomia kosť aj v dôsledku jemného nárazu, pri páde zo stola či pri bežných denných aktivitách. Po takejto podozrivej zlomenine by ľudia mali požiadať svojho lekára o zhodnotenie rizika osteoporózy a nechať si zmerať minerálnu hustotu kostí.

SO

Porazí vitamín B17 rakovinu?

Nádorové bunky likviduje, zdravým neublíži

Názory na účinnosť vitamínu B17 sa líšia. Faktom ostáva, že domorodci, ktorí ho vo veľkom konzumujú, rakovinu takmer nepoznajú.

Americký biochemik Ernestom T. Krebs mladší už v 50. rokoch minulého storočia nevidel za vznikom rakoviny neznámy vírus, baktériu či jed, ale nedostatok istej látky v strave moderného človeka. Touto látkou, ako sám tvrdil, je zlučienina, ktorú objavil a ktorá sa hojne vysky-

Amygdalín sa nachádza najmä v semenách rastlín, ako sú mandle, marhule, čerešne, broskyne či slivky.

tuje vo viac než tisícdivo druhoch jedlých rastlín. Pomenoval ju vitamín B17, no známa je aj pod označeniami laetril či amygdalín.

Amygdalín sa nachádza prevažne v semenách rastlín z čeľade ružovitých, ako sú horké mandle, marhule, trnky, čerešne, nektárinky, broskyne a slivky, ale aj v kukuřici, ľanových semienkach, prose či semienkach jablka. Napriek tomu, že väčšina týchto plodov je ľahko dostupná a obľúbená, ich jadrá z jedálneho lístka modernej civilizácie prakticky vymizli.

Kráľovstvo marhuľových jadier

Krebsovu „vitaminovú teóriu“ prevencie a liečby rakoviny potvrdzujú mnohé kultúry sveta, ktoré vitamín B17 v strave vo veľkom prijímajú a rakovinu takmer nepoznajú. Patria medzi ne napríklad obyvatelia žijúci v odľahlých zákutiach Himalájí medzi západným Pakistanom, Indiou a Čínou, v malom kráľovstve menom Hunza.

Ľudia z tohto regiónu vo svojej kuchyni tradične využívajú marhuľové jadrá, z ktorých lisujú veľmi výživný olej a užívajú ho vnútorne i zvonka. Okrem toho jedia veľa zeleniny, pohánku, proso, semenka lucerny, naklíčené strukoviny a rôzne drobné plody. Strava ľudí z Hunzy vďaka tomu obsahuje asi deväťnásobne viac vitamínu B17 ako strava priemerného človeka z industrializovanej spoločnosti.

v nich uvoľní svoju toxickú zložku a rakovinové bunky, takpovediac, „otrávi“.

Iný enzým, ktorý dokáže kyanid neutralizovať, totiž rakovinovým bunkám

na rozdiel od tých zdravých chýba.

V súčasnosti existujú dva tábory odborníkov – jedni sa snažia prinášať dôkazy o tom, že vitamín B17 skutočne môže pomôcť zvíťaziť nad onkologickými ochoreniami, druhí tvrdia, že laetril je v boji s rakovinou neúčinný a pre obsah kyanidu ho označujú za rizikový. Pravdou ostáva, že aplikovať laetril ako liečivo zatiaľ vo väčšine krajín povolené nie je a vitamín B17 tak na trhu môžete nájsť iba ako súčasť niekoľkých výživových doplnkov, ktorých neškodnosť schválili príslušné štátne orgány.

Ako prijímať optimálne dávky

Doktor Krebs svojho času navrhol minimálnu dennú dávku vitamínu B17 pre dospelého človeka na 50 miligramov. Vyššiu dávku odporúčal ľuďom s predispozíciou na rakovinu, najvyššiu tým, ktorí už ochorením trpia. Najlepší by bol príjem čistej prírodnej formy vitamínu B17. Nie je však vždy reálne jesť množstvá celého ovocia aj s jadrami, ktoré, navyše, nechutia najlepšie a ak ich skonzumujete priveľa, môžu vyvolať nežiaduce vedľajšie účinky. Dnes je teda jednoduchšie zabezpečiť si optimálne množstvo tejto pozoruhodnej látky vo forme doplnkov výživy.

Aby však bol preventívny účinok efektívny, treba vitamín B17 v potrebnom množstve prijímať celoročne. Výživové doplnky dostanete v lekárnach aj mimo marhuľovej sezóny, mnohé kombinujú vitamín B17 napríklad s betaglu-

Vyvolali záujem vedcov

Do tohto odľahlého kúta sveta sa už v roku 1922 dostal lekársky tím, ktorého členom bol uznávaný britský chirurg Robert McCarrison. Ten priniesol aj správu o najväčšom bohatstve obyvateľov malého kráľovstva – dlhovekosti a absencii rakoviny. Potom už mali ľudia z regiónu Hunza o ďalšie návštevy z vedeckého sveta postarané.

Poznatky o ich životnom štýle sa postupne poprepájali. Stopy viedli aj k ďalším ľudským spoločenstvám, ktoré žijú odrezané od okolitého

Ľudia zo severného Pakistanu, ktorí používajú olej z marhuľových jadier, nepoznajú rakovinu.

sвета a konzumujú jedlo chudobné na sacharidy, no bohaté na rastlinné proteíny, minerály a vitamíny, najmä vitamín B17. Časť odborných kruhov sa tak začala zaoberať tvrdením, že absencia rakoviny priamo súvisí s množstvom vitamínu B17 v prirodzenej strave.

Obavy i nádeje

Vitamín B17 vyvoláva aj určité obavy, pretože jeho molekuly obsahujú aj kyanid, ktorý môže byť pre telo vysoko toxický. V tomto prípade

však nepredstavuje veľkú hrozbu. Z molekuly B17 ho totiž dokáže uvoľniť len enzým zvaný beta-glukozidáza, ktorý sa v tele nenachádza v nebezpečnom množstve. Výnimkou sú len rakovinové bunky, kde je ho, naopak, dostatok. To znamená, že laetril

Odporúčaná preventívna denná dávka vitamínu B17 pre dospelého je aspoň 50 mg.

kánmi z liečivých húb a marhuľovým olejom. Podporujú tak nielen prevenciu onkologických ochorení, ale zároveň pomáhajú posilniť imunitu a dosiahnuť celkovú vitalitu a sviežosť.

TC

Foto: SXC, Terezia Company

Silná imunita s beta glukánom

Účinky hľivy ustricovej sú známe od staroveku, jej výťažky nájdete vo výživových doplnkoch.

V poslednom období sa ako najúčinnější prostriedky na podporu imunity ukazujú prírodné polysacharidy – beta glukány. Z nich je to najmä beta glukán vo forme 1,3/1,6 (beta-1,3/1,6-D-glukán). Tento prírodný imunostimulant má priaznivý vplyv na funkčnosť imunitného systému, ba dokonca protirakovinové účinky. Extrahuje sa z hľivy ustricovej, ďalšími zdrojmi beta glukánu sú skupina drevokazných húb, nazývaná medicínske huby, ďalej kvasnice a niektoré druhy obilnín.

Pomáha bez vedľajších účinkov

Účinky medicínskych húb sú známe už celé storočia najmä v tradičnej ázijskej medicíne. Beta glukán ako účinná látka týchto húb bol objavený pred približne 60 rokmi. V súčasnosti je najviac študovaným prírodným imunostimulantom (látkou podporujúcou činnosť imunitného systému), doteraz sa ním zaoberalo viac ako 10 000 výskumných štúdií a článkov.

Výskumami sa dokázalo, že beta glukán moduluje imunitný systém – aktivizuje málo aktívne imunitné bunky a utlmuje hyperaktívne (to má význam pri autoimúnných ochoreniach a alergiách). Na rozdiel od mnohých iných aktívnych látok a liečiv nemá prakticky žiadne známe vedľajšie účinky, nie je toxický, nevytvára závislosti, ani sa ním nedá predávkovať. S mnohými liečivami a prírodnými aktívnymi látkami vytvára synergie – ich účinky sa vzájomne podporujú – napr. s resveratrolom (antioxidantom z červeného hrozna) alebo vitamínom C.

Beta glukán účinkuje aj lokálne – na koži, kde

napomáha tvorbe nového tkaniva kože a chráni ju pri poškodení popáleninami alebo úrazmi. Beta glucan Gel pomáha pri ošetrovaní popálenín, zápalov kože po ožarovaní, ale je prospešný aj pre regeneráciu suchej, citlivej a popraskanej pokožky.

Vysoko čistý prípravok

Na to, aby mal beta glukán zodpovedajúce účinky, je dôležité, aby pochádzal z kvalitnej suroviny a mal vysokú čistotu. Slovenská biotechnologická firma Natures extrahuje beta glukán z čerstvej, certifikovanej ekologicky pestovanej hľivy. Pomocou patentovaného extrakčného procesu získava beta glukán v čistote až 95 %. Navyše, beta glukán je pred použitím v spotrebiteľských výrobkoch (kapsuly, sirupy, gél) mikronizovaný, čo prispieva k zvýšeniu jeho biologickej dostupnosti v organizme.

Viac informácií nájdete na www.natures.sk.

PR

Prečo podporovať imunitný systém?

Oslabený organizmus s nefunkčnou imunitou je dobrým hositeľom pre patogény – vírusy, baktérie, plesne či parazity. Navyše, „unavená“ imunita nemusí ustriechnúť tvorbu aberačných buniek a novotvarov, z ktorých sa môžu vyvinúť onkologické ochorenia.

Proti funkčnosti imunitného systému pôsobi viacero faktorov, pričom nie všetky vieme ovplyvniť. Patrí sem zvýšená fyzická námaha a psychický stres, ktoré pri dlhodobom pôsobení znemožnia imunitnému systému sa zregenerovať. Ďalej sú to životospráva, znečistenie životného prostredia a v neposlednom rade vek.

Káva v rozumnom množstve neškodí

Kofeín sa vyskytuje napríklad v čajových lístkoch, kávových bôboch a kakaových bôboch, z ktorých sa vyrába čokoláda, ale dá sa vyrobiť aj umelo. Konzumácia primeraného množstva kofeínu – približne takého, aké je obsiahnuté v dvoch až troch šáľkach

kávy alebo piatich až šiestich plechovkách kolových perlivých nápojov – nie je podľa odborníkov spojená s negatívnymi účinkami na zdravie.

Kofeín sa dobre vstrebáva z tráviaceho traktu a jeho účinok sa prejaví asi po 15 minútach. Početné štúdie dokázali, že pitie nápojov s kofeínom zvyšuje duševnú sviežosť, poznávacie schopnosti, bdelosť a fyzickú výdrž, pričom má vplyv aj na redukciu rizika vzniku cukrovky 2. typu, rakoviny hrubého čreva, Parkinsonovej choroby alebo kardiovaskulárnych ochorení.

Odborné údaje publikované v posledných rokoch nepotvrdili dlhodobu tradovanú správu o tom, že káva spôsobuje dehydratáciu organizmu. Mierny diuretický účinok po kofeíne je však známy a nepopierateľný. Tento efekt kofeínu na tvorbu moču sa však u pravidelných konzumentov kávy vďaka tolerancii na kofeín oslabuje. **TA**

Beta glucan

vaša denná dávka imunity

Beta glucan 500

- najsilnejší beta glucan z hľivy na slovenskom trhu
- výnimočná čistota pre výnimočné účinky

Baciltrafil

- unikátna kombinácia aktívnych zložiek:
- beta glucan + resveratrol + vitamín C s vedecky preukázanými synergickými účinkami
- selén + zinok - prispievajú k správnejmu fungovaniu imunitného systému
- antioxidant resveratrol + zinok - prispieva k ochrane buniek pred oxidačným stresom

Výživové doplnky. Výrobca: Natures s.r.o., A. Sládkoviča 33, 91701 Trnava. natures@natures.sk, tel/fax: 033/55 01 673.
Výroba a predaj beta glukánu z medicínskych húb v systémoch riadenia kvality ISO 9001:2008 a ISO 22000:2005.

www.natures.sk

Pri nákupe liekov rozhoduje najmä značka

Väčšina Čechov a Slovákov je verná oblúbeným prípravkom, nechá si však aj poradiť od lekárnik.

Najdôležitejším faktorom pri nákupe voľnopredajných liekov a výživových doplnkov v Českej republike a na Slovensku je osobná skúsenosť s konkrétnym produktom. Pri výbere značky sú potom spotrebiteľia značne lojalní. Druhým

Popri značke je ďalším významným kritériom odporúčanie lekára či lekárnik a potom cena.

najsilnejším faktorom je názor odborníkov, či už lekárov alebo lekárnikov. Tretím silným kritériom je cena. Prevažná väčšina spotrebiteľov má už pred vstupom do lekárne jasnú predstavu o tom, aký produkt si chce kúpiť. Často sa však nebránia vypočuť si rady a odporúčania lekárnik. Vyplýva to z aktuálnej voľnopredajnej štúdie spoločnosti GfK s názvom Klúčové faktory

a úloha lekárnik pri voľbe lieku. Prieskum sa realizoval na reprezentatívnej vzorke populácie v ČR a SR, v každej krajine sa ho zúčastnilo tisíc respondentov.

Vernosť značke

V oblasti voľnopredajných liekov si prieskum všimol lieky na bolesť, problémy s trávením, alergie a lieky na chrípku a nachladnutie. V oblasti výživových doplnkov sa zameril na vitamíny, minerály a iné výživové doplnky, ako napr. prípravky na chudnutie a liečivé bylinkové čaje. Pri niektorých kategóriách voľnopredajných liekov až polovica užívateľov siaha jedine po svojej oblúbenej a osvedčenej značke. Vysokú mieru lojality k jednej značke badať pri voľnopredaj-

ných liekoch na alergie a problémy s trávením. Spomedzi výživových doplnkov má značka silné postavenie pri prípravkoch na chudnutie. V ostatných kategóriách potom spotrebiteľia volia medzi dvomi-troimi najobľúbenejšími značkami. Pri kategóriách s veľkou lojalitou ku značke si necháva odporučiť od lekárnik alternatívu necelá polovica spotrebiteľov, zatiaľ čo pri ostatných kategóriách je ich sklon nechať si poradiť o niečo vyšší, a to v rozmedzí 60 až 80 percent.

Vplyv internetu je marginálny

Takmer všetci spotrebiteľia pripúšťajú, že lekárom odporúčanú alternatívu aspoň niekedy prijímú. Dôvodom je dôvera v lekárnik ako odborníka a cena, respektíve akciová ponuka.

Voľnopredajné lieky nakupujú spotrebiteľia takmer výhradne v kamenných lekárňach. Nákup na internete je okrajový – v ČR predstavuje päťpercentný a na Slovensku trojpercentný podiel zo všetkých nákupov. Na druhej strane, pre rôzne výživové doplnky a prípravky na chudnutie sú významným predajným kanálom aj supermarkety, špecializované predajne, drogerie a internet.

DB

Ilustračné foto: SXC

0 GW 12119

Nádej pre postihnutých Alzheimerovou chorobou

Izraelská spoločnosť Avraham Pharmaceuticals spustila druhú fázu štúdie, ktorá sa zaoberá liečbou porúch spojených s nástupom senilnej demencie a Alzheimerovej choroby. Alzheimerova choroba štatisticky postihuje asi jednu z 20 osôb vo veku nad 65 rokov. Približne polovica pacientov zároveň trpí depresiami a až v 40 % prípadov sú príznaky podobné Parkinsonovej chorobe.

Nový liek od izraelskej firmy by mal zmierňovať psychologické príznaky choroby vrátane depresie a pocitov úzkosti. Dostal názov Ladostigil. Testovacia fáza trvá 36 mesiacov a do projektu je zahrnutých vyše 200 pacientov s diagnózou miernej kognitívnej poruchy v Európe a Izraeli. IV

Strava pomáha liečiť

Ludia so zvýšenou hladinou cholesterolu, vysokým krvným tlakom, aterosklerózou alebo cukrovkou môžu so svojim ochorením bojovať

aj pomocou vhodných potravín. Medzi látky, ktoré znižujú hladinu cholesterolu, sa zaraďujú potraviny obsahujúce rastlinné steroly. Nachádzajú sa v rastlinných olejoch, obilninách, ovocií či zelenine. Vhodné sú fazuľa, tekvica, cibuľa, paradajky, baklažán, zázvor, kel, jablká, čučoriedky, brusnice, orechy, škorica, mandle, tekvicové semená, hnedá ryža, cesnak, sójové výrobky, ovos, tmavá čokoláda, čierny a zelený čaj.

Niektoré potraviny dokážu znížiť krvný tlak, napríklad zelený hrášok alebo surová červená repa. Zeler je zasa tradičné čínske liečivo, uvoľňuje svalové napätie v stenách tepien. Podobne cibuľa a cesnak pôsobia na cievy. K optimálnemu tlaku krvi pomôžu aj paradajky, fazuľa, banány, horká čokoláda, zelený a čierny čaj, ovsené vločky či šafran.

Mnoho potravín má schopnosť znižovať zvýšenú hladinu cukru v krvi. Patrí medzi ne ryža natural a celozrnné potraviny, ktoré obsahujú veľa vlákniny spomaľujúcej vstrebávanie cukrov. Z ovocia sa odporúča grapefruit, jahody, ale aj melón, slivky, banány, sušené brusnice alebo čučoriedky. Vhodná zelenina je bakla-

žán, uhorka, hlávkový šalát, tekvica, cukina, kyslá kapusta, cibuľa a cesnak.

V prípade aterosklerózy vymeňte biele pečivo za celozrnné a konzumujte fazuľu, hrach, šo-

šovicu, rajčiny, cviklu, kyslú kapusta, uhorky, zemiaky, špenát, cibuľu, cesnak, pomaranče, citrusové plody, broskyne, datle a jablká. Odporúčajú sa aj slivky, keďže tie všeobecne pomáhajú pri problémoch krvného obehu. Vhodné sú tiež mäkké syry, netučný tvaroh, kuracie, teľacie, zajačie mäso, ryby, mak, vlašské orechy, mandle, lieskovce, pistácie, konopný a slnečnicový olej, šťava z tmavého hrozna – aj vo forme červeného vína. TA

Darujte zdravie

Zdravé a pružné kĺby
+ 60 tabliet ZADARMO
a exkluzívna LED BATERKA
ako DARČEK

Komplexná starostlivosť
o krásu zvnútra
+ LUXUSNÉ NÁUŠNICE
ako DARČEK

Lepšia pamäť, koncentrácia
a mentálna aktivita
+ 20 tabliet ZADARMO
a HREJIVÉ PAPUČE ako DARČEK

Komplexná starostlivosť
o močové cesty
+ Urinal® Akut FORTE ZADARMO

Aktívna starostlivosť
o prostatu
+ 30 tabliet ZADARMO

So ženšenom
pre aktívny
život
po päťdesiatke
+ 30 tabliet
ZADARMO
a EXKLUZÍVNA
DÓZA ako DARČEK

Optimálny krvný tlak
+ 20 tabliet ZADARMO

Posilnenie
imunity
+ 30 tabliet
ZADARMO
a EXKLUZÍVNA
DÓZA ako DARČEK

Rýchla a dlhotrvajúca
erekcia
+ 6 tabliet ZADARMO

Výživové doplnky

Žiadajte v lekární, na čísle 0800 191 191
alebo na www.klubzdravia.sk

WALMARK®

Instantná káva s praženými zrnami

Na trh prichádza nová generácia rozpustnej kávy Jacobs Krönung Millicano. Novinka je nenáročná na prípravu rovnako ako bežná rozpustná káva, ale zároveň obsahuje 15 % jemne mletých pražených kávových zŕn. Chuťou a vôňou tak pripomína pravú mletú kávu. Nová výrobná technológia umožnila zakomponovať do instantných granúl čiastočky pražených a jemne rozomletých kávových zŕn. **KF**

Aké raňajky potrebujú deti

Hoci sú raňajky dôležité pre ich vývin, až 37 % detí takmer vôbec neraňajkuje. Vyplýva to z celoslovenského prieskumu detského raňajkovania, zadaného značkou BeBe Brumík (patriacej spoločnosti Kraft Foods SR). Dôvodom vynechávania raňajok je najčastejšie ranný stres a nedostatok času, niektoré deti dokonca ráno odmietajú jesť. Výživová poradkyňa Lucie Ružičková však upozorňuje, že deti, ktoré neraňajkujú, sa v škole

alebo škôlke ťažšie sústredia, bývajú rozptýlené a nemajú dostatok energie. Vyvážené raňajky by mali podľa nej obsahovať celozrnné cereálie, bielkoviny, ovocie alebo zeleninu a nápoj. Bielkoviny, to sú najmä tvaroh, jogurt, tvrdé syry alebo vajíčka či kvalitná hydinná šunka. Cereálie sú vhodné vo forme celozrnného pečiva, mäsli alebo obilnej kaše. Doplniť tekutiny je vhodné nesladeným ovocným čajom, mliekom, vodou, zriedenou čerstvou ovocnou šťavou bez cukru alebo kvalitným ovocným džúsom zriedeným vodou. BeBe Brumík Raňajkový je rýchla a pre deti atraktívna pochúťka. Mäkké piškótové pečivo obsahuje celozrnnú múku a tvarohovo-ovocnú plnku. V kombinácii s jogurtom, kúskom ovocia a vhodným nápojom predstavuje nutrične vyvážené raňajky. **EP**

Obaly Tetra Pak majú už 60 rokov

V septembri roku 1952 začalo vo švédskom meste Lund svoju prevádzku prvé zariadenie na balenie mlieka do kartónových obalov. Za fenoménom, ktorý umožnil jednoduchú distribúciu mlieka a zaviedol pojem trvanlivé mlieko, stojí spoločnosť Tetra Pak a jej zakladateľ Ruben Rausing.

Rausingovou ideou bolo vytvoriť obal, s ktorým by sa dobre pracovalo výrobcom, no zároveň bol praktický pre zákazníkov. Okrem toho potreboval vyriešiť, aby sa mlieko tak rýchlo nekažilo. K riešeniu prispel nápad jeho ženy, ktorá mu raz počas obeda povedala, aby skúsil mlieko do obalov plniť kontinuálne.

V priebehu prvých deviatich rokov sa na svete vyrobila a rozviezla do obchodov jedna miliarda nápojových kartónov Tetra Pak s mliekom a ďalšími mliečnymi produktmi. V roku 1961 Tetra Pak uviedol na trh prvý aseptický plniaci stroj spolu s obalom Tetra Classic v aseptickvej verzii.

O 8 rokov neskôr firma predstavila obal Tetra Brik Aseptic pre balenie trvanlivých potravín

ošetrených vysoko tepelným ohrevom. Trvanlivé mlieko vďaka pasterizácii a tomuto obalu vydržalo niekoľko mesiacov, pričom v ňom zostali zachované všetky dôležité živiny. Americký Inštitút potravinárskych technológií vyhodnotil toto riešenie ako najvýznamnejší objav medzi potravinárskymi technológiami 20. storočia. Aj vďaka nemu Tetra Pak úspešne expandoval do celého sveta. V súčasnosti pôsobí vo viac ako 170 krajinách a v roku 2011 spracovateľom potravín dodal celkovo 167 miliárd obalov. **LB**

Bonboniéra Tatiana zase inak

Tradičná bonboniéra Tatiana značky Figaro od spoločnosti Kraft Foods má ďalšiu verziu: Čokoládový mix. Obsahuje bonbóny s nugátovým krémom, lieskovým orieškom v mliečnej čokoláde, ako

aj pralinky z horkej a bielej čokolády. Výrobca pripravil na Facebooku spotrebiteľskú súťaž o luxusnú kabelku, kde záujemcovia o výhru môžu v jednoduchej hre hľadať stratený bonbón. **EP**

Jelínek ponúka aj značky Puschkin, Stroh a Berentzen

Spoločnosť Rudolf Jelínek sa stala výhradným distribútorom značiek Berentzen a Stroh. Vďaka tomu výrazne rozšírila ponukového portfólia v oblasti likérov. Berentzen patrí medzi najväčších výrobcov alkoholických nápojov v Nemecku a strednej Európe. Jej ponuku tvoria predovšetkým jemné ovocné likéry, ktoré firma vyvinula a vytvorila tým nový trhový segment. Základom pre výrobu ovocných liehovín je pšeničná pálenka, doplnená ovocnou šťavou. Do portfólia firmy Berentzen patrí aj známa vodka Puschkin.

Produkty značky Stroh sú najznámejšími rakúskymi alkoholickými nápojmi. Dobré známy je predovšetkým Stroh Original Inlander Rum, ktorý dodržiava originálnu receptúru zakladateľa spoločnosti Sebastiana Stroha. V ponuke je tiež Stroh Jagertee, vhodný predovšetkým v zimnom období ako horúci nápoj. **MO**

Parížska šľahačka s kakaovou príchuťou

Spoločnosť Dr. Oetker uviedla na trh instantnú parížsku šľahačku s kakaovou príchuťou. Vyznačuje sa 28-percentným obsahom kakaa a tým, že po použití drží tvar a neroztečie sa. Vhodná je pri plnení tort a zákuskov či pri príprave ovocných a zmrzlinových pohárov. Je vyrobe-

na na rastlinnej báze a obsahuje podstatne menej cholesterolu ako čerstvá šľahačka. Správna príprava parížskej šľahačky si vyžaduje skúsenosť, kvalitné suroviny a dostatok času. Instantná šľahačka šetrí čas a skúsenosti nie sú potrebné. **ZJ**

Výrobca Horaliek oslavuje 20 rokov

Stredoeurópska asociácia správy a riadenia zaradila medzi sedem najtransparentnejších a najotvorenejších slovenských spoločností aj I.D.C. Holding, a. s. Spoločnosť pôsobí na Slovensku už 20 rokov. Do povedomia verejnosti sa dostala výrobou známych Horaliek, Tatraniiek či iných tradičných produktov, na ktorých vyrastali viaceré generácie Slovákov.

Spoločnosť založili v roku 1992 profesor Štefan Kassay a Pavol Jakubec. V tom istom roku I.D.C. získala v medzinárodnom privatizačnom tendri štátny podnik Pečivárne Sereď. Následne sa jej podarilo získať aj Figaro Trnava. V druhej polovici 90. rokov sa začala orientovať na trhy krajín Vyšehradskej štvorky, posilňovanie výrobového portfólia a investície zamerané na rastúce segmenty trhu.

Ďalšími jej výrobnými závodmi sú I.D.C. Lolly, s. r. o., a Václav & Ježo, a. s., v ktorých sa vy-

Pečivárne Sereď

rábajú tradičné výrobky s použitím najmodernejších zariadení. V Českej republike, Poľsku a Maďarsku má spoločnosť vybudované obchodné zastúpenia s kompletným obchodným tímom, logistickým a marketingovým zázemím. I.D.C. Holding, a. s., je dnes nadnárodnou spoločnosťou a najväčším slovenským producentom cukrovínok a trvanlivého pečiva. **VN**

Dvojfarebné Lentilky

Spoločnosť Nestlé uviedla na predvianočný trh limitovanú edíciu 50-gramového balenia Mega Lentilky Naruby. V porovnaní s klasickými Lentilkami sa vyznačujú väčšími

rozmermi a netradičným plnením. Hnedé cukríky obsahujú vo vnútri bielu čokoládu a béžové sú plnené mliečnou čokoládou. Cukríky Lentilky majú za sebou dlhoročnú tradíciu, vyrábať sa začali už v roku 1907 v mestečku Holešov na Morave. **NL**

Bagetky ako z francúzskeho bistra

Dr. Oetker predstavil sériu mrazených francúzskych bagetiek Bistro Baguette. Každé balenie obsahuje dve bagety, ktoré postačia jednej osobe ako hlavné jedlo. Bistro Baguette sa ponúka v troch verziách. Verzia Jambon je šunková so syrom a cuketou, Tomate Fromage má v sebe tri druhy syra a paradajky, Bistro Baguette Salami obsahuje salámu, syr a niekoľko druhov zeleniny. **ZJ**

Poliaci bránia svoje potraviny

Mnohí spotrebiteľia vnímajú poľské potraviny ako lacné, no nekvalitné. Generálny riaditeľ Poľskej federácie potravinárskeho priemyslu Andrzej Gantner to odmieta: „Myslíme si, že kvalita poľských potravín je dobrá. Potvrdzujú to aj výsledky našich výrobcov. Podiel exportovaných potravinárskych výrobkov sa od vstupu Poľska do EÚ v roku 2004 do roku 2011 zvýšil z 10 na 30 %.“ Gantner zároveň zdôraznil, že výrobky registrovaných poľských potravinárskych podnikov podliehajú prísnej kontrole. **TA**

OD TATRANSKÉHO PSTRUHA PO HOMÁRA S VAŠOU METRO KARTOU

Najbohatšiu ponuku minimálne 40 druhov čerstvých rýb nájdete jedine v METRO. Tatranský pstruh je taký čerstvý, akoby ste ho práve vylovili z horskej bystriny. Ale aj živý homár z Kanady v objemnom viváriu je rovnako čerstvý ako vo svojom morskom živle. Neváhajte a obohatte svoju kuchyňu rybacími pochúťkami všetkých vôd, morí a oceánov.

METRO karta: vstupenka do sveta čerstvosti, kvality a veľkého výberu

www.metro.sk

PARTNER PROFESIONÁLOV

Svetový deň cestovín

Tento deň si svet už po 15. raz pripomenul 25. októbra. Vznikol vďaka iniciatíve Talianskeho zväzu výrobcov cestovín a ďalších partnerských zväzov z celej EÚ. Zámerom bola propagácia talianskej kuchyne, ale aj poukázanie na nutričnú hodnotu pokrmov z cestovín a v neposlednom rade aj na ich ekonomický prínos. Tento rok sa 25. 10. dokonca uskutočnila v metropole Mexika medzinárodná konferencia o cestovinách ako potravinách budúcnosti. Zúčastnili sa na nej odborníci na zdravú výživu, ekonómovia a predstavitelia potravinárskeho priemyslu z viacerých krajín Európy a sveta.

Cestoviny obsahujú bielkoviny, sacharidy, vodu a nízky podiel tuku. Sú bohaté na minerálne látky, ľahko stráviteľné, cenovo prístupné a jednoducho sa pripravujú.

Podľa Medzinárodnej organizácie cestovníarov najviac cestovín zjedli Taliani – 26 kg na hlavu za rok. Za nimi nasledujú obyvatelia Venezuely s necelými 13 kg, Tuniska s 11,9 kg a Grécka s 10,5 kg. Priemerný Slovák skonzumuje len 5 kg cestovín za rok.

Cestoviny majú starobylú tradíciu siahajúcu do čias, keď človek opustil kočovný spôsob života a začal žiť z práce na poli a pestovania obilnín. Podľa tradície ich na európsky kontinent priviezol cestovateľ Marco Polo pri návrate z Číny. Iní bádatelia vraj zistili, že cestoviny predsa len majú kôliksu na území krajiny, ktorú dnes nazývame Taliansko. TA

Cestoviny majú starobylú tradíciu siahajúcu do čias, keď človek opustil kočovný spôsob života a začal žiť z práce na poli a pestovania obilnín. Podľa tradície ich na európsky kontinent priviezol cestovateľ Marco Polo pri návrate z Číny. Iní bádatelia vraj zistili, že cestoviny predsa len majú kôliksu na území krajiny, ktorú dnes nazývame Taliansko. TA

Slovensko exportuje viac vína

V prvom polroku 2012 sa na Slovensko doviezlo menej vína ako vlni, export vína zase výrazne vzrástol. Bilancia zahraničného obchodu s vínom a muštom sa tak výrazne zlepšila, i keď naďalej ostáva záporná.

V roku 2012 sa od januára do konca júna vyviezli zo SR vína a mušt v hodnote 11 miliónov eur, čo bolo medziročne o 21,8 % viac. Hodnota importu vína sa medziročne znížila o 13,7 milióna eur. Vyplýva to zo správy Agrárnych trhových informácií Slovenska. Saldo zahraničného obchodu s vínom bolo v 1. polroku 2011 záporné, na úrovni 33,4 milióna eur. V 1. polroku 2012 sa znížilo na zápornú hodnotu 17,8 milióna eur. TA

Nové Beaujolais prichádza

Beaujolais Nouveau, francúzske mladé víno z odrody Gamay, je vôbec najznámejším mladým vínom sveta. Mladé Beaujolais je povolené otvoriť a konzumovať až od polnoci tretieho novembrového štvrtka – v tomto roku to teda bude 15. 11.

Tradícia tohto vína sa začala v roku 1951, jeho popularita vzrástla v 80. a 90. rokoch, kedy sa stalo do značnej miery symbolom pre celý región Beaujolais. Dnes sa okrem Francúzska predáva na celom svete, najviac v Japonsku, USA a Nemecku.

Viac ako polovica celkovej produkcie značky Beaujolais (130 miliónov fliaš) dnes pripadá práve na mladé víno. Veľká väčšina nielen mladého, ale aj štandardného Beaujolais je červené víno, v poslednom čase sa však teší popularite aj ru-

žové Beaujolais rosé Nouveau. Biele Beaujolais blanc nie je autorizované na výrobu mladého Nouveau, a preto ho miestni vinári nahrádzajú mladým Macon Villages Nouveau – z oblasti Burgundska, susediacej s Beaujolais.

Keďže ide prevažne o červené vína, tradične sa podávajú k ťažším jedlám. Najznámejšou regionálnou pochúťkou je kozí syr Cabrion, často sa podáva aj čerstvý kravský syr. Beaujolais Nouveau sa tiež pije k zabijačkovým špecialitám a zverine, ktorá sa v regióne vyskytuje v hojných počtoch.

Pôvodne bol dátum povolenej konzumácie pevne stanovený na 15. novembra, ale pretože často vychádzal na víkend, čo z pohľadu predaja nebolo praktické, prešlo sa na princíp „posuvného“ štvrtka. BN

Sezóna Svätomartinského vína

Už po ôsmykrát sa 11. novembra, teda na Martina, začína sezóna predaja tzv. svätomartinských vín. Ich obľuba z roka na rok rastie a spolu s ňou sa zvyšuje aj počet vinárov, ktorí majú záujem vyrábať a predávať vína s logom Svätomartinské.

Svätomartinské vína sú prvé vína nového ročníka. Ide o svieže vína s ovocnou arómou, ktoré síce zreli len niekoľko týždňov, ale za ten čas stihli získať svoj osobitý charakter. Značku „Svätomartinské“ môžu niesť vína vyrábané

z odrôd Müller Thurgau, Veltlínske červené skoré a Muškát moravský (biele vína) a Modrý Portugal a Svätovavrínecké (červené a ružové vína), s pôvodom hrozna v Českej republike. Tieto odrody hrozna boli vybrané preto, lebo dozrievajú skôr a včas tak ponúkajú potrebnú kvalitu. Medzi Svätomartinskými vínami nájdeme nápoje z jedinej odrody, ako aj cuvée.

Svätomartinským sa však nemôže stať každé víno daných odrôd, ktoré dokážu vinári vyrobiť pred 11. novembrom. Každé víno najprv prechádza kontrolou nezávislej komisie, ktorá posúdi, či jeho kvalita zodpovedá prísnyim požiadavkám.

„Pokiaľ ide o množstvo tohtoročného Svätomartinského, predbežne očakávame asi 30 %-ný prepad oproti desaťročnému priemeru, ktorý spôsobili výrazné zimné a náhle májové mrazy,“ približuje tajomník Zväzu vinárov ČR Martin Puček. „Pokiaľ však ide o kvalitu hrozna, priebeh sezóny bol priaznivý a všetko nasvedčuje tomu, že ročník 2012 bude patriť medzi tie nadpriemerné.“ VN

KEĎ SME SPOLU

Najvyššia kvalita od 1807

f | facebook.com/BecherovkaSlovakia

Pite Becherovku s rozumom.
www.pisrozumom.sk

Zelené oázy podporia tradičné pestovanie

Nadácia Ekopolis a Slovaft vyhlasujú už siedmy ročník grantového programu Zelené oázy. Témou tohto ročníka je návrat k tradičnému pestovaniu úžitkových, liečivých a okrasných rastlín, s cieľom posilniť vzťah k pôde, vode a zdravému životnému prostrediu. O granty môžu žiadať mimovládne neziskové organizácie, základné a stredné školy, učilištia, centrá voľného času a komunitné centrá a tiež mestá a obce. Na vybrané projekty popuťuje celkom 57 000 eur. Uzávierka prijímania žiadostí o grant je 12. decembra. Cieľom programu Zelené oázy je podporiť trvalú starostlivosť o environmentálne hodnotné územia v mestách a obciach. V minulom ročníku bolo podporených 22 projektov. Finančné prostriedky získal aj projekt obnovy parku a revitalizácie vodného toku pri kaštieli v Mojmírovciach. Vďaka programu tiež boli upravené a zastrešené lesné studničky v pohorí Vihorlat. **MH**

Oriflame postaví ihriská v troch mestách

Výrobca kozmetiky Oriflame sa rozhodol za financovať vybudovanie nových ihrísk trom slovenským mestám. Ich výber určilo jednoďňové celoslovenské hlasovanie, ktoré prebehlo v polovici septembra. Obyvatelia 138 zúčastnených miest mohli podpísať hlasovať za svoje bydlisko. Mestá boli rozdelené podľa počtu obyvateľov na malé, stredné a veľké. V kategórii miest s najväčším počtom obyvateľov vyhrala Spišská Nová Ves. Medzi stredne veľkými mestami zvíťazil Svidník. Detské ihrisko v kategórii malých miest si vydobyli obyvatelia Modrého Kameňa. Akcie sa ich zúčastnilo až 70 %. **OF**

Cena za BOZP pre U.S. Steel a Vaillant

U.S. Steel Košice a Vaillant Industrial Slovakia z Trenčianskych Stankoviec sa stali víťazmi národného kola európskej súťaže Dobrá prax, ktorá si všima aktivity v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP). Súťaž organizuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA), ktorá výsledky vyhlásila v októbri pri príležitosti Európskeho týždňa BOZP. V európskom finále bude SR reprezentovať U.S. Steel.

Cieľom súťaže bolo podľa organizátorov poukázať na reálne fungujúce riešenia spolupráce medzi manažmentom a zamestnancami pri prevencii rizík. Košické oceliarnie napríklad vypracovali špeciálny softvér, ktorý umožňuje zamestnancom anonymne podávať podnety na zlepšenie bezpečnosti na pracoviskách. Výrobca vykurovacích kotlov Vaillant zasa systematicky odstraňuje rizikové faktory vo výrobe, čím sa postupne znižuje stupeň rizikovosti jednotlivých pracovísk.

Podľa údajov EU-OSHA sú pracovné úrazy

U.S. Steel Košice

v EÚ každoročne príčinou smrti asi 5 500 ľudí. Ďalších 159 000 ľudí zomiera v dôsledku chorôb z povolania. Na Slovensku bolo vlni takých prípadov (v zmysle zákona) evidovaných viac ako 300. Podľa Ľudmily Ondrejovej z Úradu verejného zdravotníctva SR však tento údaj nemusí byť úplný, o. i. pre neinformovanosť lekárov o pôvode ochorenia. **JF**

Netradičné vzdelávanie vďaka Orangeu

Nadácia Orange sa aj počas tohto školského roka venuje podpore netradičného vzdelávania. Žiaci základných a stredných škôl, študenti vysokých škôl, ale aj tí, ktorí sa chcú stále učiť niečo nové, mali túto jeseň príležitosť zúčastniť sa niekoľkých zaujímavých projektov.

Koncom septembra prebehla v piatich slovenských mestách Noc výskumníkov. Zaujímavosťou mohli spoznať špičkových slovenských vedcov a byť súčasťou pripravených experimentov z rôznych oblastí vedy. Koncom októbra sa uskutočnil Unicamp – neformálna odborná

konferencia o digitálnom svete, marketingu, médiách, umení, dizajne a architektúre. Určená je študentom vysokých škôl. Tento rok sa konala v netradičných priestoroch dvoch trnavských synagóg.

V októbri a novembri prebiehajú Týždne projektov o bezpečnosti na internete, do ktorých sa zapojilo okolo 50 základných a stredných škôl. Počas jedného týždňa zruší každá škola pre vybranú triedu klasické vyučovanie a nahradí ho aktivitami zameranými na digitálnu gramotnosť a bezpečnosť na internete. **RF**

Strom roka opäť s podporou SLSP

Víťazom ankety Strom roka 2012 sa stal údajne najhrubší strom na Slovensku s obvodom kmeňa 930 cm – platan javorolistý z Komjatíc, okres Nové Zámky. Získal 2 296 z vyše 14 000 hlasov poslaných 12 finalistom. Na druhom mieste sa umiestnila lipa malolistá z Opinej (okres Košice), tesne tretí skončil orech čierny zo Serede.

Poslaním ankety, ktorú organizuje už desať rokov Nadácia Ekopolis, je upozorniť na staré, vzácne či ohrozené stromy a podporiť záujem o životné prostredie. Patrónom 10. ročníka ankety sa stal spevák Peter Lipa. Hlavným partnerom je Slovenská sporiteľňa, ktorá o. i. venovala finančné príspevky spojené s oceneniami.

Víťazný platan získava ako odmenu dendrologický posudok a príspevok 333 eur na ošetrovanie a úpravu okolia. Rovnakú sumu získali na tento účel aj 2. a 3. ocenený strom. Anketu ďalej podporili Nadácia TV JOJ, ISA Slovensko

(Medzinárodná arboristická spoločnosť) a záhradníctvo ABIES, rovnako ako vydavateľstvo Dajama a kníhkupectvo Artforum, ktoré venovali publikácie pre iniciátorov nominácií a hlasujúcich v ankete. **JF**

Víťazný platan v parku v Komjaticiach

Európa čelí prílevu migrantov a utečencov

Ľudia na úteku predstavujú pre EÚ problém, majú však svoje práva.

Každoročne tisícky migrantov a utečencov riskujú svoje životy. Preliezajú ploty s ostnatými drôťmi, nastupujú na deravé lode alebo do kontajnerov s nedostatkom vzduchu, v zúfalej snahe dostať sa k bezpečnejšiemu a lepšiemu životu v Európe. V mnohých prípadoch ide o nelegálnu migráciu – prichádzajúci cudzinci nemajú potrebné dokumenty a hranice prekračujú nepovoleným spôsobom, často s pomocou prevádzčov. Krajiny EÚ považujú takýto pohyb osôb za hrozbu voči svojej zvrchovanosti a bezpečnosti.

Utečenci nie sú migranti

Osoby prichádzajúce na územie krajiny nelegálne tak robia z rôznych dôvodov. V niektorých prípadoch ide o ekonomických migrantov, ktorí sa snažia uniknúť pred chudobou a hľadať si prácu. Iní unikajú pred prenasledovaním, ohrozením svojho života alebo ozbrojeným

konfliktom. To sú skutoční utečenci, pre ktorých je nelegálny vstup na územie inej krajiny často jediným východiskom.

Utečenci a migranti sú dve rôzne skupiny, ale často používajú rovnaké cesty, trasy a spôsoby dopravy. Napriek tomu však majú veľmi odlišné potreby ochrany: migranti si svoju zmenu pobytu vybrali, kým utečenci odísť museli, aby si zachránili život alebo zachovali slobodu.

Práva utečencov

Každá vláda má legitímne právo zabezpečiť svoje územie a zabrániť nelegálnemu prísťahovalectvu. Je však veľmi dôležité, aby žiadna krajina nebránila vstupe osobám hľadajúcim azyl. V súlade s medzinárodným právom sú štáty povinné poskytovať ochranu osobám v núdzi a majú zakázané vrátiť človeka na územie, kde by mohol byť ohrozený jeho život alebo sloboda. Ide o hlavný princíp ochrany utečencov, tzv. non-refoulement alebo zákaz vyhostenia. Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) sa preto usiluje zabezpečiť, aby mal každý utečenec, ktorý cestuje v zmiešanej skupine migrantov a žiadateľov o azyl, prístup

na územie inej krajiny a aby nebol vrátený na hranici ako nelegálny prísťahovalec, čo v mnohých prípadoch znamená smrť alebo nebezpečenstvo. Týka sa to aj Slovenska; úrad už niekoľko rokov realizuje 10-bodový akčný plán na zabezpečenie ochrany utečencov pre krajiny tvoriace východnú a juhovýchodnú hranicu EÚ.

MB/UN

Ilustračné foto: TASR

Na úteku sú aj deti bez sprievodu; zastaňme sa ich

Deti bez sprievodu, ktoré sa dostanú na európske hranice, patria k najviac zraniteľným a ohrozeným jednotlivcom. Cestujú bez rodičov alebo opatrovníkov, často utekajú pred násilím alebo ozbrojenými konfliktmi. Mimoriadne zraniteľnou skupinou sú žiadatelia o azyl, medzi ktorými bolo v minulom roku viac ako dvanásťtisíc detí. Väčšina detí utiekla z krajín, ktoré sa zmietajú vo vojnách, ako sú napríklad Afganistan a Somaľsko.

Cecilia Malmströmová

Smutné príbehy

Príbehy, ktoré sa mi dostanú do uší zo záchytných centier v celej Európe, jasne dokumentujú nedostatky v systéme. Mnohé deti zažívajú hrozné utrpenie. Sú zatvorené pod

jednou strechou spoločne s dospelými žiadateľmi o azyl, v priebehu pohovorov sa s nimi neprimerane zaobchádza alebo majú ťažkosti pri získavaní zdravotnej starostlivosti a právnej pomoci. Nemôžem zabudnúť na jedného mladého Afganca v Evrose v Grécku, ktorý sa musel tlačiť v preplnenej miestnosti s ďalšími 70 utečencami. Vonku boli dva záchody, jeden z nich nefunkčný. Tento chlapec ma požiadal o euromincu, aby mohol zavolať svojej mame z telefónneho automatu.

Plán na zlepšenie

Pred dvomi rokmi bol na úrovni EÚ prijatý akčný plán, ktorý nám mal pomôcť zlepšiť starostlivosť o deti bez sprievodu. A to od zabezpečenia právneho zastupovania detí až po aktívne vyhľadávanie ich rodín. Členské štáty sa v ňom takisto vyzývajú, aby menovali poručníkov s cieľom poskytnúť každému dieťaťu dospelú kontaktnú osobu.

Okrem toho musia hraničné orgány vo všet-

kých krajinách EÚ absolvovať školenie o tom, ako citlivo zaobchádzať s deťmi, ktoré unikli pred hrôzami vojny. K pozitívnym zisteniam patrí, že niekoľko krajín EÚ podniklo významné kroky k zlepšeniu podmienok prijímania. Členské štáty EÚ by si mali teraz takéto skúsenosti vymieňať a brať si príklad z úspechu druhých.

Mnohé z týchto detí si nájdu prácu v sivej zóne ekonomiky. V takýchto prípadoch je dôležité zabezpečiť, aby sa nestali obeťmi obchodníkov s ľuďmi alebo bezohľadných zamestnávateľov.

Zlepšenia na našej strane môžeme dosiahnuť už túto zimu, ak členské štáty splnia, čo sľúbili, a zavedú vylepšený spoločný európsky azylový systém. Aj s pomocou Slovenskej republiky môžeme podniknúť významné kroky správnym smerom, aby sme zabezpečili, že tieto deti budú na hraniciach Európy dôstojne vítané.

Cecilia Malmströmová
eurokomisárka pre vnútorné záležitosti

Európa: hľadanie spoločného jazyka

Zmierňovaniu ekonomických rozdielov v EÚ zabraňuje aj jazyková roztrieštenosť – je neviditeľnou bariérou pre migráciu pracovnej sily. Dá sa s tým niečo robiť?

Ked' sa história opakuje, je to zriedka príjemné. Dnes, rovnako ako v časoch kolonializmu, vidíme, ako desiatky tisíc ambiciózných mladých ľudí z periférnych častí Európy opúšťajú starý kontinent v snahe nájsť lepšie príležitosti v Amerike, Afrike a Ázii. Ale na rozdiel od koloniálnej éry nie je tento odlev ľudí kompenzovaný prílevom prírodných zdrojov alebo drahých kovov. Európski emigranti kedy si prispievali k sláve svojej vlasti, no teraz ich exodus prispieva k úpadku Európy.

Mladý človek, chod' za more

V extrémnej snahe riešiť nedostatok pracovných miest vo svojej krajine portugalský premiér Pedro Passos Coelho nedávno vyzval

Straty v preklade: pre Grékov krutý „austeros“ je pre Nemcov len banálny „Sparprogramm“.

mladých nezamestnaných, aby emigrovali do bývalých kolónií, ako je Brazília alebo Angola. V minulom roku, po prvýkrát od roku 1990, bolo Španielsko čistým „exportérom“ ľudí, pri-

čom 31 % emigrantov odišlo do Južnej Ameriky. A aj v krajinách bez imperiálnej minulosti, ale s hlbokou tradíciou emigrácie, ako je Írsko, sa odlev mozgov do Austrálie a Severnej Ameriky zrýchľuje.

Rozsah ekonomického útlmu v Európe, nedostatky v konštrukcii eura a zle koncipované fiskálne úsporné opatrenia podporujú tento exodus. Avšak jeho hlavnou hnacou silou nie je ekonomika, ale kultúra. Vysoký stupeň jazykovej roztrieštenosti v Európe znemožňuje eurozónu absorbovať jej vlastnú krízu, takže mnoho

ľudí radšej z menovej oblasti odchádza, ako by sa sťahovali len v rámci nej.

Mobilita pracovnej sily v oblasti so spoločnou menou pritom predstavuje kľúčový mechaniz-

Latinská Amerika láka Iberov viac ako dostupná práca na severe Európy. Dôvod: jazyk.

mus prispôsobenia, ktorý chráni účinnosť menovej politiky pred asymetriou regionálnych šokov. Podľa teórie by sa mala pracovná sila z upadajúcich periférií eurozóny hrnúť do jej rastúceho jadra. V praxi však narušuje tento poistný ventil jazyková bariéra. A tak južná Európa prichádza o svoje talenty, kým severná Európa zápasi o naplnenie svojich voľných pracovných miest. Celá Európa pritom stráca.

Ako hovoríme, tak myslíme

Európska jazyková rozmanitosť je obrovská. Len v samotnej eurozóně sa používa aspoň pätnásť oficiálnych jazykov patriacich do šiestich rôznych jazykových skupín – germánskej, slovanskej, ugrofínskej, románskej, keltskej

a gréckej. Pridajte k tomu nepreberné množstvo regionálnych nárečí (napríklad v Taliansku je ich okolo 20), ktoré sú v niektorých autonómnych oblastiach, ako je Katalánsko, de facto tiež oficiálne.

Dôsledky tejto jazykovej rôznorodosti sú hlboké. Jazyk totiž nie je len systematický spôsob komunikácie; je to aj znak identity a kultúry a zdroj národnej hrdosti. A podľa väčšiny odborníkov lingvistické procesy formujú spôsob, akým ľudia vnímajú svet, ako žijú svoj život, a napokon aj ich mentálne vybavenie.

Rovnaký koncept vyjadrený pomocou rozdielnych slov v rôznych jazykoch generuje rozdielne emócie. Lahostajnosť Nemcov k útrapám Grécka je v skutočnosti zapísaná už v ich jazyku. V angličtine, rovnako ako v niekoľkých ďalších jazykoch, termín „austerita“ pochádza z gréckeho austeros, čo znamená, tvrdý a ťažký, zatiaľ čo pre Nemcov je to len technokraticky poňaté šetrenie – „Sparprogramme“.

Politickej únii chýba národ

Politická krátkozrakosť a národné záujmy doteraz bránili európskym lídrom formulovať nejakú spoločnú jazykovú politiku. Podľa Eurostatu len 18 % ľudí vo veku 18 až 34 rokov uviedlo, že dobre ovláda cudzí jazyk

(väčšinou angličtinu), a tento podiel so zvyšujúcim sa vekom výrazne klesá.

V takomto Babylone je výzva nemeckej kancelárky Angely Merkelovej na politickú úniu v záujme zachrany eura iba zbožné želanie, a to aj z hľadiska toho najhorlivejšieho európskeho úradníka. Jazykové bariéry budú hatiť kontinentálnu politickú diskusiu a brániť vytvoreniu sku-

Lingua franca neprichádza automaticky s ekonomickou integráciou, treba ju politicky podporiť.

točne európskej identity. Politické zjednotenie by malo podnietiť skôr zanietanie občanov ako kreativita technokratov. Ale Európa je ešte stále ďaleko od tohto bodu: ani po viac ako 60 rokoch ekonomickej integrácie sa európsky národ s vlastnou identitou a jazykom ešte neobjavil.

Lingua franca pre euro

Logickým dôsledkom meny, ktorá spája 17 krajín, je aj oficiálny jazyk. Zakladatelia EÚ verili, že

lingua franca sa objaví s pomocou ekonomickej a sociálnej interakcie. Ale mylili sa. Na to, aby posilnili euro a položili základy politickej únie, by európski lídri mali presadiť rýchly a zreteľný proces jazykovej integrácie.

Zároveň by národné vlády mohli minimalizovať politické náklady vyplývajúce z prijatia spoločného jazyka používaním vlastných jazykov pre domáce záležitosti. Na rozdiel od meny môžu jazyky v jednej ekonomickej zóne ľahko koexistovať. Štáty by mali podporovať svoje národné jazyky a regionálne dialekty ako neoceniteľné kultúrne dedičstvo a zdroj identity v čoraz viac globalizovanom svete.

Zmena kurzu európskych dejín si vyžaduje odvážne kroky, ku ktorým patrí prijatie spoločného jazyka. Inak zostane európska história začarovaným kruhom fragmentácie a premárnených snáh o integráciu.

Edoardo Campanella

Kennedyho škola administratívy pri Harvardskej univerzite

Autor je bývalý ekonomický poradca talianskeho senátu a ekonóm Svetovej obchodnej organizácie.

© Project Syndicate

Medzitulky redakcia, obrázky SXC a TASR.

Jazykové znalosti Európanov

EÚ je ako spoločenstvo národných štátov viacjazyčná – je to jedna z jej hlavných črt.

Európska únia je viacjazyčná hneď v dvojakom zmysle: jej obyvatelia hovoria mnohými rodnými jazykmi a značná časť z nich vie používať viac jazykov. Materinským jazykom väčšina Európanov je niektorý z úradných jazykov EÚ. Podľa Eurobarometra však existuje v každej členskej krajine nejaká menšina, ktorej materinským jazykom je iný úradný jazyk EÚ, prípadne jazyk pôvodom mimo územia Únie. To platí najmä v krajinách s početnou prísťahovaleckou komunitou, ako sú Nemecko, Francúzsko či V. Británia, a pre krajiny na vonkajšej hranici EÚ. Okrem svojho materinského jazyka sa iným jazykom dohovoria 56 % občanov EÚ; 28 % sa dohovoria aspoň dvoma ďalšími jazykmi, aspoň tromi 11 % a žiadnym iným 44 %. Najrozšírenejším cudzím jazykom zostáva v EÚ angličtina. Podľa vlastného vyjadrenia sa ňou dohovoria 38 % občanov EÚ. Prítom 51 % respondentov hovorí

po anglicky buď ako svojim materinským jazykom, alebo cudzím jazykom. 14 % okrem svojho materinského jazyka ovláda aj francúzštinu alebo nemčinu.

Prečo sa učiť jazyky

Pokiaľ ide o motiváciu, zostávajú najsilnejším dôvodom, prečo sa učiť cudzí jazyk, praktické výhody z jeho znalosti, a to príležitosť využiť ho v práci (32 % opýtaných) alebo cieľ praco-

vať v zahraničí (27 %). Rozšírené je aj využitie znalosti cudzieho jazyka počas zahraničnej dovolenky (35 %) alebo pre osobné uspokojenie (27 %). Veľká väčšina Európanov považuje znalosť cudzieho jazyka za výhodnú. 83 % z nich sa domnieva, že táto znalosť im je alebo môže byť osobne užitočná, 53 % to považuje za veľmi užitočné.

Európania sa učia jazyky najmä na základnej a strednej škole. 65 % respondentov uvádza hodiny cudzieho jazyka v škole ako spôsob, ako sa jazyky učili. 59 % respondentov si svoje existujúce jazykové znalosti zlepšilo na strednej škole a 24 % na základnej škole.

Menšie krajiny – lepšie znalosti

Jazykové znalosti sú rozdelené nerovnomerne z hľadiska geografického aj sociodemografického. Pomerne dobré sú v menších členských štátoch, ktoré majú buď niekoľko štátnych jazykov, alebo menej používaných rodných jazykov či „jazykovú výmenu“ so susedmi. Naopak, ľudia z krajín, kde je štátnym jazykom niektorý z hlavných európskych jazykov, rovnako ako ľudia z juhoeurópskych krajín, majú jazykové znalosti slabšie.

EB

Najviac používané jazyky v EÚ

	Materinský jazyk	Cudzí jazyk	Spolu
angličtina	13 %	38 %	51 %
nemčina	18 %	14 %	32 %
francúzština	12 %	14 %	26 %
taliančina	13 %	3 %	16 %
španielčina	9 %	6 %	15 %
poľština	9 %	1 %	10 %
ruština		6 %	7 %

Zdroj: Eurobarometer

Vojnové hry ako boj značiek

Simulovaná konfrontácia vašej a konkurenčnej ponuky vám dá nový pohľad

Metóda Wargames odhalí momenty, v ktorých by vaši priaznivci mohli „prebehnúť“ k inej značke pod vplyvom jej reklamnej kampane.

Wargames je unikátna metóda kvalitatívneho výskumu, založená predovšetkým na poznaní emócií zákazníka. Môžete ju využiť najmä vtedy, keď chcete vyhodnotiť slabé miesta a prekážky v marketingovej komunikácii vašej značky a identifikovať silné stránky konkurencie.

Ako rozhybať mozgy

Zúčastnili ste sa niekedy skupinovej diskusie (tzv. „fokuský“)? Zažili ste pocit, že tieto výpovede ľudí ste už počuli, že takto by odpovedal každý, že ste to ani nemuseli prieskumnej agentúre zadávať a výsledok by bol rovnaký? Je pravdou, že v dobe rozvinutej marketingovej komunikácie je čoraz ťažšie prísť s originálnym, zaujímavým nápadom, ktorý by vzišiel zo skupinového brainstormingu potenciálnych zákazníkov.

Situácia na trhu je čoraz ťažšia, pretože veľa vecí sa opakuje a spotrebiteľia sú odolnejší voči ďalším inováciám. Preferencie sa tak zdanlivo unifikujú a zdá sa takmer nemožné

Poslednou, najzaujímavejšou časťou vojnových hier je samotná bitka. Pri tej sa prezentujú bojové stratégie a hodnotí sa kvalita argumentov

Metóda je založená na konfrontácii dvoch „znenárodných“ skupín – fanúšikov konkurenčných značiek.

protistrany. Výsledkom súboja je potom počet „nalomených“ alebo dokonca „stratených“ fanúšikov, ktorých argumenty natoľko presvedčili,

Metódu vyvinula prieskumná a marketingová spoločnosť GfK.

Pod vplyvom emócií

V každom našom rozhodnutí, či už pracovnom alebo osobnom, sú zahrnuté emócie. Ľudia sa ich snažia skrývať, obávajú sa negatívnej spätnej väzby z okolia alebo majú tendenciu sprá-

Pomocou Wargames získate poznatky o silných a slabých stránkach konkurenčných i vlastných produktov.

vať sa v súlade s tým, čo je sociálne žiaduce. Emocionálne aspekty niektorých rozhodnutí môžu byť podvedomé, skryté či potlačené. Konfrontačné situácie emócie povzbudia. Vďaka technike Wargames, ktorá je simulovaným konfliktom, dokážete získať nielen cenné informácie o silných a slabých stránkach konkurenčných značiek, ale tiež o limitoch vašich vlastných značiek a produktov.

násť prvok odlišenia. Ako teda rozhybať mozgy našich potenciálnych zákazníkov? Čo takto hrou na vojnu?

Wargames, čiže vojnové hry, vychádzajú z predpokladu, že napriek všetkým proklamáciám o triezvom, logickom prístupe pri rozhodovaní ovplyvňujú naše rozhodnutia minimálne z päťdesiatich percent emócie. Dokonca existujú kategórie tovaru, kde pocity zohrávajú pri výbere ústrednú úlohu.

Boj dvoch táborov

Čaro Wargames spočíva v konfrontácii dvoch „znenárodných“ skupín – fanúšikov konkurenčných značiek. Dôležitou podmienkou je, aby zúčastnení svojej značke skutočne fandili; neutrálny vzťah patričnú dávku zaujatia a zápalu neposkytne.

Po úvodnom zahrievacom kole sa účastníci rozdelia na skupiny podľa sympatií k jednej z dvoch značiek. Pri správnom priebehu to nie je ani potrebné organizovať, preferencie sa prejavujú samy a respondenti tak oba „kluby“ vytvoria v podstate spontánne. Každá skupina dostane za úlohu vytvoriť bojovú (argumentačnú) stratégiu, ktorú potom použije v záverečnej bitke proti nepriateľovi.

li, že vo svojom postoji zneisteli alebo prešli na druhú stranu. Pre zadávateľov výskumu je toto zážitkovo najsilnejší moment, pretože hmatateľne vidia, pri ktorom bode (vlastnosti značky alebo produktu) svojho fanúšika stratili.

Silné reakcie

Nezriedka sa stáva, že ani klient takúto situáciu emocionálne nezvládne, má tendenciu vstúpiť do diskusie a bývalému fanúšikovi celú problematiku vysvetľovať. Ako však hovorí pravidlo Wargames – lepšie stratí jedného fanúšika pri výskume než 1 000 fanúšikov pri kampani konkurencie.

„Prijemne ma prekvapilo, že pomerne silné emócie sme dokázali vzbudiť pri Wargames aj vo finančnej oblasti, ktorá sama o sebe príliš fanúšikov nevytvára. Na druhej strane, pri súboji Ducati verzus Honda som emócie očakával a ako motorkár som si ich patrične užil,“ hovorí s úsmevom Ondřej Herínek z českej pobočky GfK. „Zjednodušene povedané, keď vytvoríme pre dve skupiny boxerský ring, dáme im na ruky boxerské rukavice a udieme na gong, málokto nezdvihne ruky do boja.“

DB

Ilustračné foto: SXC

Presvedčivé obchodné listy nie sú až taký problém

Vďaka piatim jednoduchým zásadám dokážete zapôsobiť na vašu cieľovú skupinu a vzbudiť v nej túžbu po vašom produkte alebo službe.

Potrebuje napísať reklamný text alebo sprievodný list k direct mailovej zásielke a neviete, ako to urobiť? Ak máte napätý rozpočet a na odborný copywriting vám nezostávajú zdroje, skúste to sami a vezmite si k srdcu pár základných pravidiel. Ak ich dokážete dodržať a do listu všetky zakomponovať, verte, že vaše reklamné texty čoskoro povedú k úspechu.

Myslite na zákazníka, nie na seba

Toto je vari najčastejšia chyba slabých reklamných textov. Autor predpokladá, že jeho publikum zaujíma práve to čo jeho samého. Nestará sa o problémy čitateľov, ich starosti, radosti či záujmy, len si opakuje svoje. Dajte si na to pozor, ak sa dokážete pozeráť na svoje produkty a služby očami vašej cieľovej skupiny, máte prvú bitku vyhrať.

Ponúknite riešenie

Predajca sa neraz cíti vo svojej role nepohodlne, kým si neuvedomí, že jeho prácou nie je ponúkať výrobky, ale pomáhať ľuďom riešiť ich problémy. Poskytnúť reálnu pomoc – to je to, čo robí z predajcu skutočného partnera zákazníka. Aby ste však mohli niečo riešiť, musíte vedieť, čo ľudia pália, bolí, kde ich tlačí topánka. Rozprávajte sa

veľa so svojimi zákazníkmi, pýtajte sa, zaujímajte sa o nich. Ak potom prinesiete riešenie pre ich skutočné problémy, sotva sa budú zaoberať hľadáním iného či lacnejšieho dodávateľa.

Vzbudte pozornosť reálnym príbehom

Ak už viete, aký problém vašich zákazníkov trápi, vymyslíte príbeh, do ktorého zabalíte riešenie. Porozprávajte im, ako ste vy sami niečo podobné zvládli, ako to vaše služby a výrobky pomáhajú riešiť iným zákazníkom. Buďte hodnoverní,

Ak sa dokážete pozeráť na svoje produkty a služby očami vašej cieľovej skupiny, máte prvú bitku vyhrať.

nepreháňajte, veď ak ponúkate trhu niečo, čo má skutočnú hodnotu, takýchto príkladov musíte mať množstvo.

Dôveryhodnosť je podmienkou

Osobný predaj je založený na tom, že predajca presvedčí zákazníka svojím vystupovaním, argumentmi, príjemným spôsobom prezentácie – jednoducho, získa si jeho dôveru. To isté musí dosiahnuť váš list a keďže jeho text je vašou jedinou zbraňou, musíte si dať záležať na jeho presvedčivosti. Využite preto všetky prostriedky, ktoré podčiarknu vašu serióznosť – ako sú referencie reálnych zákazníkov, ocenenia či certifikáty, garancia následného servisu, prípadne aj vrátenia peňazí. Ľudia nakupujú iba od toho, komu uveria.

Nepoužívajte výrazy typu: „keby bolo...“

Ľudské podvedomie nerozlišuje príliš medzi pojmi „mám“ a „ak by som mal“. Hovorte zákazníkovi o svojich výrobkoch takým spôsobom, aby videl ich úžitok vo svojej predstave. Vytvorte mu v mysli obrázok seba samého, ako

Hovorte zákazníkovi o svojich výrobkoch takým spôsobom, aby videl ich úžitok vo svojej predstave.

spokojne a s radosťou využíva všetko, čo mu vaše služby priniesli, či už je to relax, peniaze, pekná postava alebo čokoľvek iné. Marketing musí vzbudzovať túžbu a zatúžime najskôr po tom, čo nám dokáže ponúknuť naša fantázia.

Jana Škutková

www.marketingovo.sk

Ilustračné foto: SXC

Štýl

Zdravie

Cestovanie

Príroda

WEBMAGAZÍN

www.webmagazin.sk

Autá

Technológie

. t a s r .

Biznis

Milujem tvorivú stránku marketingového biznisu

Daily Web 2012: ako začať launch výrobkov či služieb na internete

Dwain Jeworsky patrí do svetovej špičky v marketingu. Nadnárodné spoločnosti si ho najímajú, aby im vytvoril marketingové stratégie. Ale je to i človek, ktorému nechýba pokora a z ktorého cítiť snahu o maximálny výkon.

Tento svetový odborník je „keynote“ prednášajúcim na konferencii Daily Web 2012, ktorá sa uskutoční 14. novembra 2012 v Bratislave. Vystúpi s témou: Marketingová perspektíva – je to o možnostiach, nie o vašej spoločnosti – ako začať launch výrobkov či služieb cez internet – kroky potrebné k úspechu.

Dwain Jeworsky

■ **25 rokov ste pôsobili na manažerskej pozícii v marketingu, takže o kreativite asi viete veľa. Ako ju vnímate?**

Milujem tvorivú stránku biznisu, ale treba sa na ňu pozeráť s nadhľadom. Na výsledky marketingovej kampane zvyčajne vplýva toto:

- 40 % možno pripísať tomu, že máme správnych ľudí na správnom mieste,
- 40 % je určených ponukou,
- 20 % výsledkov možno pripísať kreativite.

Takže tvorivosť treba zamerať nielen na vizuálnu stránku, ale aj na zasiahnutie správnej cieľovej skupiny. Rovnako treba aj ponuku prezentovať kreatívne. Veta „Ušetríte 50%!“ určite nie je kreatívna.

■ **Pracovali ste na rôznych miestach. Je nejaký konkrétny projekt alebo spoločnosť, kde ste si prácu naozaj užili?**

Vždy ma bavilo pracovať s Fairmont Hotels, obdivoval som ich. Pomohol som im uviesť na trh svetovú značku wellness centier Willow Stream. Sledovali sme počas šiestich mesiacov rôzno-

rodú skupinu žien, ktoré si viedli denník. Keď prišli výsledky, zistili sme, čo ženy naozaj chcú – útek od každodenných povinností, ľudský dotyk a možnosť v pokoji načerpať energiu. Vďaka týmto informáciám sme prišli so sloganom „Find Your Energy“, ktorý nás dovedol ku skutočne diferencovanému marketingu. Každý druhý mesiac ma niekto požiada o nastavenie marketingového systému. Robím to veľmi rád, pretože počiatočné práce vedú k dlhodobému úspechu.

■ **Kvôli práci musíte veľa cestovať. Bavi vás to? Ktorú z navštívených krajín ste si obľúbili?**

Cestovanie je súčasťou mojej práce a ja som to zmenil na hobby. Rád cestujem a spoznávam nové miesta. A keďže si stále môžem vybrať, kam chcem cestovať, je to pre mňa príjemná práca. Pracujem s firmami zo všetkých kútov USA, rovnako ako z Mexika, Južnej Ameriky alebo Číny. Brazília je práve teraz „horúcou“ krajinou pre rast, veľmi dobre sa mi tam pracovalo

Kľúčom k úspechu kampane sú zasiahnutie cieľovej skupiny, vizuálna stránka a kreatívna prezentácia ponuky.

v oblasti zdravotníctva. India začína napredovať v oblasti výroby. Čína čelí „syndrómu najnižšej ceny“ – odkedy sa tam otvárajú nové továrne, zvykla si spoliehať sa iba na cenu ako na svoju hlavnú predajnú výhodu. Teraz sa už učia aj iným prístupom, ako je kvalita, jedinečnosť, značka atď.

■ **Z ciest máte určite veľa skúseností a zážitkov. Nájdú sa aj nejaké veselé príhody?**

Keď som prišiel do novej krajiny, vždy som sa

naučil dve slová: „ahoj“ a „ďakujem“. Ak viete povedať tieto dve slová, ľudia sa s vami budú bez problémov rozprávať aj po anglicky. Komunikácia je často zábavná. V Číne som navštívil veľké nákupné centrum, do ktorého sa obvykle dostane len málo Američanov. Ako som sa prechádzal po obchode, predavači ma stále chytali za ruku, na čo som reagoval slovami: „Len sa pozerám“. Potom som si uvedomil, že reagujeme týmito slovami, aby sme sa zbavili predavačov v obchode. Pritom v tomto prípade to bola z ich strany len určitá forma pozdravu.

■ **Aké sú vaše skúsenosti z Číny?**

V Číne dávam poldňové prednášky o marketingu pre skupiny 150 až 300 riaditeľov súkromných firiem v 8-dňových obchodných školách. Každý kurz sa skladá z rôznorodých skupín. Trávim tých 8 dní v škole a pomáham ľuďom s otázkami z marketingu – mojou úlohou je vypočuť si ich výzvy, ktorým čelia, a pomôcť im pracovať pri hľadaní riešenia. Vďaka tomu som si vyvinul úzke vzťahy s celou sieťou absolventov.

Táto skupina je unikátna, učíme ich myslieť v podnikaní laterálne a rovnako aj to, že všet-

ko nie je len o peniazoch. Odchádzajú zo školy s novým pohľadom na všetky aspekty podnikania a väčšina z nich potom dosahuje obrovský rast.

■ Ako ste sa prispôbovali čínskej kultúre? Naučili ste sa tam niečo nové, užitočné pre vašu kariéru?

Prispôbiť sa kultúre je ľahšie, ako si myslí väčšina ľudí. Ak k tomu pristupujeme s pocitom, že chceme viac dávať ako brať, ľudia reagujú veľmi dobre. Trpezlivosť je jedna z vecí, ktorú na Západe väčšinou zanedbávajú. Pri práci v Číne je potrebná. Bez trpezlivosti nemôže byť ani dôvera. Čína rozšírila do značnej miery môj pohľad na to, čo je možné, a tiež mi dala nový pohľad na veľkosť. Je to neuveriteľné, aký je tam veľký trh.

Keď v Číne prezentujete nové myšlienky, prvá reakcia je: „Ale v Číne sme to vždy robili takto“. Keď sa cez to dostanete, sú veľmi otvorení voči novým postupom.

■ Máte nejaké konkrétne príklady užitočných poznatkov, ktoré ste získali?

Neviem po čínsky, takže väčšina mojich rozhovorov prebieha prostredníctvom tlmočníka. Tento proces komunikácie umožňuje premýšľať o tom, čo hovoríte, a tiež o tom, čo niekto práve povedal. To podporuje počúvanie, čo nie je vždy jednoduché, keď sa spoznávate s no-

vými ľuďmi. Spomalenie konverzácie skutočne prehľbuje porozumenie.

Ďalšia vec je, že keď tam ľudia niečo hovoria, myslia to vážne. Povedali mi, že keď niekedy ešte prídem do Hongkongu, mám zavolať niekoľko hodín predtým, že sa o mňa postarajú. Pri mojej poslednej návšteve som sa však rozhodol to neurobiť, keďže v rámci našej kultúry

Zistite, čo klienti naozaj chcú, a nastavte na to kampaň aj slogany.

neradi žiadame o láskavosť. Keď dotyčná zistila, že som v Hongkongu, tak prišla do môjho hotela a vyčítala mi, že som jej nezavolať. Vedela o mojom príchode a chcela sa ma opýtať niečo ohľadom investícií. Musel som jej sľúbiť, že nabudúce sa naozaj dopredu ohlásim.

■ Ktorú krajinu by ste ešte chceli navštíviť?

Ešte som nebol v Európe, pričom osobitne východná Európa vždy bola pre mňa zaujímavá. Moja rodina má pôvod v Poľsku a Rumunsku. Otec je najmladší z 19 detí. Veľmi málo sme sa stretávali s našou rodinou z Európy, takže aj preto sa veľmi teším na túto cestu a na vašu konferenciu Daily Web 2012.

■ Aké sú vaše ciele do blízkej budúcnosti?

Chcel by som pomáhať ľuďom, aby prešli so svojim podnikaním do sveta online marketingu, pretože táto oblasť má stále veľký potenciál. Všetci klienti a partneri, s ktorými pracujem, sa stali mojimi blízkymi priateľmi. Teraz som v životnej fáze, keď je mojim cieľom aplikovať svoje poznatky a pomáhať druhým. Keď pracujete s ľuďmi, ktorých máte radi, peniaze prichádzajú samy.

Mojou vášňou sa stalo učenie. Marketing je univerzálny jazyk a mám v pláne pomôcť mu na rozvíjajúcich sa trhoch. Chcel by som stráviť viac času v zahraničí, ale aj s mojim najmladším synom, ktorý sa chystá na maturitu. Delím si čas medzi Floridu, Kanadu a projekty po celom svete. Odchod do dôchodku pre mňa znamená odklon od „práce“ ku konzultáciám a mám to šťastie, že mám kontakty v mnohých krajinách.

Laura Brown
Conference manager,
InForm Slovakia, s. r. o.
Obrázky: SXC, archív

Pozývame aj vás na konferenciu Daily Web 2012. Viac informácií o ďalších prednášajúcich, ako aj registrácii nájdete na www.dailyweb.sk.

Oblíbenost' dopytových systémův rastie

V internetovom prostredí ich s úspechom využívajú najmä živnostníci a malé firmy.

Živnostníci to v dnešnej dobe nemajú jednoduché, sú vystavení rastúcemu tlaku na znížovanie cien a zároveň predlžovaniu doby, za ktorú sa odberateľ rozhodne prijať zákazku. Na druhej strane, takto sa vyselektujú tí, ktorí to s podnikaním myslia vážne a chcú ho udržať pri živote. Takí hľadajú stále nové spôsoby, ako získať zákazky.

Podľa interného prieskumu spoločnosti B2M.CZ, ktorá sa zaoberá dopytovými online systémami, malé firmy, drobní podnikatelia a živnostníci medziročne významne zvýšili počet ponúk, ktoré pripravujú a posielajú potenciálnym zadávateľom.

Alternatíva k e-mailu

Okrem väčšej intenzity pri príprave ponúk sa dá pozorovať aj rastúca snaha o zvlád-

nutie nových komunikačných prostriedkov. Typický živnostník štandardne pracuje s e-mailom, ktorý využíva aj na posielanie ponúk a komunikáciu s potenciálnym odberateľom. Vo väčšine prípadov je využívaný freemail, teda e-mailová schránka zadarmo, ktorú ponúkajú veľké servery. Malí živnostníci zriedkavo disponujú vlastnou webovou stránkou, ale čoraz častejšie využívajú jeden alebo dva profily v rámci online dopytových systémov.

V dopytových systémoch záujemca zadá konkrétnu požiadavku na dopyt, pričom sa mu oplatí byť čo najkonkrétnejší. Potom doplní osobné a kontaktné údaje. Operátori požiadavku následne skontrolujú a rozošlú vhodným registrovaným dodávateľom v danej dopytovanej oblasti. Od tej chvíle začnú na zadaný e-mail chodiť konkrétne po-

nuky, z ktorých si dopytujúci nezávisle vyberie tú najvhodnejšiu.

Dvojnásobný nárast

Dopytový systém, ktorý prevádzkuje spoločnosť B2M.CZ, za posledný rok zaznamenal výrazný vzostup odoslaných ponúk a reakcií. Medziročný nárast je viac ako 100 %-ný, v niektorých prípadoch je to až 200 %. Zatiaľ čo pred

Registrovaný záujemca zadá požiadavku, operátor ju rozošle podľa profilu a ponuky prichádzajú e-mailom.

rokom pripravil priemerný živnostník mesačne 5 – 10 ponúk, dnes sa toto číslo šplhá na 15 – 20 mesačne.

Jednoznačne je tento trend vidieť napríklad medzi remeselníkmi, menšími stavebnými firmami a takisto medzi poskytovateľmi ubytovacích služieb. Dopytové systémy si obľúbili najmä pre ich jednoduchosť a rýchlu spätnú väzbu medzi dopytujúciimi a dodávateľmi.

KR

Viete, čo robia vaši zamestnanci za počítačom?

Monitoring zvyšuje efektivitu a pomáha chrániť citlivé firemné dáta

Stanovte jasné pravidlá využívania počítačov na súkromné účely a aplikujte vhodný monitorovací softvér.

Monitoring práce zamestnancov na počítači mnohí vnímajú kontroverzne a mylne doň zaraďujú len sledovanie prístupu na internet a blokovanie nežiaducich stránok. V skutočnosti ide o štandardný nástroj na zvýšenie ziskovosti firmy a ochranu jej záujmov. Navyše v sebe skrýva oveľa viac funkcií ako len zisťovanie, kto zo zamestnancov v pracovnej dobe chatuje a vybavuje si súkromné e-maily.

Ak sú pravidlá pre monitoring nastavené jasne a transparentne, môžu predstavovať významný krok k finančným úsporám vo firme a k zvýšeniu efektivity zamestnancov. Prieskum agentúry Burstmedia odhalil, že 68 % zamestnancov necíti vinu, keď v pracovnej dobe využíva in-

Už pri malých pracovných výpadkoch dosahujú neproduktívne náklady stovky eur na zamestnanca a rok.

ternet na svoje osobné účely. Súkromná korešpondencia, výber reštaurácie na večeru či hľadanie dovolenkovej destinácie, to všetko sa dá zvládnuť aj v pracovnom čase. Už pri veľmi malom pracovnom výpadku (stačí pár desiatok minút denne) dosahujú náklady, ktoré firma platí zamestnancom za neproduktívnu činnosť, stovky eur na zamestnanca a rok.

Stanovenie pravidiel

Aby monitoring mohol správne a efektívne fungovať, je potrebné splniť dve podmienky – mať jasne definované pravidlá a mať softvérové riešenie na stráženie týchto pravidiel. Základným prvkom je existencia tzv. dohody o prijateľnom využívaní zdrojov (Acceptable Use Policy – AUP), ktorá vymedzuje používanie zdrojov zamestnávateľa na pracovné i súkromné účely. V nej je možné definovať, aké správanie zamestnanca je pri využívaní firemných počítačov a internetu ešte prípustné. Čo je povolené a čo už povolené nie je. Softvér pre monitoring zamestnancov potom takto vytvorené pravidlá

stráži a informuje vás o tom, kedy a akým spôsobom došlo k porušeniu AUP, kto z vašich zamestnancov sa pohybuje v zakázanej zóne a čo tam robí. Spoločnosť tak získava prehľad, kedy zamestnanci skutočne pracujú, môže merať ich produktivitu a ušetriť mzdové náklady. Pri zavádzaní monitoringu nezabúdajte na platnú legislatívu, najmä na Chartu základných práv a slobôd, Občiansky zákonník, Zákonník práce a zákon na ochranu osobných údajov.

Čo sa dá monitorovať

Softvér tiež monitoruje prácu so súbormi – kto a aké súbory používa, kam ich kopíruje, komu ich posielal e-mailom alebo kam ich nahráva na internet. Manažment firmy tak dokáže odhaliť akcie, ktoré môžu poškodiť citlivé dáta (napr. mazanie veľkého množstva súborov), alebo zamestnancov, ktorí prístup k citlivým dátam zneužívajú. Zároveň tak možno získať dôkazy proti zamestnancom, ktorí sa rozhodnú citlivé dáta spoloč-

Analyzovať môžete zmeny v správaní zamestnancov, pokles produktivity či iné anomálie.

nosti úmyselne poškodiť. Ďalšou funkciou je monitoring online aktivít, ako sú prístupy na webové stránky, používanie webmailových klientov či zamestnancami hojne používané chatovanie. Monitorovaná môže byť aj tlač dokumentov, ktorá predstavuje nielen významnú nákladovú položku, ale aj bezpečnostné riziko. Spoločnosť má prehľad o využití firemných tlačiarň,

o tom, ktorý zamestnanec najviac tlačí, aké dokumenty sú tlačené, koľkokrát softvér zabránil tlači citlivých dokumentov a kto sa o ňu pokúšal. Možno tak nielen ušetriť na nákladoch za nadbytočnú tlač, ale aj ochrániť svoje dáta pred vytlačením a vnesením z firmy.

Výkazy a výstrahy

Pri zavádzaní monitoringu do praxe je kľúčové vec jeho správne nastavenie. Treba mať pokryté všetky dôležité činnosti, zároveň však nezaťažovať manažment množstvom nepotrebných dát. Preto niektoré softvérové riešenia obsahujú dodatočné analytické nástroje. Analyzovať možno zmeny v správaní zamestnancov, pokles produktivity či iné anomálie v ich činnosti. Možno jednoducho nastaviť, koľko času (podľa AUP) môžu zamestnanci stráviť nepracovnými činnosťami, a manažér je informovaný len v prípade prekročenia takejto lehoty.

Ak spoločnosť nechce, aby musel jej manažment tráviť veľa času sledovaním monitoringu, je vhodné zvoliť si inteligentné nastavenie výstrah. Manažér dostáva pravidelné súhrnné prehľady, ale v prípade hrozby je okamžite informovaný. Vedúci oddelenia napríklad nemusí vedieť, že jeho podriadený práve vstúpil na stránky z kategórie neproduktívnych, pretože toto rieši na pravidelnej schôdzke so zamestnancom pomocou mesačného prehľadu produktivity, ktorý mu softvér automaticky generuje. Avšak v prípade, že si iný podriadený začne kopírovať zakázané finančné výkazy na súkromný USB kľúč, je vedúci okamžite varovaný (spoločne s IT manažérom) a môže danú situáciu promptne riešiť.

SF

Ilustračné foto: SXC

Dôvera je efektívnejšia ako kontrola

Stojí vás menej energie a zvyšuje výkon tímu

Motivovaný zamestnanec, ktorý môže počas práce občas aj „vypnúť“, bude tvorivejší a bude pre vás robiť s väčšou radosťou.

Napadla vám niekedy myšlienka, koľko v skutočnosti počas pracovnej doby pracujú pre vás vaši zamestnanci? Pristihli ste sa pri tom, že máte snahu čoraz viac ich kontrolovať? Skúsme sa na túto problematiku pozrieť z iného uhla pohľadu.

1 : 0 pre dôveru

Sociologické výskumy dokázali, že hladina dôvery v spoločnosti má pozitívny vplyv na jej blahobyt a rozvoj. Podporujú ich i výsledky štúdií z ekonomickej oblasti, ktoré našli silnú pozitívnu súvislosť medzi zistenou hladinou dôvery a hospodárskymi výsledkami. Presvedčivo to ilustruje experiment nemeckých

cese má svoje nezastupiteľné miesto. Je to výborný nástroj, len často nesprávne používaný.

Zaklínadlo menom Delegovanie

Výraz „delegovanie“ patrí k základnej slovnej výbave každého manažéra. S jeho praktickým uplatnením je to už problematickejšie, no pritom pri použití nasledujúcich princípov by nemuselo byť. Nastavenie pravidiel na začiatku

V simulovanej hre kontrolovaní zamestnanci dosiahli prekvapivo o 30 % nižší výkon ako nekontrolovaní.

prináša pozitíva počas celej doby trvania vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom:

1 Na každú úlohu si vyberte konkrétneho zamestnanca, ktorý bude za jej splnenie zodpovedný.

Tichá hodinka

Možno ešte stále máte pocit, že zamestnanci by mali viac využívať svoj pracovný čas, že príliš veľa ho stratia pri surfovaní na internete či časťami prestávkami v kuchynke.

Stalo sa vám už niekedy, že tie najlepšie nápady vám prišli na myseľ vo chvíľach úplného uvoľnenia, keď ste akurát nemysleli na problém? Mohlo to byť pri šoférovaní alebo rannej sprche. Doprajte im tieto chvíle, lebo práve v takomto čase sa u človeka zvykne zabysnúť tvorivá myšlienka.

Výskumníci, zaoberajúci sa tvorivosťou, tento čas nazývajú inkubačnou dobou, jej paralely môžeme nájsť i v prírode. Dôležité je, aby trvala primeranú dobu a ľudia nestratili zo zretela svoje zameranie na riešenie problému.

Koučing hrá vo váš prospech

Koučing je metódou, ktorá vám pomôže zvládnuť vytvorenie prostredia dôvery a zaviesť vyššie uvedené princípy do firemnej praxe. Pracovníci sa koučingom rozvíjajú a preberajú stále väčšiu zodpovednosť a s ňou i viac úloh. V bežnej práci spoznáte túto zmenu tak, že vy sami budete mať viac času na svoje úlohy. Namiesto toho, aby ste riešili a kontrolovali, môžete viac času venovať strategickým úvahám a cielenému rozvoju seba a pracovníkov.

Výrazne sa zvýši výkonnosť vášho tímu, ako aj celej firmy. Úspech, ktorý spoločne dosiahnete, bude i vašim úspechom. Nadväzete s pra-

Ak správne delegujete úlohy, môžete viac času venovať strategickým úvahám a rozvoju.

covníkmi partnerský, rešpektujúci vzťah, ktorý vám umožní byť uvoľneným. Môžete sa radosť z úspechu svojich pracovníkov a s ním spojenej motivácie a lojality. Tým si budete stále istejší ich podporou – aj bez nútenia a manipulácie. Odmenu vám bude i získanie prírodzenej autority. Dôverovať stojí omnoho menej energie než kontrolovať.

Pri vytváraní prostredia, v ktorom vládne dôvera, je potrebné začať u seba – posilnením svojich vlastných postojov, sebavedomia, zistením svojich hodnôt a cieľov. Odborníci na koučing vám pri tom radi podajú pomocnú ruku.

Petra Drozdová – de la Fère
certifikovaný biznis a osobný kouč
Ilustračné foto: SXC

ekonómov Armina Falka a Michaela Kosfelda z roku 2004. V hre, ktorá bola zjednodušením vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom, umožnili zamestnávateľovi kontrolovať výkon zamestnanca. Výsledky boli prekvapujúce. Zamestnávatelia, využívajúci možnosť kontroly, demotivovali svojich zamestnancov natoľko, že stratili približne 30 % ich výkonu oproti zamestnávateľom, ktorí sa rozhodli dôverovať. Závety tohto experimentu neznamenajú, že kontrola automaticky znižuje produktivitu zamestnancov. Práve naopak, v pracovnom pro-

- 2 Úlohu zadajte čo najvýstižnejšie.
- 3 Určite presný čas, dokedy má byť úloha vyriešená, zadajte dátum i hodinu.
- 4 Nechajte si zamestnancom zreprodukovať, ako zadanie pochopil.
- 5 Po splnení úlohy ju prekontrolujte, v ideálnom prípade spolu so zamestnancom. Pri takomto prístupe bude zamestnanec cítiť zodpovednosť, ale nie dozor, čo sa premietne do jeho vnútornej motivácie, a tým i do vyššieho výkonu. Žiaducim je stav, aby situáciu vnímal tak, akoby riadil svoju malú firmu.

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Manažment

Dopady manažerských rozhodnutí – biznis simulácia, 15. – 16. 11., Senec, Balanced
 Návyky efektívneho manažera, 15. 11., BA, Excellent Training
 Ako viesť ľudí, 22. – 23. 11., BA, Albisa
 Leadership II. – Vedenie manažerských tímov, 22. – 23. 11., BA, FBE Bratislava
 Timová spolupráca a riešenie konfliktov na pracovisku, 26. – 27. 11., BA, AiO Education
 Kreativita II – Majstrovstvo tvorivých nápadov, 6. – 7. 12., BA, FBE Bratislava
 Tréning pamäti a rozvoj vnútorného potenciálu, 19. 11., BA, Timan
 Timové koučovanie, 22. – 23. 11., BA, Co/Man, 1. systemická
 Procesne a projektovo orientovaná organizácia, 5. 12., BA, Next Level Consulting
 Business Continuity Management, 10. – 11. 12., BA, Det Norske Veritas SK
 Total Quality Management II., 15. – 16. 11., BA, FBE Bratislava

Odborné

Tvorba a manažment projektov a štrukturálne fondy EÚ, 26. – 30. 11., Svätý Jur, Academia Istropolitana Nova
 Odpady a obaly – povinnosti firiem v roku 2012, 15. 11., BA, Verlag Dashöfer

Jazyky

Presentation Skills in English, 26. – 27. 11., BA, FBE Bratislava
 Cambridgeské skúšky, 1. 12., BA, International House Bratislava
 TOEIC test, 20. 11., BA, International House Bratislava

IT a počítače

MS Excel 2010/2007 – pre pokročilých, 3. – 4. 12., BA, Ipex IT
 MS Project 2010/2007 – pre pokročilých, 15. – 16. 11., BA, Ipex IT
 Cloud Computing, 15. – 16. 11., BA, Ipex IT
 MS PowerPoint 2010/2007 – pre pokročilých, 14. 12., BA, Ipex IT
 MS Excel 2010/2007 – štatistika a analýzy, 13. – 14. 12., BA, Ipex IT

Účtovníctvo a dane

Daň z príjmov – právnické osoby, 12. 12., BA, Agentúra Tempo
 DPH – 2-dňová hĺbková sonda, 15. – 16. 11., BA, Agentúra Tempo
 Novela zákona o DPH, 19. 11., BA, Verlag Dashöfer
 Daňové priznanie – pripočítateľné a odpočítateľné položky, 28. 11., BA, Iura Edition
 Cestovné náhrady, 22. 11., BA, Agentúra Tempo
 Veľká zmena zákona o DPH, 27. 11., BA, Iura Edition
 Kurz mzdového účtovníctva, 8. – 16. 12., BA, Edu-Land
 Kurzy podvojného účtovníctva, 19. 11. – 13. 12., BA, Edu-Land

Kurzy účtovníctva – jednoduché, podvojné, mzdové, 15. 11. – 1. 12., BA, via sapienza
 Daňové priznanie fyzických osôb, 22. 11., BA, Iura Edition
 Aktuálne otázky účtovnej praxe, 15. 11., BA, Agentúra J & T Manažment
 Inventarizácia majetku, záväzkov a vlastného imania, 23. 11., BA, Agentúra Apollo

Ľudské zdroje a personalistika

Sociálny fond a sociálna politika podniku, 11. 12., BA, Agentúra Apollo
 Personálny controlling, 5. 12., BA, Vzdelávacia a konferenčné centrum Intenzíva
 Výberový pohovor od A po Z, 26. 11., BA, Dekra
 Stabilizácia a motivácia, riadenie kariéry zamestnancov, 3. – 4. 12., BA, a_set
 Ochrana osobných údajov, 27. 11., BA, Agentúra Apollo

Financie

Škola IFRS v praxi, 15. 11., BA, BPP Professional Education
 IFRS – komplexný kurz, 19. – 21. 11., BA, Verlag Dashöfer
 Nákladový a procesný controlling, 28. – 29. 11., BA, Iura Edition
 Finančný controlling v praxi, 22. – 23. 11., BA, Agentúra Tempo
 Analýza výkazu cash, 11. 12., BA, Verlag Dashöfer
 Správa a vymáhanie pohľadávok, 5. 12., BA, Iura Edition

Marketing a obchod

Vyjednávacie zručnosti pre pokročilých, 20. – 21. 11., BA, Top Consult Group
 Profesionálny obchodník, 3. – 4. 12., BA, Top Consult Group
 Tréning mediálnej a krízovej komunikácie, 29. – 30. 11., BA, Communication House
 Praktická škola Public relations, 26. – 30. 11., BA, Communication House
 Marketing pre malé a stredné firmy, 26. 11., BA, a_set
 One-to-One marketing, 23. 11., BA, SAS Slovakia
 Riešenie ťažkých situácií v telefonických rozhovoroch, 20. – 21. 11., BA, FBE Bratislava
 Nové cesty v PR a marketingu/sociálne siete, 29. 11., BA, a_set
 Biznis protokol a spoločenská etiketa, 16. 11., BA, AiO Education

Trenčiansky, Trnavský a Nitriansky kraj

Odborné

3 metodiky – APQP, PPAP a FMEA, 6. – 7. 12., Hotel Podhradie, Det Norske Veritas
 FMEA – analýza možných chýb a dôsledkov, 26. 11., Považská Bystrica, Det Norske Veritas
 VDA 6.3 – Audit výrobného procesu, 19. – 20. 11., Piešťany, Det Norske Veritas

Účtovníctvo a dane

Podvojné, mzdové a jednoduché účtovníctvo, 20. 11. – 6. 12., Trenčín, InSys

Aplikácia zmien v sociálnom a zdravotnom poistení, 30. 11., Dunajská Streda, Akadémia vzdelávania
 Podvojné účtovníctvo, 19. 11. – 7. 12., Senica, Agentúra Jaspis
 Podvojné účtovníctvo, 17. 11. – 9. 12., Nitra, Agentúra Jaspis
 Podvojné účtovníctvo, 17. 11. – 9. 12., Levice, Agentúra Jaspis

Ľudské zdroje a personalistika

Ochrana osobných údajov, 19. 11., Dunajská Streda, Akadémia vzdelávania
 Mzdy a personalistika, 21. 11. – 21. 12., Prievidza, Akadémia vzdelávania

Banskobystrický, Žilinský a Košický kraj

Manažment a marketing

Interná komunikácia, asertivita, 20. – 21. 11., Tále, Timan
 Time manažment, 20. – 21. 11., Tále, Timan
 Leadership (vedenie, delegovanie a koučing), 10. – 11. 12., Hotel Diplomat, Rajecké Teplice, Roman Research
 Six Sigma Green Belts, 10. – 11. 12., Žilina, IPA Slovakia
 Kampane PR online, 26. 11., Košice, Communication House

Odborné

Certifikovaný nákupca, 21. – 22. 11., Hotel Diplomat, Rajecké Teplice, Roman Research
 Logistik expert, 15. – 16. 11., Žilina, IPA Slovakia
 Logistický controlling a riadenie zásob, 26. – 27. 11., Hotel Diplomat, Rajecké Teplice, Roman Research
 Základy bezpečnosti pre zamestnancov v prevádzke, 15. 11., Košice, Vincotte Slovakia

Účtovníctvo a dane

Zákon o DPH, 4. – 5. 12., Žilina, Educo – Consult
 Zákon o DPH s dôrazom na zmeny od 1. 10. 2012 a 1. 1. 2013, 19. – 20. 11., Košice, Educo – Consult
 Daň z pridanej hodnoty – novela zákona, 4. 12., Košice, Agentúra Tempo
 Podvojné účtovníctvo, 17. 11. – 15. 12., Košice, Agentúra Jaspis

Ľudské zdroje a personalistika

Kľúč k správneému výberu personálu, 1. – 2. 12., Žilina, Staff agency
 Novela Zákonníka práce účinná od 1. 1. 2013, 29. 11., Žilina, Educo – Consult
 Novela Zákonníka práce, 28. 11., Košice, Educo – Consult
 Novela Zákonníka práce, 26. 11., Košice, Agentúra Tempo
 Mzdy a personalistika, 17. 11. – 15. 12., Banská Bystrica, Agentúra Jaspis

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk.

Slovensku chýbajú technici

Spolupráca škôl a zamestnávateľov môže znížiť nezamestnanosť

Stredné odborné školy potrebujú viac prepojenia s praxou, zišlo by sa aj viac inžinierov.

Na Slovensku ročne ukončí stredoškolské štúdium okolo 66 000 absolventov. Vo svojom odbore sa ich pritom zamestná len necelých 4 000, asi 30 percent z nich dokonca skončí na úradoch práce. Na druhej strane, mnohým firmám chýbajú vhodne kvalifikovaní zamestnanci, najmä v technických profesiách. Chyba je v doterajšom systéme odborného vzdelávania. Napraviť by ju mali najnovšie iniciatívy, na ktorých sa zhodli vládni činitelia i zamestnávateľi.

Užšia spolupráca so školami

Rada vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu naštartovala v októbri tri projekty, ktoré majú viesť k transformácii odborného vzdelávania. Umožnila ich nedávno prijatá novela zákona o odbornom vzdelávaní. Rada vlády, v ktorej má zastúpenie sedem zamestnávateľských zväzov, sa na príprave novely aktívne podieľala.

Jeden z projektov je zameraný na modernizáciu stredných odborných škôl. Budú sa v ňom, zatiaľ len pilotne, spájať zamestnávateľi so školami. V úvodnej fáze ide o 21 škôl zo siedmich rezortov, z rôznych častí Slovenska. Budú sa v nich organizovať náborové pre zamestnávateľov. Zamestnávateľi v nich ponúknu

Projekt podporovaný vládou ponúka stredoškólakom štipendium a motivačné zmluvy s firmami.

motivačné zmluvy, na základe ktorých študenti môžu získať štipendium. Cieľom je, aby si firmy vybrali budúcich zamestnancov.

Druhý projekt je zameraný na vybudovanie laboratórií v základných školách a zavedenie polyfunkčnej výchovy. Tretí projekt ráta s vytvorením národnej sústavy kvalifikácií, na základe ktorej by stredné školy mali mať do dvoch rokov presne rozpisané, čo majú učiť a kto to bude overovať.

Schválená novela umožňuje samosprávnym krajom rozhodovať aj o počte nových tried prvých ročníkov. Rozhodovať o tom budú v kraj-

ských radách, v ktorých budú zastúpení aj zamestnávateľi.

Logistické spojenectvo

Spolupráca medzi školami a potenciálnymi zamestnávateľmi ich absolventov je však možná aj bez vládnych projektov. Stredná priemyselná škola (SPŠ) v Martine a prepravno-logistická spoločnosť Gebrüder Weiss (GW) nedávno podpísali memorandum o spolupráci pri výchove stredoškolsky vzdelaných logistov. SPŠ zaviedla odbor logistika už v roku 2009, doteraz mu však chýbalo väčšie prepojenie s praxou. Gebrüder Weiss, ktorý sa na základe memoranda stal odborným garantom štúdia, sa zaviazal uskutočniť pre učiteľov bezplatné exkurzie a odborné prednášky o najmodernejších trendoch v logistike. Študentom ponúkne odbornú prax v priestoroch slovenskej pobočky, pričom najlepší študenti 3. ročníka budú mať šancu absolvovať časť štúdia vo firemnej škole GW v Rakúsku.

Uplatnenie absolventov logistiky je podľa Jaroslava Uhlířa z Komory logistických audítorov veľké. Sú tu významné priemyselné firmy, ktoré vyrábajú a potrebujú mať v poriadku vnútornú logistiku. Ďalej veľa firiem, ktoré sa zaoberajú distribúciou, skladovaním a expedíciou. Vďaka geografickej polohe Slovenska tu logistika hrá veľkú úlohu. „V súčasnosti väčšina pracovníkov logistiky získava skúsenosti až po príchode do zamestnania. Ak budú mať základné teoretické predpoklady, ich zaškolenie na akúkoľvek logistickú pozíciu bude podstatne rýchlejšie a jednoduchšie,“ myslí si Uhlíř.

Lákание budúcich inžinierov

V technických profesiách chýbajú nielen stredoškólaci, ale aj vysokoškolsky vzdelaní technickí pracovníci. Aj preto na Strojníckej fakulte

Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave vymysleli putovnú výstavu dvoch pretekárskych formúl. Vyrobili ich sami študenti. Pripravili konštrukčný návrh, zohnali peniaze a kapoty ručne obrúsili. Po tom, čo sa s nimi

V niektorých strojárskych odboroch by sa na trhu práce uplatnil aj trojnásobok absolventov.

zúčastnili pretekov v zahraničí, putovali s nimi aj po slovenských stredných školách. Cieľom bolo prilákať na fakultu viac maturantov.

„Na Slovensku je veľa študijných programov a študenti napokon predávajú kozmetiku alebo robia babysitting v zahraničí. My však potrebujeme technikov,“ povedal dekan fakulty Ľubomír Šooš. Tvrdí, že ani nie 15 percent zo všetkých vysokoškólakov sú technici a keby mala fakulta aj trojnásobok absolventov niektorých študijných programov, vedeli by sa uplatniť na trhu práce.

Projekt sa snaží pripomenúť, že strojárské štúdium, to nie je iba stáť za rysovacou doskou. Študentský AM Team za rok vyrobil popri štúdiu aj formulu na spaľovací pohon, Green Team zase elektrickú. Konštruovali ich podľa požiadaviek súťaže Formula SAE. V lete so spaľovacou formulou súťažili v ringu v Rakúsku, s elektrickou zase v Španielsku. Približne 4 000 univerzít na svete je zameraných na technické vzdelanie, avšak len asi 480 je schopných postaviť zodpovedajúce vozidlá a zúčastniť sa tejto súťaže. STU patrí medzi ne.

MB/TA

Ilustračné foto: TASR

The Bad Society

How much inequality is acceptable? Judging by pre-recession standards, a great deal of it, especially in the USA and the UK.

New Labour's Peter Mandelson voiced the spirit of the past 30 years when he remarked that he felt intensely "relaxed" about people getting "filthy" rich. Getting rich was what the "new economy" was all about. And the newly rich kept an increasing part of what they got, as taxes were slashed to encourage them to get still richer, and efforts to divide up the pie more fairly were abandoned.

Growing Inequality

The results were predictable. In 1970, the pre-tax pay of a top American CEO was about 30 times higher than that of the average worker; today it is 263 times higher. In Britain, the basic pay (without bonuses) of a top CEO was 47

Breakdown of common-sense ways of valuing human activities has led to disproportions in pay.

times the average worker's in 1970; in 2010, it was 81 times more. Since the late 1970s, the post-tax income of the richest fifth has increased five times as fast as the poorest fifth in the US, and four times as fast in the UK.

The growth of inequality leaves ideological defenders of capitalism unfazed. In a competitive market system, people are said to be paid what they are worth: so top CEOs add 263 times

more value to the American economy than the workers they employ. The only secure way to get "trickle-down" wealth to trickle faster is by cutting marginal tax rates still further, or, alternatively, by improving the "human capital" of the poor, so that they become worth more to their employers.

No More Reason?

This is a method of economic reasoning that is calculated to appeal to those at the top of the income pyramid. In the past, pay differentials

were settled by reference to what seemed fair and reasonable. The greater the knowledge, skill, and responsibility attached to a job, the higher the acceptable and accepted reward for doing it. But all of this occurred within bounds that maintained some connection between the top and the bottom.

It is the breakdown of non-economic, com-

mon-sense ways of valuing human activities – framing them in larger social contexts – that has led to today's spurious methods of calculating pay.

Social Cohesion Supports Democracy

There is a strange, though little-noticed, consequence of the failure to distinguish value from price: the only way offered to most people to boost their incomes is through economic growth. But, in developed countries, concentration on economic growth is an extraordinarily inefficient way to increase general prosperity, because it means that an economy must grow by, say, 3% to raise the earnings of the majority by, say, 1%.

Nor is it by any means certain that the human capital of the majority can be increased faster than that of the minority, who capture all of the educational advantages flowing from superior wealth, family conditions, and connections.

Redistribution in these circumstances is a more secure way to achieve a broad base of consumption, which is itself a guarantee of economic stability. The attitude of indifference to income distribution is in fact a recipe for economic growth without end, with the rich, very rich, and super-rich drawing ever further ahead of the rest. This must be wrong for moral and even practical reasons. In moral terms, it puts the prospect of the good life perpetually beyond reach for most people. And, in practical terms, it is bound to destroy the social cohesion on which democracy – or, indeed, any type of peaceful, contented society – ultimately rests.

Robert Skidelsky, a member of the British House of Lords, is Professor Emeritus of Political Economy at Warwick University.

© Project Syndicate; photo SXG

Most Slovaks Are Satisfied with Their Jobs

More than three in four Slovaks claim that they are satisfied with their current job, with good colleagues and fulfilling work seen as more important than financial evaluation, according to a poll carried out for Prima banka by 2muse agency on a sample of 700 respondents aged 18-65. As many as 58 percent of Slovaks find it important to work in the field in which they have studied, especially older age groups. "This result shows that the requirements of employers and the range offered by Slovak universities aren't

in accord. Young people are often educated in subjects that employers can't use, and then they have to spend extra money on additional education," said Marek Tomeš, Prima banka's poll expert, adding that there are many jobs with no matching education available at universities. A good collective of colleagues was the most important thing for 95 percent of the respondents. Another most-frequently chosen priority (94 percent) was liking the work assigned to the given post. Financial considerations were in

third place, with 89 percent of people highlighting them as important. Also among the top five preferences were the location of the job, which should be in the region in which the employee lives, and the possibility of career growth. When it comes to the most-appreciated perks, contributions towards pensions, commuting, mortgages and holidays were mentioned by 44 percent, followed by above-standard health-care (15 percent), a company car (14 percent), and education and training (12 percent). **TA**

Car-Components Made in Košice Region

Italian car-component producer Magneti Marelli is expanding production in Kechnec (Košice region). The company wants to invest millions of euros in order to open a new plant and employ hundreds of people.

The Italians want to rely on high added value. "In the new plant we'll concentrate on electronics, especially traffic navigation and information systems, networks and auto computers," said communication director Maurizio Scignari. A research-development centre should form part of the investment.

More than 600 new jobs should be created by Magneti Marelli in Kechnec by 2017, bringing the total number of employees to 1,200. This will require a Y60-million investment, with the state promising tax relief worth Y25.5 million. The company produces dashboards for Fiat, Peugeot-Citroen, Renault and Volkswagen.

Industry Employs 37 Percent of Slovaks

The proportion of Slovaks working in industry reaches 37 percent, while the EU average is around one of four employees. Slovak economy has been industry-oriented for a long time, but, according to analyst Mária Valachyová from Slovenská sporiteľňa, employment in the sphere of services will become stronger in the future. According to her, the industrial production can easily be moved to countries with cheaper labour forces.

"A richer society at the same time creates demand for new services. With countries becoming richer and labour forces more expensive,

the shift towards services will probably take place in Slovakia, too," she said.

Around 35 percent of Slovaks work in the sphere of services at the moment, with another quarter working in non-market services such as state administration, the state-run education system and health care. This brings the total proportion of people working in services to 60 percent. In both of these categories, Slovakia is 5 percent below the EU average.

According to the Eurostat figures, Europeans worked an average of 40.4 hours per week last year, while Slovaks put in 40.8 hours.

Gas Version of VW Up

Volkswagen Slovakia's plant in Bratislava has launched serial production of a new model called the Volkswagen Eco up! recently. That extends the range of conventional and hybrid VW cars by another member – a vehicle that uses alternative compressed natural gas (CNG). The new model required training of workers, construction adjustments, new production lines and other preparations. It has required Y1.8 million investment.

Thanks to its economical but dynamic CNG-drive (50kW/68k), the consumption of the Eco up! reaches 2.9 kg of gas per 100 km. CO₂ emissions of 79 g/km make it one of the

'cleanest' cars in the world. It has also been assessed by German automotive clubs as the most eco-friendly vehicle and awarded with several eco-prizes

Car Production in Slovakia Grows Nicely

Whilst a 5-percent drop in car production is expected in the European Union, the number of cars to be produced in Slovakia this year is to go up by one third on an annual basis. Slovakia's Automotive Industry Association (ZAP) foresees that the country's car plants – Volkswagen in Bratislava, Kia in Žilina and PSA Peugeot Citroen in Trnava – will have produced a total of 850,000 cars by the end

of 2012. What is more, spokesman for PSA Peugeot Citroen Peter Švec indicated that the number of cars produced in the Trnava-based plant will be substantially higher than the planned 165,000.

The developments are partly because the recession prompts car makers into re-directing production to countries with cheaper labour force.

Fico: We Need Nuclear Power

Not every country in Europe is inclined towards the Slovak and the Czech Republic building their energy security on nuclear power, said Slovakia's PM Robert Fico after the October joint meeting of the Czech and Slovak Cabinets in Uherské Hradiště (Czech Republic).

"Every country has its sovereign right to decide on an energy mix – [in other words] how much electricity will be produced from nuclear," said Fico, adding that Slovakia's energy security would be threatened without nuclear power.

He said that recent stress tests have shown that both Slovak and Czech nuclear power plants retain high standards in terms of security when compared to other European facilities. "We reject the politicising of the issue of the energy security of nuclear power plants. This is an exclusively technical question for specialists," said the Prime Minister.

Single EU Market Helped Slovakia

The single EU market has brought significant positives for Slovakia, such as the introduction of healthy competition, according to the Economy Minister Tomáš Malatinský. "These effects were achieved very soon in certain segments," he said at a conference in Bratislava.

Several areas have recorded boosts in competition, most notably the sector of telecommunications, internet providers and in the prices of airline tickets, said Malatinský. Telecommunications charges have fallen by one-half, the prices of air tickets have been reduced by an average of 40 percent, while the prices of electricity and gas have also dropped in Slovakia due to its accession to the single EU market in 2004, he said.

Minister sees certain problems with agricultural products on the single market, however. "Single market rules may be observed, but hygiene, health and other measures are ceasing to be observed assiduously. We must constantly keep an eye on them," he said.

Univerzita s nemeckými profesormi otvorila brány

Záujem o štúdium na súkromnej vysokej škole Goethe Uni Bratislava, ktorej vznik vláda SR povolila iba v júli tohto roka, prejavilo vyše 60 študentov. Škola s vyučovaním v nemčine otvorila prvý akademický rok 15. októbra.

Vyučovanie prebieha na troch fakultách – Fakulte medzinárodného podnikania, Fakulte cestovného ruchu a Fakulte mediálnych a kultúrnych štúdií. Predstavitelia školy v septembri informovali, že majú zazmluvnených viac ako 30 nemecky hovoriacich profesorov z Nemecka, Rakúska, Švajčiarska a severného Talianska. Pre záujemcov, ktorí nedosahujú požadovanú úroveň znalosti nemeckého jazyka, škola ponúka možnosť absolvovať jazykový kurz.

Opravná skúška odbornej spôsobilosti zdražela

Reparát zo skúšky odbornej spôsobilosti zdražie zo súčasných 100 na 300 eur. Určila to novela zákona o celoživotnom vzdelávaní, ktorá platí od novembra. Vzdelávacia inštitúcia, ktorá vykonáva odbornú skúšku, za ňu môže pýtať najviac 300 eur. Návrh zákona z dielne ministerstva školstva stanovuje na rovnakú úroveň aj cenu opravnej skúšky. Norma tiež zavádza opatrenie, podľa ktorého sa budú môcť zúčastniť na skúške odbornej spôsobilosti aj zamestnanci zaškolení zamestnávateľom a fyzické osoby, ktoré samostatným vzdelávaním získali spôsobilosť na výkon určitej práce. Súčasný znenie zákona definuje ďalšie vzdelávanie iba ako vzdelávanie vo vzdelávacích inštitúciách.

Uznanie vzdelania v zahraničí bude ľahšie

Žiadostí o uznanie zahraničného vzdelania je každým rokom viac. Kým v roku 2007 stredisko na uznanie diplomov pri ministerstve školstva prijalo 318 žiadostí o uznanie odbornej kvalifi-

kácie získanej v zahraničí, v uplynulom roku ich bolo až 1 396. Najväčší záujem majú žiadatelia, ktorí študovali v susednom Česku, za ním nasledovalo Maďarsko, Rakúsko a Nemecko. Ministerstvo plánuje uľahčiť uznanie dokladov o vzdelaní získanom v zahraničí. Umožníť to má pripravovaná novela zákona o uznávaní odborných kvalifikácií. Tá nanovo zadefinuje úroveň vysokoškolského vzdelania, vyššieho odborného vzdelania a stredného vzdelania na Slovensku a zároveň určí ich rovnocennosť k príslušným úrovňam získaného vzdelania v členských štátoch Európskej únie a tretích štátoch.

Medzinárodné diplomy pre budúcich ekonómov

Takmer dvadsať absolventov Ekonomickej univerzity (EU) v Bratislave si začiatkom októbra prevzalo magisterský diplom Univerzity Pierre Mendes France v Grenobli z rúk francúzskeho veľvyslanca Jeana-Marie Bruna. Absolventi celouniverzitného študijného programu manažment predaja, vyučovaného vo francúzskom jazyku, majú zároveň aj inžiniersky titul, ktorý

im udelila EU. Vlastnia tak medzinárodný dvojitý diplom.

Okrem frankofónneho štúdia majú študenti EU možnosť získať dvojitý diplom aj v spolupráci s univerzitou v nemeckom Halle a s britskou Nottingham Trent University. V rámci všetkých programov študenti absolvujú dva roky štúdia v Bratislave a rok na partnerskej univerzite.

Externé štúdium sa predlži

Externisti majú na získanie vysokoškolského titulu študovať dlhšie ako denní študenti. Vyplyva to z návrhu novely zákona o vysokých školách, ktorý na októbrovej schôdzi parlamentu predstavil minister školstva Dušan Čaplovič. Právna norma im predlžuje bakalárske štúdium z troch na štyri roky a magisterské z piatich na šesť rokov. Cieľom tohto opatrenia je dosiahnuť rovnakú kvalitu vzdelania bez ohľadu na to, či študent študuje dennou alebo externou formou.

Neoznačené články a fotografie na tejto strane sú zo servisu TASR.

ÁNO, objednávam si ročné predplatné v cene 12 €/361,51 Sk

ADRESA PREDPLATITEĽA:

Meno a priezvisko: .....

Spoločnosť: .....

Ulica: ..... Mesto a PSČ: .....

IČO: ..... DIČ: .....

ADRESA NA DORUČENIE:

Meno a priezvisko: .....

Spoločnosť: .....

Ulica: ..... Mesto a PSČ: .....

IČO: ..... DIČ: .....

E-mail: ..... Telefón: .....

Dátum: ..... Podpis: .....

Platí aj podpísaná fotokópia objednávky.

Možnosť objednania predplatného:
zaslaním vyplneného objednávkového kupónu na adresu:

Goodwill Publishing, s. r. o.
Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
faxom na číslo: 02/48 28 74 25
e-mailom: goodwill@goodwill.eu.sk

Najviac slovenskej kvality.

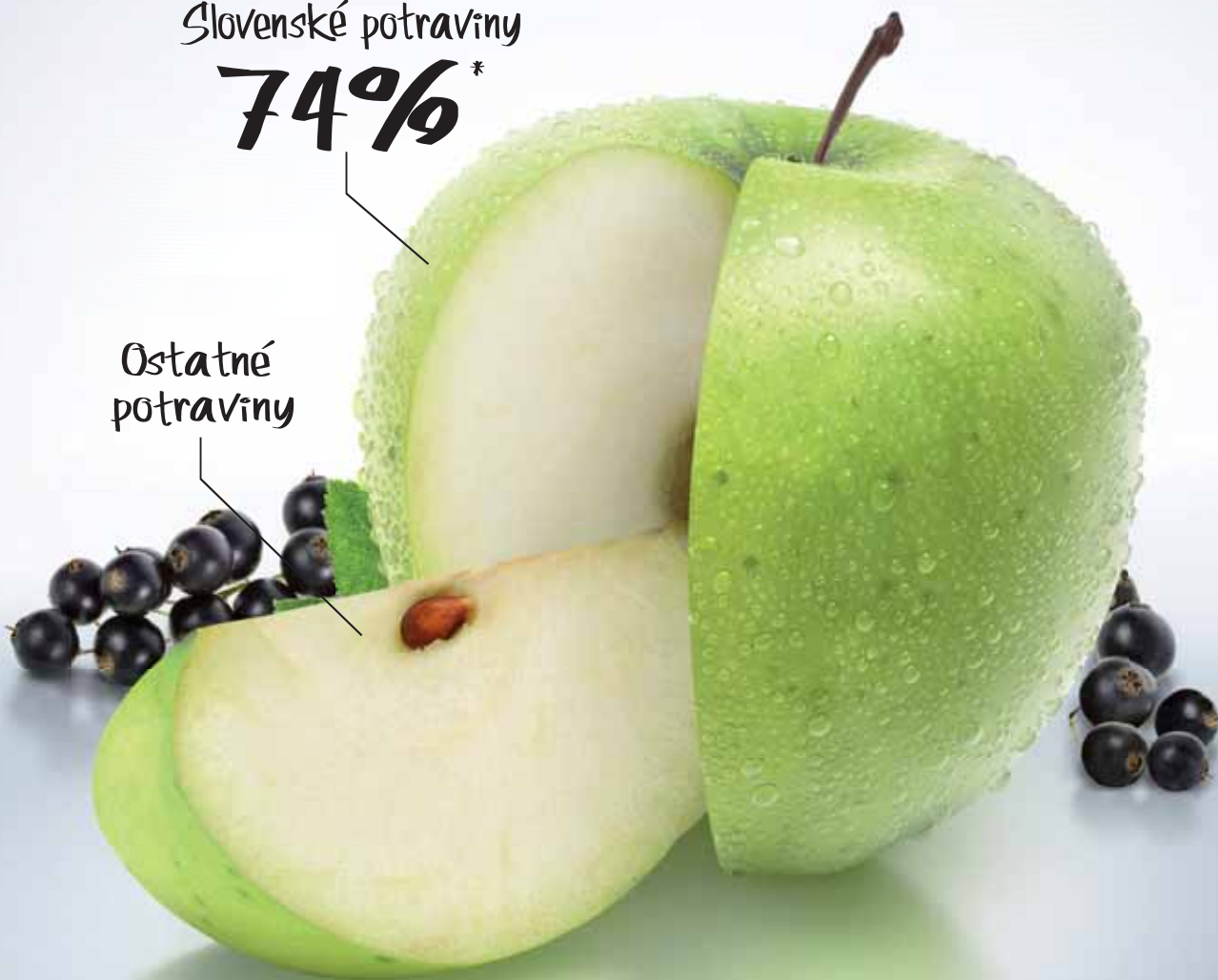
Najviac slovenských potravín
kúpite v COOP Jednote

Slovenské potraviny

74%*

Ostatné
potraviny

1

*Jedna rada:
Ak máte
istotu,
biznis ide
lepšie.*

Viac vedieť. Viac zažiť.

Vaše skúsenosti z podnikania nás inšpirujú. Myslite dopredu a využite poistenie podnikateľov, ktoré spoľahlivo ochráni vaše podnikanie v akejkoľvek oblasti. Príďte sa presvedčiť o jeho výhodách na naše predajné miesta, alebo navštívte www.allianzsp.sk.

Poistenie podnikateľov

Váš svet istoty

Allianz
Slovenská poisťovňa